

VOORWOORD

JAARVERSLAG 2005

VVD-HOOFDBESTUUR

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

58e JAARVERSLAG

VOORWOORD

2005. Een pré-campagnejaar. Het jaar vóór de gemeenteraadsverkiezingen. Een belangrijk jaar, waarin een hoop stond te gebeuren. De VVD stond vanaf het begin al volop in het nieuws toen de commissie Liberaal Manifest onder aanvoering van Geert Dales het concept van het Liberaal Manifest getiteld *Om de Vrijheid* presenteerde. Een tekst waarmee het liberalisme in Nederland vooruit kan en zijn kracht en vitaliteit toont. Het mocht geen slappe thee worden, heb ik herhaaldelijk gezegd. En dat is het beslist niet geworden!

Om de Vrijheid haalde veel (positieve) publiciteit, leidde tot publiek debat en daar was het ook voor bedoeld. Intern organiseerde de VVD een aantal bijeenkomsten waar leden met de commissie in debat konden over het manifest; de koersbepaling van de partij is immers geen sinecure. Tijdens de zeer zomerse en druk bezochte algemene vergadering in mei in Groningen, werd het Liberaal Manifest door de leden aangenomen!

De campagneorganisatie kwam in april rond. Inmiddels was de campagne voor het referendum om te komen tot een 'Verdrag voor de vaststelling van een Grondwet voor Europa' begonnen. De VVD ging voor "Ja" maar het werd "Nee". Alle inzet ten spijt. Op 1 juni gaf de Nederlandse kiezer een duidelijk signaal af door massaal tegen te stemmen. Onmiskenbaar een stem tegen het kabinetsbeleid én Europa.

In maart organiseerde de Haya van Somerenstichting de VVD-voorzittersdag, waarmee een oude traditie in ere werd hersteld. De vitaliteit van de VVD was ook te merken tijdens bezoeken aan tal van afdelingen en kamercentrales. Steeds waren dat prima avonden met leuke mensen, aardige discussies en bovenal een positieve sfeer! Natuurlijk werd er zo nu en dan een kritische noot gekraakt, dat hoort er bij.

Op weg naar de gemeenteraadsverkiezingen op 7 maart 2006 werd hard getimmerd en gezaagd aan de inhoud en vorm van de campagne, waarbij nadrukkelijk om inbreng werd gevraagd vanuit de afdelingen. Hun lijsttrekkers, onze lokale helden, werden bovendien in november in Lunteren uitgenodigd om hun kennis te delen tijdens de campagnedag die we *Local Heroes* noemden. Gaandeweg merkten we in de partij een toenemend enthousiasme. De sfeer had iets van 'samen gaan we er voor!'.

Niemand kan ontkennen dat 2005 zeer levendig is verlopen voor onze liberale volkspartij. De VVD blijft werken aan inhoudelijk debat en het krijgen van nieuwe ideeën. Dit jaar is hard gewerkt aan de voorbereiding van het nieuwe magazine *Liber* dat begin 2006 is uitgekomen. Alle activiteiten in 2005, zoals partijraden, discussiebijeenkomsten en politiek cafés konden alleen plaatsvinden dankzij de vele vrijwilligers, kaderleden en politici die zich keer op keer inzetten voor de VVD. Ook de medewerkers van zowel Algemeen Secretariaat als fractie verdienen veel dank voor de inzet die soms onder moeilijke omstandigheden en grote druk gevraagd werd.

Met z'n allen blijven we er keihard voor werken.
De VVD maakt zich sterk voor Nederland.

Jan van Zanen
Partijvoorzitter

INHOUDSOPGAVE

DE VVD 2005 IN VOGELVLUCHT	5
1. ALGEMENE VERGADERING EN LEDENRAADPLEGINGEN.....	7
1.1 117 ^E ALGEMENE VERGADERING TE GRONINGEN OP 27 EN 28 MEI	7
1.2 BESLUITENLIJST 117 ^E ALGEMENE VERGADERING	7
1.3 118 ^E ALGEMENE VERGADERING TE ROTTERDAM OP 17 DECEMBER	9
1.4 BESLUITENLIJST 118 ^E ALGEMENE VERGADERING	10
1.5 LEDENRAADPLEGINGEN	12
2. BESTUURSZAKEN	13
2.1 HOOFDBESTUUR.....	13
2.2 HBKC-OVERLEG	15
2.3 WAARDERINGSVORMEN	15
2.4 ALGEMEEN SECRETARIAAT/THORBECKEHUIS	15
2.5 COMMISSIE VAN BEROEP.....	16
2.6 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN	16
3. TALENTMANAGEMENT	17
3.1 ALGEMEEN	17
3.2 STUURGROEP TALENTMANAGEMENT	17
3.3 ACTIVITEITEN.....	17
3.4 DE PERMANENTE SCOUTINGSCOMMISSIE	18
3.5 CONTACTEN FUNCTIONEEL NETWERK	18
4. OPLEIDING EN TRAINING.....	19
4.1 ACTIVITEITEN.....	19
4.2 LANDELIJKE BIJEENKOMSTEN	20
4.3 STUURGROEP OPLEIDING & TRAINING	21
4.4 LANDELIJKE COMMISSIE OPLEIDINGEN (LCO)	21
4.5 STATISTIEK CURSUSSEN	22
5. INHOUDELIJKE DISCUSSIE	23
5.1 LCID	23
5.2 IDEEËN & DEBAT OP REGIONAAL EN LOKAAL NIVEAU.....	23
5.3 VISIEDOCUMENTEN	24
5.4 FLITSCONGRESSSEN.....	24
5.5 PARTIJRADEN	25
6. INTERNATIONALE ZAKEN	27
6.1 MATRA	27
6.2 ELDR.....	27
6.3 LIBERAL INTERNATIONAL.....	27
6.4 IMD	28
7. VOORLICHTING EN COMMUNICATIE.....	29
7.1 LANDELIJKE PR-COMMISSIE (LPC)	29
7.2 INTERNET	29
7.3 POLITIEK!	31
7.4 DIGITALE NIEUWSBRIEVEN.....	31
7.5 PERMANENTE PROFILERING/CAMPAGNES	31
7.6 LEDENWERVING EN -BEHOUD	33
8. JONGERENBELEID.....	35
8.1 CLJ	35

8.2	ACTIVITEITEN.....	35
8.3	GESCHILLENCOMMISSIE JOVD-VVD	36
9.	LIBERAAL VROUWENNETWERK.....	37
10.	COMMISSIE AD HOC	40
10.1	COMMISSIE LIBERAAL MANIFEST	40
10.2	AUDITCOMMISSIE	40
11.	VVD-EERSTE-KAMERFRACTIE.....	42
11.1	SAMENSTELLING	42
11.2	BIJEENKOMSTEN	42
11.3	COMMISSIES.....	43
12.	VVD-TWEEDE-KAMERFRACTIE	45
12.1	SAMENSTELLING	45
12.2	BIJEENKOMSTEN	46
13.	VVD-EUROPEES-PARLEMENTFRACTIE	48
13.1	SAMENSTELLING EN PORTEFEUILLEVERDELING	48
13.2	ALDE-FRACTIE.....	48
13.3	CONTACT MET DE VVD-GELEDINGEN.....	49
13.4	REFERENDUM GRONDWETTELIJK VERDRAG VOOR EUROPA	49
13.5	AFSLUITEND	50
14.	VVD-BESTUURDERSVERENIGING.....	51
14.1	ALGEMEEN	51
14.2	LEDENTAL	51
14.3	BESTUUR.....	51
14.3	BIJZONDERE PROJECTEN	52
15.	LIBERALE INTERNATIONALE GROEP NEDERLAND (LIGN).....	53
16.	JAARVERSLAGEN PARTIJCOMMISSIES.....	54
16.1	PARTIJCOMMISSIE BINNENLANDSE ZAKEN.....	54
16.2	PARTIJCOMMISSIE JUSTITIE	57
16.3	PARTIJCOMMISSIE POLITIE	59
16.4	PARTIJCOMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	60
16.5	PARTIJCOMMISSIE DEFENSIE	60
16.6	PARTIJCOMMISSIE EUROPESE ZAKEN.....	62
16.7	PARTIJCOMMISSIE FINANCIËEL ECONOMISCHE ZAKEN & MKB	63
16.8	PARTIJCOMMISSIE BELASTINGEN	64
16.9	PARTIJCOMMISSIE SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID.....	66
16.10	PARTIJCOMMISSIE VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING.....	67
16.11	PARTIJCOMMISSIE MILIEUHYGIËNE	69
16.12	PARTIJCOMMISSIE LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VOEDSELKWALITEIT.....	69
16.13	PARTIJCOMMISSIE VERKEER EN WATERSTAAT	70
16.14	PARTIJCOMMISSIE ONDERWIJS.....	73
16.15	PARTIJCOMMISSIE WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE	77
16.16	PARTIJCOMMISSIE VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT	78
16.17	PARTIJCOMMISSIE TOLERANTIE	80
16.18	PARTIJCOMMISSIE CULTUUR EN MEDIA	81
16.19	PARTIJCOMMISSIE SENIORENBELEID	82
16.20	WERKGROEP INTEGRATIE	83
BIJLAGE:	LEDENADMINISTRATIE.....	85

De VVD 2005 in vogelvlucht

De VVD heeft in 2005 niet stilgezeten. Om het nieuwe elan van de partij luister bij te zetten is een aantal vernieuwingen gerealiseerd.

Zo is in het kader van Idee & Debat het Liberaal Manifest tot stand gekomen. Om onder meer een liberale reactie te verwoorden met betrekking tot de discrepantie tussen burger en politiek.

“De liberale orde moet worden aangepast om in de nieuwe omstandigheden behouden te blijven. Het Liberaal Manifest wil daartoe een aanzet bieden”. Met deze woorden van Geert Dales begon de weg richting een versterkt ideologisch fundament van de VVD. Via een levendige en spannende algemene vergadering in Groningen werd het Liberaal Manifest in mei aangenomen. Een Liberaal Manifest waarbij de sleutel tot het behoud van de vrijheid ligt in een herwaardering van de staat. Zonder staat geen burgerlijke en politieke vrijheid, geen vrije markt, geen goed georganiseerde samenleving, geen openbare orde. De liberale orde moet soms veroverd worden op, soms mét de staat. Daarmee komt het Liberaal Manifest op het grote politieke probleem van deze tijd: het wantrouwen van de burger jegens de staat. De VVD wil, met het Liberaal Manifest in de hand, het vertrouwen van de burger winnen door duidelijk te maken dat de burger de baas is.

Naast een versterkt ideologisch fundament heeft de VVD zich in 2005 ook hard gemaakt voor de boodschappers van het liberalisme, de vele (jonge) talenten die de VVD rijk is. De VVD is een partij van en voor mensen. De menselijke maat, de individuele capaciteiten en het vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid zijn leidend. Hoewel carrièreplanning nadrukkelijk een eigen verantwoordelijkheid is, gelooft de VVD in ondersteuning van talent. Ondersteuning door het fungeren als intermediair tussen de individuele maatschappelijke betrokkenheid en het publieke belang.

In 2005 is de VVD met volle kracht aan de slag gegaan om haar ideeën omtrent het ontwikkelen van talent te vervatten in een structuur. De Permanente Scoutingscommissie werd geprofessionaliseerd en talentvolle personen binnen de VVD werden in kaart gebracht middels het implementeren van een database. Door begeleiding kan de VVD haar ambitie waarmaken om de juiste persoon op de juiste plaats te krijgen in het belang van de publieke zaak.

Ook in 2005 is weer duidelijk geworden hoe belangrijk Opleiding & Training is voor een partij als de VVD. Allen die verbonden zijn met de VVD of het nou leden, politieke vertegenwoordigers, bestuurders, werknemers of aanstormende talenten betreft, zijn gebaat bij de ontplooiingsmogelijkheden die worden geboden door Opleiding & Training; zowel op inhoudelijk als praktisch vlak. Daartoe is wederom een uitgebreid pakket aan cursussen aangeboden waarbij de mogelijkheden van het gebruik van internet zijn onderkend. Dit heeft geleid tot de introductie van *e-learning*. Op deze wijze zijn de cursussen nog toegankelijker voor geïnteresseerden mét behoud van de hoge kwaliteit. Zo werd de cursus ‘Liberale waarden’ al door 2665 mensen bezocht. Vanwege de grote belangstelling zullen in 2006 aan *e-learning* vijf cursussen worden toegevoegd.

Niet alleen wordt het liberalisme van de VVD gepropageerd door allen die verbonden zijn met de partij, ook de communicatiemiddelen van de VVD staan

ten dienste van de verspreiding van het liberalisme. De VVD heeft in 2005 gekozen voor een nieuwe huisstijl die het wezen van de VVD goed over het voetlicht brengt. De vernieuwde huisstijl sluit aan bij de wensen van de leden om hun ideeën helder en duidelijk neer te zetten. Middel en inhoud sluiten daardoor krachtig op elkaar aan.

Ook het nieuwe ledenmagazine Liber laat zien dat de VVD communiceert op een open en transparante wijze, met veel ruimte voor wat de leden bezighoudt.

De basis van de VVD zijn de leden. Daarom heeft de VVD in 2005 onderzoek laten doen onder haar leden om vast te stellen wat hun perceptie is en verwachtingen zijn ten aanzien van de VVD. In het komende jaar zullen de resultaten van dit onderzoek worden meegenomen in onder andere de campagnestrategieën en de beleidsvorming.

Zoals 2006 en 2007 in het teken staan van de verkiezingen voor gemeenteraad, Provinciale Staten en Tweede en Eerste Kamer stond 2005 in het teken van de voorbereidingen hiervoor. Op de opzet van een campagnestructuur en de uitvoering hieruit volgend lag de nadruk in de laatste maanden van 2005.

De VVD heeft in 2005 laten zien dat zij bruist. Het Liberaal Manifest staat garant voor het ideologische fundament terwijl talentmanagement instaat voor de verkondigers van het liberalisme.

Opleiding & Training zorgt voor de inhoudelijke en praktische scholing van allen die verbonden zijn met de VVD. De nieuwe huisstijl, de vernieuwde website en het nieuwe ledenmagazine Liber hebben gezorgd voor een duidelijk VVD-profiel waarbij verandering en vooruitgang centraal staan.

De VVD heeft in 2005 laten zien een echte ledenpartij te zijn. Een VVD die overloopt van energie om het liberalisme te verspreiden in Nederland en daarbuiten.

1. ALGEMENE VERGADERING EN LEDENRAADPLEGINGEN

1.1 117^e algemene vergadering te Groningen op 27 en 28 mei

Op 27 en 28 mei 2005 werd in het Martiniplaza in Groningen een tweedaags congres gehouden waar het Liberaal Manifest centraal stond. Dit werd behandeld, bediscussieerd en vastgesteld. Op basis van de uitkomsten uit de deelsessies en plenaire stemmingen heeft de commissie Liberaal Manifest de definitieve versie opgesteld. Het definitieve Liberaal Manifest werd op 26 november 2005 aangeboden aan het hoofdbestuur.

1.2 Besluitenlijst 117^e algemene vergadering

Teneinde voldoende tijd te bieden voor de behandeling van het Liberaal Manifest werd bijna de gehele agenda op vrijdagavond 27 mei gelijktijdig in verschillende deelsessies behandeld. In deze deelsessies konden de meningen worden gepeild, maar er werd niet gestemd. Wel konden voorstellen worden ingetrokken of overgenomen ten behoeve van de plenaire behandeling op zaterdag 28 mei.

1. De voorzitter opende de vergadering om 10.00 uur.
2. Besloten werd tot leden van de stem- en notulencommissie te benoemen:
 - De heer R. Nederveen te Amsterdam
 - De heer H.M. Bergmann te Rotterdam
 - De heer J.M.P. van Loozenoord te Leidschendam
 - Mevrouw M. Kroes te Apeldoorn
3. Het hoofdbestuur legde rekening en verantwoording af over het gevoerde beleid over 2004. Daarbij werden jaarverslag en jaarrekening vastgesteld. Het rapport van de financiële commissie werd aangenomen en het hoofdbestuur werd acquit en decharge verleend.
4. De voorzitter van de Auditcommissie, de heer H.M. Meijdam, presenteerde een eerste voortgangsrapportage van de auditcommissie.
5. De hoogte van de contributie voor 2006 werd vastgesteld.
6. Tot (plaatsvervangend) leden van de financiële commissie werden benoemd:
 - mevrouw M. Fisser te Amsterdam
 - de heer ir. M. Geudeke te Utrecht
 - de heer R. Reijn te Den Haag
 - mevrouw A.J. Rol van Calverenbrouck te Wijk bij Duurstede (plv.)
 - de heer R. Flinterman RA te Rijswijk (plv.)
 - mevrouw drs J. van Mol te Rotterdam (plv.)
7. Tot (plv.) leden van de Commissie van Beroep werden benoemd:

- de heer mr. D.W. Zwart te Nootdorp (voorzitter)
 - de heer P.M. Blauw te Veendam
 - de heer J. Vos te Nuenen
 - mevrouw W.J.M. Bregman-Kaaks te Roden (plv.)
 - de heer J.W. Prins te Nieuwerkerk (plv.)
 - mevrouw T. van der Stroom-van Ewijk te Heemstede (plv.)
8. Tot vice-voorzitter van het hoofdbestuur werd de heer drs R.A.M. van der Sande te Leiden benoemd.
9. Er vond een langdurige behandeling plaats over de inhoud van het Liberaal Manifest. Daarbij vonden de volgende stemmingen plaats.

Amendement 2871; afdeling Middelburg, politieke leider dient altijd zitting te hebben in de Tweede Kamer.

Verworpen met 140 tegen 441

Amendement 2244 afdeling Spijkenisse; uitstel behandeling Liberaal Manifest

Verworpen met 178 tegen 505

Amendement 2835 afdeling Rotterdam; misbruik asielprocedure

Verworpen 145 tegen 488

Amendement 2206 afdeling Leudal en Thornerkwartier; Wanneer marktwerking ontbreekt en ook niet wordt verwacht, mag er geen privatisering plaatsvinden.

Verworpen 350 tegen 360

Amendement 2041: afdeling Alkemade; eerst onderzoek naar wenselijkheid invoering vlaktax

Verworpen 249 tegen 463

Amendement 2204; afdeling Leudal en Thornerkwartier; dumping overschotproducten moet worden verboden

Verworpen 278 tegen 404

Amendement 2347; afdeling Midden-Delfland; Kunst en cultuur moeten zich zelf kunnen bedruipen

Verworpen 174 tegen 529

Amendement 2074: afdeling Amsterdam; geen 1 % regel voor kunst en cultuur in de rijksbegroting

Aangenomen 385 tegen 305

Amendement 2524; afdeling Den Haag; DNA databank onder strikte voorwaarden

Aangenomen 592 tegen 134

Amendement 2819; afdeling Rotterdam; raadsverkiezingen niet meer vierjaarlijks centraal organiseren

Aangenomen 510 tegen 94

Amendement 2284; afdeling Wageningen; geen verdere bestuurlijke verdunning;

Verworpen 314 tegen 309

Amendement 2800; afdeling Reeuwijk; geen verplichte gemeentelijke herindeling

Verworpen 322 tegen 294

Amendement 2470; afdeling Nuth; genuanceerde aanpak gemeentelijke herindelingen;

Verworpen 463 tegen 200

Amendement 2266; afdeling Leeuwarden; geen vermindering aantal raadsleden;

Aangenomen 455 tegen 220

Amendement 2095; afdeling Tilburg; geen limitering aantal leden college BenW

Verworpen 317 tegen 305

Amendement 2887; afdeling Middelburg; een bestuurslaag op resp.

Europees, nationaal en regionaal niveau

Verworpen 555 tegen 129

Bent u voor tegen de rechtstreeks gekozen burgemeester

Aangenomen 418 tegen 317

Amendement 2513; afdeling Den Haag; stadsdeelraden opheffen

Verworpen 376 tegen 181

Amendement 2013; afdeling afdeling Bergeijk; geen pleidooi voor lokale belastingen;

Verworpen 407 tegen 166

Amendement 2590; afdeling De Marne; niet tornen aan gemeenschappelijk landbouwbeleid

Verworpen 93 tegen 471

Amendement 2727; afdeling Boskoop; voor welk probleem is hoofdstuk 1 een oplossing

Verworpen 450 tegen 78

Amendement 2778; afdeling Hoorn; geen zetelroof

Verworpen 308 tegen 242

Bent u voor of tegen de gekozen formateur

Verworpen 346 tegen 241

Bent u voor of tegen de rechtstreeks gekozen Minister-President

Aangenomen 287 tegen 273

Amendement 2119; afdeling Nieuwegein, geen invoering van het referendum

Verworpen 361 tegen 169

10.De voorzitter deed, gezien de voortgeschreden tijd, de toezegging aan de indieners van vragen bij het agenda punt verantwoording beleid fracties Tweede kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement dat de beantwoording binnen tien werkdagen gereed zou zijn.

11.De voorzitter sloot de vergadering om 18.25 uur.

Alle agendastukken zijn tenminste gedurende een jaar na te lezen via www.vvd.nl.

1.3 118^e algemene vergadering te Rotterdam op 17 december

Op 17 december 2005 werd in het World Trade Center in Rotterdam een eendaags congres gehouden waar het visiedocument Samenleving centraal stond. Dit is een vervolg op het Liberaal Manifest, dat door de 117^e algemene vergadering is vastgesteld.

1.4 Besluitenlijst 118^e algemene vergadering

Teneinde voldoende tijd te bieden voor de behandeling van de Visiedocumenten 'Samenleving' werd bijna de gehele agenda op zaterdagochtend 17 december gelijktijdig in verschillende deelsessies behandeld. In deze deelsessies konden de meningen worden gepeild, maar er werd niet gestemd. Wel konden voorstellen worden ingetrokken of overgenomen ten behoeve van de voltallige behandeling op zaterdagmiddag 17 december.

1. De voorzitter opende de vergadering om 10.00 uur.
2. Besloten werd tot leden van de stem- en notulencommissie te benoemen:
 - de heer H. Stulemeijer te Weesp
 - de heer I. ten Hagen te Boskoop
 - de heer F.W. van Gils te Zoetermeer

Algemene vergadering van Afgevaardigden

3. De gewijzigde statuten van de VVD werden met algemene stemmen aangenomen.
4. Bij de wijziging van het Huishoudelijk reglement vond een stemming plaats over een amendement van de afdeling Utrecht, waarin voorgesteld werd het stemmen bij volmacht in een ledenvergadering van een afdeling mogelijk te maken. Dit amendement werd met 234 tegen 174 stemmen verworpen. Daarnaast kwam een amendement van de afdeling Rotterdam in stemming omtrent de benoemingsperiode van adviserende partijraadsleden. Dit amendement werd met 266 tegen 121 aangenomen.
5. De wijzigingen in het huishoudelijk reglement werden zonder stemming aangenomen.
6. De wijzigingen in het reglement voor de VVD-regio's werden zonder stemming aangenomen.
7. Achtereenvolgens werden de gewijzigde kandidaatstellingsreglementen voor de Tweede Kamer, Eerste Kamer, Europees Parlement en Provinciale Staten zonder stemming aangenomen.
8. Bij het kandidaatstellingsreglement voor de Gemeenteraad vond een stemming plaats over een amendement van de afdeling Utrecht om twee peildata in te voeren waarna nieuwe leden stemrecht hebben in de kandidaatstellingsvergadering danwel bij een ledenraadpleging. Dit amendement werd aangenomen met 219 tegen 178 stemmen. Vervolgens werd het gewijzigde kandidaatstellingsreglement met algemene stemmen aangenomen.
9. Na een uitgebreide discussie werd besloten om het initiatiefvoorstel van de kamercentrale Noord Holland Noord over de invoering van een proeflidmaatschap aan te houden tot een volgende algemene vergadering. Het hoofdbestuur zal met een nader voorstel komen.

10. Tijdens de rondvraag werd door de penningmeester toegezegd dat voor 1 februari 2006 aan de afdelingen een overzicht gegeven wordt van alle giften die in het kader van de gemeenteraadscampagne aan afdelingen worden gedaan.

Algemene Ledenvergadering

11. De heer Mark Dijk uit Utrecht werd bij acclamatie benoemd tot nieuwe internationaal secretaris in het hoofdbestuur.

12. Het jaarplan 2006 werd aangenomen.

13. De begroting 2006 werd aanvaard.

14. De visiedocumenten Samenleving zijn tijdens de deelsessies behandeld. Op een aantal punten vond een stemming plaats. Het onderdeel jeugdzorg zal op een later moment worden vastgesteld. Tevens werd besloten dat nadat alle visiedocumenten zijn vastgesteld er nog een eenduidige redactie zal plaatsvinden. Deze visiedocumenten zullen ook aan de commissie die het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2007 gaat opstellen meegegeven worden.

15. Daarbij vonden de volgende stemmingen plaats.

Amendement 1 van de afdeling Amsterdam op onderdeel Sociaal Beleid; wijziging zin 109; verworpen met 206 tegen 141 stemmen.

Amendement 2 van de afdeling Amsterdam op onderdeel Sociaal Beleid; toevoeging na zin 109; verworpen met 221 tegen 164 stemmen

Amendement 7 van de afdeling Rotterdam op onderdeel Sociaal Beleid; schrappen van zin 124; verworpen met 206 tegen 157 stemmen

Amendement 14 van de kamercentrale Noord Holland Noord op onderdeel Sociaal beleid; toevoeging na zin 132; verworpen met 259 tegen 108 stemmen

Amendement 7 van de kamercentrale Noord Holland Noord op het onderdeel Gezondheid en Gezondheidszorg; wijziging van zin 255 verworpen met 194 tegen 160 stemmen.

Politieke Vergadering

16. De actuele motie van de kamercentrale Noord Holland Noord betreffende de verlaging van de accijns op autobrandstof werd verworpen met 201 tegen 101 stemmen.

De actuele motie van de afdelingen Weesp, Loenen en Abcoude betreffende de aanleg van A6-A9 werd verworpen met 157 tegen 84 stemmen.

17. De voorzitter sloot de vergadering om 17.25 uur.

Alle agendastukken zijn tenminste gedurende een jaar na te lezen via www.vvd.nl.

1.5 Ledenraadplegingen

In 2005 heeft de afdeling bestuurszaken de kandidaatstelling voor de gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart 2006 begeleid. Naast een nieuw reglement en een uitgebreide toelichting zijn op aanvraag enkele voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd bij afzonderlijke kamercentrales. Naast informatievoorziening aan afdelingen en kandidaten is ook het formele proces van de kandidaatstelling uitgevoerd.

Helaas heeft de kandidaatstelling in een aantal afdelingen tot zonderlinge spanningen en conflicten geleid. Het Algemeen Secretariaat heeft in nauwe samenwerking met de betrokken kamercentrales veel tijd en energie in troubleshooting gestoken. Twee conflicteuze afdelingen moeten hierbij met name genoemd worden Kampen en Gouda. Deze beide afdelingen hebben veel tijd geleverd.

In het kader van de voortschrijdende partijvernieuwing was het nu voor het eerst mogelijk om ook lokale ledenraadplegingen te organiseren voor de samenstelling van de kandidatenlijst en de keuze van de lijsttrekker.

Een aantal afdelingen heeft daar gebruik van gemaakt. Hieronder treft u enkele statistische gegevens over de ledenraadplegingen aan. De ervaringen met deze ledenraadplegingen zullen gebruikt worden tijdens de toekomstige ledenraadplegingen voor Eerste Kamer, Tweede Kamer en partijvoorzitter die voor 2006 en 2007 gepland staan.

In de periode 9 november tot en met 30 november 2005 hebben 8 afdelingen door middel van een ledenraadpleging de volgorde van de kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart 2006 bepaald.

Hieronder staan enkele cijfers op een rij:

Plaats	Totaal	Aanbevelingen	Telefoon	Internet	Post	Opkomst
Alkmaar	108	78	6 / 7,7%	35 / 44,9%	37 / 47,4%	72,2%
Krimpen	73	42	3 / 7,1%	19 / 45,2%	20 / 47,6%	57,5%
Rijswijk	160	47	4 / 8,5%	24 / 51,2%	19 / 40,4%	29,4%
Sneek	86	43	3 / 7,1%	16 / 37,2%	24 / 55,8%	50,0%
Spijkenisse	86	53	1 / 1,9%	21 / 39,6%	31 / 58,5%	61,6%
Utrecht	514	134	7 / 5,2%	94 / 70,1%	33 / 24,6%	26,1%
Vlaardingen	104	52	2 / 3,8%	23 / 44,2%	27 / 51,9%	50,0%
Wassenaar	441	234	7 / 3,0%	106 / 45,3%	121 / 51,7%	53,1%

2. BESTUURSZAKEN

2.1 Hoofdbestuur

Het hoofdbestuur vergaderde in het verslagjaar vijftien keer, namelijk op 17 en 24 januari, 7 en 28 februari, 21 maart, 11 april, 2 en 23 mei, 13 juni, 29 augustus, 12 september, 10 oktober, 7 en 21 november en 12 december. De retraite van het hoofdbestuur was 24 en 25 juni in Oisterwijk.

De samenstelling hoofdbestuur in 2005 was als volgt

Mr. J.H.C. van Zanen (voorzitter), M.G.J. Harbers (vice-voorzitter tot 28 mei), drs. R.A.M. van der Sande (vice-voorzitter vanaf 28 mei), mevrouw mr. I.R. Adema, M.P. Swart (algemeen secretaris), ir. J.D. Smit (algemeen penningmeester), mevrouw mr. H.A. zur Lage, mevrouw mr. S.M.A.J. den Ouden-Huygen (tot 28 mei), N.E. Joosten, mevrouw mr. M.E. Tsoutsanis-van der Koogh, drs. T. Kuperus (tot 17 december), drs. M.H. Dijk (vanaf 17 december), prof. dr. U. Rosenthal (adviseur Eerste Kamer), drs. G. Zalm (adviseur bewindspersonen), J.J. van Aartsen (adviseur Tweede Kamer), J. Maaten (adviseur Europees Parlement), mr. M.A.P. van Haersma Buma (adviseur VVD-Bestuurdersvereniging), de heer P.A. Laane (adviseur JOVD tot 23 mei), de heer J.W.J.H. de Backer (adviseur JOVD vanaf 23 mei).

Portefeuilleverdeling hoofdbestuurleden 2005

PORTEFEUILLE	HB-LID	PRIMAIR	SECUNDAIR
Partijvoorlichting Fracties Bewindsliden Campagne	mr. J.H.C. van Zanen Voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • algehele leiding en coördinatie • politieke contacten fracties en bewindsliden • voorlichting vanuit de partij • externe communicatie • verkiezingscampagnes 	<ul style="list-style-type: none"> • lid van de partijraad (voorzitter) • curator Teldersstichting
Externe contacten Teldersstichting	Mevrouw mr. I.R. Adema Vice-voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • campagne-idee voor structuur • idee en debat in de VVD • partijraden • partijcommissies • ad hoc discussiebijeenkomsten • programma AV's 	<ul style="list-style-type: none"> • adviserend lid van de partijraad • curator Teldersstichting
Externe contacten KPB	drs. R.A.M. van der Sande Vice-voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • talentmanagement • toekomstvisie/partij-vernieuwing 	<ul style="list-style-type: none"> • adviserend lid partijraad • aanspreekpunt audit-commissie • aanspreekpunt PSC
Organisatie	M.P. Swart Algemeen Secretaris	<ul style="list-style-type: none"> • functioneren en organisatie van de partij • functioneren en organisatie Algemeen Secretariaat • statuten en reglementen 	<ul style="list-style-type: none"> • secretaris en lid partijraad • plaatsvervangend algemeen penningmeester

Financiën	ir. J.D. Smit Algemeen penningmeester	<ul style="list-style-type: none"> • financieel beheer van de partij • ledenadministratie • alternatieve vormen financiering • contributies en subsidiestromen • giften en sponsoring 	<ul style="list-style-type: none"> • adviserend lid partijraad • bestuurslid van het Dresselhuysfonds • plaatsvervangend algemeen secretaris
Internationale Zaken	drs. M.H. Dijk Secretaris voor de organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • coördinatie organisatorische activiteiten van de partij op internationaal terrein • Midden- en Oost-Europa-programma • contacten besturen buitenlandse liberale partijen • organisatie inhoudelijke discussie mbt tot het buitenland, Europa, ontwikkelingsamenwerking en Defensie • betrekkingen met de ELDR/LI/LIGN 	<ul style="list-style-type: none"> • adviserend lid partijraad • lid raad van de ELDR • adviserend bestuurslid LIGN • Raad van toezicht stichting IMD • lid uitvoerend comité LI • lid ALV NOVIB
Opleiding en Training	Mevr. mr. H.A. zur Lage Secretaris voor de organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • opleiding en training 	<ul style="list-style-type: none"> • voorzitter LCO • adviserend lid van de partijraad
PR & Voorlichting (intern & extern) Nieuwe media Ledenwerving en ledenbehoud	N.E. Joosten Secretaris voor de organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • externe communicatie • ledenwerving en ledenbehoud • marktonderzoek • interne communicatie • magazine Politiek! • internet (VVD website) 	<ul style="list-style-type: none"> • voorzitter LPC • adviserend lid partijraad
Doelgroepen <ul style="list-style-type: none"> • Ouderen • Jongeren • Vrouwen 	Mevr. mr. M.E. Tsoutsanis-van der Koogh Secretaris voor de organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • coördinatie van beleid • betrekkingen met JOVD, VVD-Bestuurdersvereniging (VBV) en seniorenbeleid • Liberaal Vrouwen Netwerk 	<ul style="list-style-type: none"> • adviserend bestuurslid VBV • adviseur hoofdbestuur JOVD • voorzitter LVN • LOP • adviserend lid partijraad

Bezoeken/sprekbeurten van de partijvoorzitter

In het eerste jaar als voorzitter is Jan van Zanen op bezoek geweest bij allerlei afdelingen en kamercentrales. Het contact met zoveel mogelijk leden en vrijwilligers stond in deze ontmoetingen centraal. De circa 90 bezoeken hadden een zeer uiteenlopend karakter. Het ging om werkbezoeken, politiek cafés, fora, ledenvergaderingen en individuele contacten.

2.2 HBKC-overleg

Het overleg tussen het hoofdbestuur en de kamercentralevoorzitters kwam in het verslagjaar acht keer bijeen op de zaterdagen 22 en 29 januari, 26 februari, 9 april, 18 juni, 10 september, 8 oktober en 10 december.

2.3 Waarderingsvormen

Mr. D.U. Stikkerplaquette

- mevrouw. drs. T.J. Udo-van Helden te Aalten
- de heer T.J. Hakkert te Buren (Gld)
- de heer Th.G. Metaal te IJsselstein
- mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip te Den Haag
- de heer J. de Kreij te Giessenlanden
- de heer ir. J.C. Boxem te Borculo

Thorbeckepenning

- de heer L.B. van Nierop te Amstelveen
- de heer H. Nieweg te Stadskanaal
- de heer M.G.J. Harbers te Rotterdam
- mevrouw mr. S.M.A.J. den Ouden-Huijgen te Den Haag
- mevrouw W.L.M. Peeters te 's-Hertogenbosch
- de heer W.A. Minke te Maarn
- mevrouw P J M C Brillman-van Liempd te Mierlo
- de heer jhr. mr. A.W. Beelaerts van Blokland te Den Haag
- de heer C.A. Hoorweg te Oud-Beijerland
- de heer drs. T. Kuperus te Leiden

2.4 Algemeen secretariaat/Thorbeckehuis

Op het algemeen secretariaat van de vereniging zijn, inclusief de eenhoofdige directie, 26 personeelsleden werkzaam, bestaande uit een totaal van 22,5 formatieplaatsen. Het algemeen secretariaat fungeert onder de eenhoofdige leiding van de directeur, Cora de Wit (vanaf 1 mei 2005). Het aantal formatieplaatsen is in 2005 toegenomen van 21,5 naar 22,5. In 2005 zijn acht personeelsleden uit dienst getreden.

Het Thorbeckehuis bestond per 31 december 2005 uit de volgende medewerkers: Hans Alberts, Ria van den Barselaar, Henk Boer, Mathieu Borsboom, Rick Bron, Ab Flick, Grady Flick, Eva Gobits, Til Goergen, Willem van Haersma Buma, Rimke Haitsma, Maaïke van Hoodonk, Karin de Kok, Ferdi de Lange, Marcus Lens van Rijn, Anneke van Oosten, Alexander Oostermeijer, Marcel van Rijn, Colette Schellhaas, Caroline van Thessen, Karin Veltman, Marijke van der Werff, Jeff Wolters, Herbert Zilverentant en Wim de Zwart.

De volgende medewerkers zijn in 2005 uit dienst getreden: Nanette Aarts, Neeltje van Kooten, Marjolijn van Leeuwen, Jacques Mos, Maud Mos, Véronique Oudkerk, Sabine Terheijden en Dymph Vroegh.

In het Thorbeckehuis is ook het Eurofractie-secretariaat gehuisvest. Hiervan was de volgende medewerker per 31 december 2005 in dienst: Lucie Wigboldus. Medewerkers Rogier Klimbie en Sabine de Kroon zijn vertrokken.

2.5 Commissie van Beroep

De Commissie van beroep bestond in 2005 uit de volgende personen:

- de heer mr. D.W. Zwart te Nootdorp (voorzitter)
- de heer P.M. Blauw te Veendam
- de heer J. Vos te Nuenen
- mevrouw W.J.M. Bregman-Kaaks te Roden (plv.)
- de heer J.W. Prins te Nieuwerkerk (plv.)
- mevrouw T. van der Stroom-van Ewijk te Heemstede (plv.)

Behandelde zaken

De Commissie van Beroep is in 2005 niet bijeengekomen; er zijn geen besluiten genomen.

2.6 Juridische aangelegenheden

1. De kwestie G.: een nieuw gekozen raadslid verliet in de loop van 2003 een lokale VVD-fractie en ging onder eigen naam verder. In de navolgende roeyementsprocedure heeft betrokkene uiteindelijk het VVD-lidmaatschap verloren. Betrokkene heeft het roeyement in een civiele procedure aangevochten. Bij uitspraak van de rechter in Den Haag op 29 juni is betrokkene uiteindelijk in de vordering niet ontvankelijk verklaard en heeft derhalve het VVD-lidmaatschap verloren.
2. Aangezien volgens artikel 4 van de statuten de VVD een vereniging is, is de VVD ook partij in een andere juridische kwestie; het conflict tussen B. en de afdeling Opsterland. De kwestie draait om de weigering tot teruggave van het archief van de afdeling Opsterland en het niet-verrekenen van gemaakte secretariaatskosten. De rechter moet nog een uitspraak doen in deze zaak.
3. De oplevering van het intranet door de Perfect Groep is helaas niet tot tevredenheid gebeurd. Op dit moment zijn de VVD en de Perfect Groep hierover in een rechtszaak verwikkeld.

3. TALENTMANAGEMENT

3.1 Algemeen

De lijn die in 2003 is ingezet door de Stuurgroep Talentmanagement is verder ontwikkeld: de workshop Liberale Loopbanen heeft in februari wederom plaatsgevonden, de Permanente Scoutingscommissie draaide op volle toeren en de samenwerking met de diverse geledingen binnen de VVD (bewindslieden, kamercentrales, de fracties, etc.) is verder uitgebreid en versterkt. In 2005 is op het Algemeen Secretariaat de medewerker Talentmanagement begonnen. Ook heeft er een wisseling van portefeuillehouder in het hoofdbestuur plaatsgevonden. Sinds april 2005 is op het Algemeen Secretariaat de database operationeel, waardoor het beter inzicht is in het aanbod van kandidaten; hierdoor kan er beter en gestructureerder aan de vraag naar talent voldaan worden.

3.2 Stuurgroep Talentmanagement

In 2005 kwam de stuurgroep talentmanagement minder vaak bijeen dan in 2004, namelijk 4 keer. Door de start van de medewerker talentmanagement op de Laan door is rol van de stuurgroep verplaatst naar meer strategisch en toetsend in plaats van operationeel en uitvoerend; hierdoor is het niet nodig om frequenter bij elkaar te komen. De stuurgroep bestond per 1 mei 2005 uit Rogier van der Sande (voorzitter), Isabelle Kuivenhoven (secretaris), Hans van den Broek, Frans Gosses, Marijke Tsoutsanis (namens het vrouwen netwerk), Paul Scheffer, Paul van den Eijnden, Mariette Kroes (namens de bestuurdersvereniging), Paul de Krom (namens de Tweede Kamer) en Jeannette Baljeu.

3.3 Activiteiten

Als uitvloeisel van de taak van de Permanente Scoutingscommissie, nl. het werven, selecteren en uittesten van kandidaten voor de ontwerplijsten, is in 2005 begonnen met het organiseren van masterclasses voor talenten met bewindslieden. Het doel hiervan is om de bewindslieden in contact te brengen met het talent dat de partij rijk is, maar ook om talenten exposure te geven en uit te testen. Daarnaast wordt er hard gewerkt om scoutingmodel van de Permanente Scoutingscommissie te vertalen naar de kamercentrales (bijv. door middel van lokale scoutingscommissie). Mede hierdoor ontstaat er steeds meer inzicht in het aanbod van talent binnen de partij. Door inzicht in het talent binnen de partij en door een meer structurele aanpak van de vraag naar talent binnen de partij, zijn er in 2005 meer matches tussen vraag en aanbod tot stand gebracht, niet alleen in de partij, maar ook in het maatschappelijk middenveld. In 2005 is met name gekeken naar de initiatieven die vanaf 2002 zijn ontplooid, de stand van zaken en er is gekeken naar het uitbouwen van bestaande initiatieven en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven; dit zal onder andere in 2006 resulteren in het instellen van een nieuwe commissie Loopbaanadvies, die,

naast de permanente scoutingscommissie, als springplank moet gaan dienen voor aanstormend talent.

3.4 De Permanente Scoutingscommissie

Sinds de algemene vergadering van 29 november 2003 is de Permanente Scoutingscommissie actief, onder voorzitterschap van Pauline Krikke. De leden zijn Adjiedj Bakas, Anke van Blerck-Woerdam, Hans van den Broek, Frans Gosses, Henry Kruithof, Joan Leemhuis-Stout, Anneke van Leeuwen-Gijsberts, Hans Nieukerke en Peter Smit. De Permanente Scoutingscommissie is ingesteld in plaats van de kandidaatstellingscommissies die per verkiezingen werden ingesteld. De taak is het werven, selecteren en uittesten van succesvolle kandidaten voor de ontwerplijsten van de Eerste Kamer, Tweede Kamer en Europees Parlement. In 2005 is de commissie 12 keer bijeen gekomen en zijn er 85 kandidaten gesproken. Doordat het aanbod van talent groeit (met de verkiezingen voor de deur), houdt de PSC voorafgaand aan het gesprek, een selectie op basis van cv, motivatie en ambitie. Hierdoor is het mogelijk om alle serieuze kandidaten voor de kamers en het parlement te spreken. De kandidaten die op gesprek komen krijgen een eerlijke feedback met daaraan gekoppeld een advies. De samenwerking met de Haya van Somerenstichting is goed, wat mede heeft geresulteerd in de mogelijkheid om talenten door te geleiden naar de opleidingsprogramma's van de Haya van Somerenstichting, als de topkadertraining.

3.5 Contacten functioneel netwerk

Door de brede achtergrond van zowel de stuurgroep leden als de leden van de Permanente Scoutingscommissie, is er binnen de hele partij contact met de specifieke doelgroepen. In 2005 is er veel aandacht besteed aan het verstevigen van deze contacten, waardoor zowel het aanbod van talent, als de vraag naar talent is gestegen. Hierdoor zijn er vanuit talentmanagement veel geschikte VVD'ers voorgedragen op de diverse functies en klussen binnen en buiten de partij. Deze stijgende lijn moet dan ook in 2006 vastgehouden worden.

4. OPLEIDING EN TRAINING

4.1 Activiteiten

Lokale en regionale cursussen en trainingen

Het opleiden van (potentiële) bestuurders en volksvertegenwoordigers blijft de basis van alle opleidings- en trainingsactiviteiten. In 2005 zijn in totaal 211 cursussen georganiseerd, tegen 135 in 2004; een stijging van 63%. Deze is onder meer veroorzaakt door de grote inzet van de opleidingsfunctionarissen.

Kaderschool

Speerpunt van beleid van de Haya van Somerenstichting is de Kaderschool. De Kaderschool bestaat uit de Kadercursus, de door (een aantal) kamercentrales georganiseerde Regionale Masterclasses en de Topkadertraining. Tijdens het traject werden de deelnemers beoordeeld door de Beoordelings- en Begeleidingscommissie (BBC). Zij hebben na afloop van het traject hun beoordeling samen met een gericht ontwikkelingsadvies toegestuurd gekregen.

Kadercursus

De Kadercursus 2005 besloeg vier zaterdagen in Hilversum, met als thema 'Het onderscheidend vermogen van de VVD'. De doelstelling is het aanbieden van een kwalitatief goede cursus waar (aankomende) kaderleden zowel inhoudelijk als in vaardigheden getraind worden. Aan de Kadercursus hebben in 2005 88 deelnemers meegedaan. Er waren ruim 125 aanmeldingen binnengekomen, waardoor er op basis van het CV (reeds ontplooid activiteiten binnen de VVD en gevolgd cursussen bij de Haya van Somerenstichting) is geselecteerd. Sprekers bij de Kadercursus waren: Mark Rutte, Jacques Tichelaar (PvdA), Stef Blok (VVD), Hilbrand Nawijn (LPF), Pieter Winsemius (VVD), Liesbeth van Tongeren (Greenpeace), Henk van Hoof en Gerda Verburg (CDA). In 2005 werd de Kadercursus voorgezeten door Joan Leemhuis-Stout, lid van de Permanente Scoutingscommissie.

Topkadertraining

Uit de deelnemersgroep van onder andere de Kadercursus en de Masterclass is een groep van 24 deelnemers geselecteerd voor de Topkadertraining. Deze vond plaats tijdens twee zaterdagen vaardigheidstrainingen en twee weekenden. Aan de Topkadertraining verleenden onder meer Frits Huffnagel, Jan Driessen, Uri Rosenthal en Mark Rutte hun medewerking. Voorzitter Topkadertraining in 2005 was wederom Frank de Grave.

Regionale Masterclasses

Met de Regionale Masterclass wordt beoogd op regionaal niveau een training verdeeld over tien maanden aan te bieden die kennis en vaardigheden integreert. Om de kamercentrales te stimuleren in de toekomst een dergelijke training te organiseren is een 'Blauwdruk Haagsche Masterclass' beschikbaar waarin van A tot Z de organisatie staat omschreven. De kamercentrales zijn belast met de organisatie van de Regionale Masterclasses.

eLearning

eLearning is ontwikkeld om VVD-leden op een laagdrempelige manier met een beperkt budget plaats- en tijdsafhankelijk kennis te laten maken met onder andere het liberalisme en politieke stromingen in het algemeen.

In 2005 is gestart met de cursus Liberale Waarden. Op basis van het behaalde succes van deze cursus zullen de volgende cursussen voor 2006 op het VVD WebTV-platform worden ontwikkeld: Gemeenteraad, Gemeentefinanciën, Politieke Stromingen, Geschiedenis van het Liberalisme en de cursus Europa. Vanaf maart 2006 zal met een abonnementensysteem worden gewerkt. Er is in 2004 en 2005 € 40.000 aan eLearning uitgegeven. Geschat wordt dat er 1.000 abonnees eLearning zullen gaan afnemen. Hiermee gaat een kostprijs van € 40,- euro per abonnement gepaard, de abonnee betaalt daar € 39,- van. Het overige bedrag komt uit sponsorgelden.

4.2 Landelijke bijeenkomsten

Landelijk Debattoernooi

Het Landelijk Debattoernooi heeft niet plaats gevonden. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de organisatie van het jubileum veel tijd in beslag heeft genomen. Tevens hebben er personeelwisselingen plaatsgevonden en is bij het Algemeen Secretariaat Cora de Wit, de directeur, gestart.

Train de Trainer

Train de Trainer vindt één keer in de twee jaar plaats. In 2006 zal de volgende Train de Trainer georganiseerd worden. Wel is er een Train de Nieuwe Trainer in mei georganiseerd, waar zes nieuwe trainers zijn opgeleid.

Jubileum

Op 26 november heeft de Haya van Somerenstichting haar 30 jarig bestaan gevierd. Dit jubileum is gebruikt om het gedachtegoed op een andere wijze en opnieuw onder de aandacht te brengen van een breder VVD-publiek. Frits Bolkestein, Ivo Opstelten en Ben Verwaayen verzorgden openbare masterclasses over respectievelijk de liberale filosofie, de lokale politiek en liberale loopbanen. Vervolgens gingen Ben Verwaayen, Mark Rutte en Loek Hermans met elkaar in debat over het onderwijs. Dit rond thema's als hoe kan Nederland de competitie aan met de opkomende economieën, op welke wijze kunnen theorie en praktijk beter op elkaar worden afgestemd. De dag was zeer geslaagd en werd door circa 300 mensen gezocht.

Voorzittersdag

Tenminste 200 voorzitters van afdelingen zijn bijeengebracht. Onder andere door het plenaire optreden van Jozias van Aartsen, Jan van Zanen en Hans Wiegel werd het belang van de voorzitters voor de partij onderstreept. Middels een reeks van workshops konden de voorzitters 'stoom afblazen' en vraagstukken met elkaar delen. Bovendien werden de voorzitters door middel van trainingen ondersteund in verdere professionalisering. Door support aan de dag vanuit de Haya van Somerenstichting wordt naar verwachting verdere bekendheid aan en goodwill voor het werk van de Haya van Somerenstichting gerealiseerd.

Zomerschool

De zomerschool is een vierdaags programma ter verdieping van het liberale gedachtegoed voor een selectie van vergevorderde studenten, pas afgestudeerden en jonge beleidsmedewerkers van de Tweede-Kamerfractie, als project van de Teldersstichting, in samenwerking met de Haya van Somerenstichting en de VVD. In totaal namen 21 mensen deel; 12 deelnemers via de Teldersstichting, 4 deelnemers via de fractie en 5 deelnemers via de Haya. De programmaonderdelen worden door diverse mensen ingeleid, onder andere Patrick van Schie (historicus en directeur van de Teldersstichting), Paul Kalma (socioloog en directeur van de Wiardi Beckman Stichting), Bart Jan Spruyt (directeur van de Burke Stichting) en Herman Philipse (filosoof, universiteitshoogleraar aan de Universiteit Utrecht). Na de zomerschool worden de deelnemers blijvend aan de VVD gebonden door de Teldersstichting, de Haya van Somerenstichtingen de VVD (permanente scoutingscommissie).

4.3 Stuurgroep Opleiding & Training

De stuurgroep Opleiding & Training is in 2005 zes keer bijeengekomen. De belangrijkste onderwerpen van bespreking waren: Spinozastichting, benaderen opdrachtgevers in 2005, Regionale Masterclasses, e-learning, Jubileum Haya van Somerenstichting, Voorzittersdag, Train de nieuwe Trainer en de Zomerschool.

De samenstelling van de stuurgroep was per 1 januari 2005 als volgt: Tila zur Lage (voorzitter), Rogier van der Sande (plaatsvervangend voorzitter), Marjolijn van Leeuwen (secretaris tot 1 april) en Colette Schellhaas (secretaris vanaf 1 april), Hans van den Broek, Rutger van der Lee, Reinout Woittiez, Paulien Geerdink, Baerte de Brey, Siep Wijsenbeek, Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink (adviseur Tweede Kamer) en Mariëtte Kroes (VVD-Bestuurdersvereniging).

4.4 Landelijke Commissie Opleidingen (LCO)

De LCO heeft in 2005 in totaal drie maal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen waren: coördinatie c.q. procedure van de regionale cursussen, Regionale Masterclasses, de Kaderschool, eLearning, Landelijke Voorzittersdag, Train de nieuwe trainer en Topkadertraining.

Naast de leden en adviserende leden van de stuurgroep hadden de volgende leden, plaatsvervangende leden en adviseurs per 1 januari 2005 zitting in de LCO:

Leden; Afke Feenstra (plv KC Friesland), Arno Gassen (KC Gelderland), Avine Fokkens (KC Friesland), Cora Buirma (KC Den Helder), François Smits (plv KC Den Bosch), Frans van den Maagdenberg (KC Haarlem), Jan Lemans (KC Tilburg), Liselotte Verwaaijen (KC Amsterdam), Martin Wörsdörfer (KC Den Haag), Patricia van der Sloot (KC Rotterdam), Sonja Lekahena (KC Flevoland), Erna van der Bent (KC ZHN), Iwan Luijendijk (KC Den Bosch), Janny Rosendaal (KC Utrecht), Jeroen van Dam (KC Overijssel), John Niessen (KC Limburg), Marike Kalf (plv KC Tilburg), Sylvia Schouwenaars (KC Zeeland), Marco Appeldoorn (KC Drenthe), Simon Somers (KC Groningen)

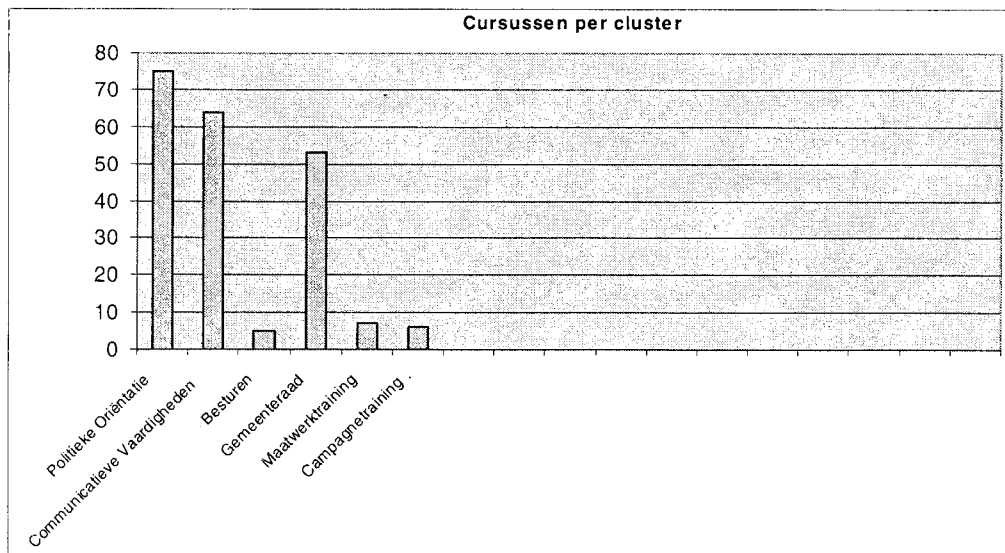
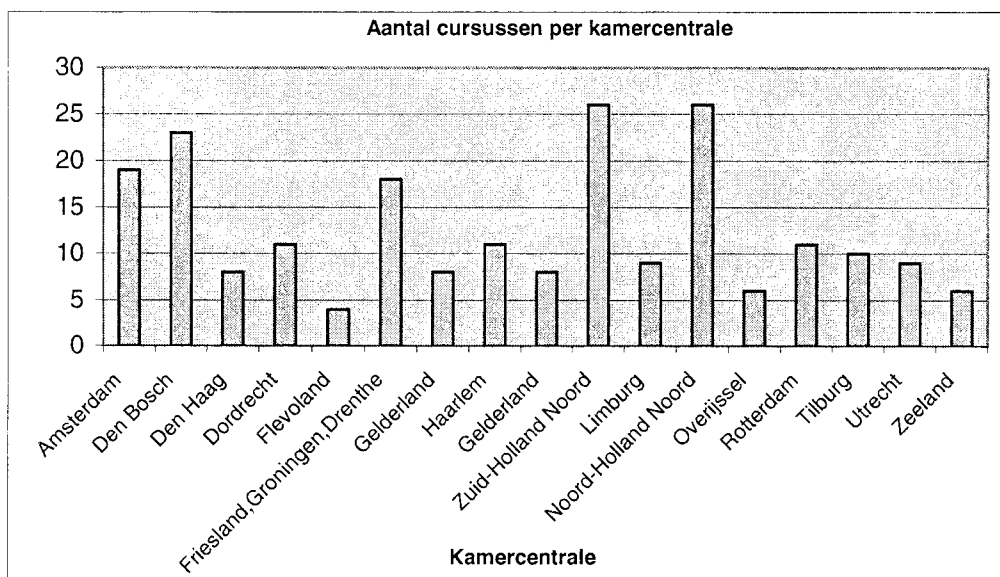
Adviseurs; Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink, Klaas-Jeroen Terwal en Herbert Zilverentant

4.5 Statistiek cursussen

In het onderstaande overzicht staat het aantal cursussen per kamercentrale vermeld die gerealiseerd zijn in 2005 met ondersteuning van de Haya van Somerenstichting.

Cursussen aangevraagd	211
Cursussen doorgegaan	206
Cursussen niet doorgegaan	5

De reden dat vijf cursussen geen doorgang hebben gevonden heeft te maken met te weinig deelnemers.

5. INHOUDELIJKE DISCUSSIE

5.1 LCID

In de Landelijke Commissie Inhoudelijke Discussie (LCID) heeft elke kamercentrale een afgevaardigde. De VVD-Bestuurdersvereniging, de JOVD en de Teldersstichting zijn adviserend lid van de LCID. In 2005 is de LCID op 26 januari, 18 juni en 5 september bijeengekomen. De LCID-functionaris fungeert als coördinator ter stimulering van politieke podia binnen afdelingen/regio's en kamercentrales binnen het kamercentralegebied en draagt tevens zorg voor de thematische afstemming en aansluiting van de diverse afdelings- en regiobijeenkomsten op landelijke thema's.

5.2 Ideeën & Debat op regionaal en lokaal niveau

De VVD wil de rol die afdelingen en kamercentrales spelen binnen de partij als ideeën- en debatpartij stimuleren. Een open uitwisseling van liberale ideeën door de hele partij heen is wenselijk. Van belang is dan ook dat verschillende politieke podia beschikbaar zijn voor leden op alle niveaus. Het beschikbaar stellen van middelen is een premie op actie bij dit streven.

Wet subsidiëring politieke partijen

De 116^e algemene vergadering heeft de ingestemd met dit streven en heeft 50.000 euro vrijgemaakt ter stimulering van politieke podia binnen afdelingen, regio's en kamercentrales. De wijziging van de *Wet subsidiëring politieke partijen*¹ is ten uitvoer gebracht, waardoor deze middelen voor 2005 zijn vrijkomen.

Verdeling van de gelden

In overleg met de verschillende aanvragers (afdelingen/regio's) zijn de middelen door de leden van de Landelijke Commissie Inhoudelijk Debat (LCID) van de kamercentrales toegewezen. De LCID-functionaris is de coördinator in deze. Op basis van de hieronder genoemde criteria kennen zij gelden toe aan afdelingen/regio's. De LCID-functionarissen dragen tevens zorg voor de afstemming en aansluiting tussen landelijk geformuleerde politiek-strategische thema's en de uitvoering van deze thema's op, de met deze gelden medegefinancierde, afdelings- en regiobijeenkomsten.

Het inzetten van deze middelen beoogt de volgende doelen:

- Bijdragen aan de ontwikkeling tot ideeën- en debatpartij.
- Stimuleren van samenwerking tussen afdelingen/regio's onderling en kamercentrales.
- Bijdragen aan samenhang tussen landelijke politieke thema's en de regionale en lokale thema's en de uitvoering van deze thema's.
- Stimuleren van politieke podia zoals liberale denktanks en politiek cafés op regionaal en lokaal niveau.
- Activeren van de VVD-campagne gemeenteraadsverkiezingen 2006.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004 – 2005, 29 869, nr.2

- Creëren van permanente² lokale en regionale politieke podia.
- Het versterken van de advies- en debattaak van landelijke partijcommissies.

5.3 Visiedocumenten

In de amendementen op het concept-Liberaal Manifest (april 2005) werd een groot aantal (nieuwe) onderwerpen en thema's aan de orde gesteld. Geoordeeld is dat deze niet expliciet thuishoren in het Liberaal Manifest, maar zich meer in het traject begeven van het te formuleren landelijke VVD-verkiezingsprogramma waarmee medio 2006 een aanvang wordt gemaakt.

Nieuwe thema's

De amendementen van de diverse afdelingen rondom verschillende thema's laat zien dat de leden een duidelijker beeld van de VVD op deze terreinen verlangen. Om aan deze wens tegemoet te komen zal debat moeten worden georganiseerd op een dusdanige wijze die hier ruimte en verdieping aan biedt. In overleg met de commissie Liberaal Manifest heeft het hoofdbestuur een aantal thema's geclusterd rondom zogeheten visiedocumenten en deze voorgelegd aan de 117^e algemene vergadering op 27 en 28 mei in Groningen. Op 26 november is het eerste (1. Samenleving) van de vier visiedocumenten (3. Veiligheid tijdens de 119^e algemene vergadering, 2. Bestuur themadag in 2006 en 4. Ruimtelijke Ordening/Duurzaamheid tijdens de 120^e AV) behandeld.

Projectgroep

Voor het schrijven van deze visiedocumenten worden verschillende projectgroepen geformeerd. Deze projectgroepen worden samengesteld uit leden van betrokken partijcommissies, de indieners van amendementen op het Liberaal Manifest en leden van de LCID. Verder is een adviserende rol weggelegd voor de betrokken portefeuillehouders in Tweede en Eerste Kamer. Primair ligt de leiding en verantwoordelijkheid bij de deelnemende leden van de partijcommissies. Voorzitter en secretaris van de projectgroep(en) zijn in ieder geval lid.

5.4 Flitscongressen

Criminaliteitsbestrijding 16 april in Amsterdam

Als basis voor dit flitscongres diende het rapport 'Effectief en op Maat.' Dit rapport is tot stand gekomen dankzij de partijcommissies Politie, Justitie en Binnenlandse Zaken. Enkele thema's uit het rapport, zoals lekenrechtspraak, slachtofferbescherming en Compstat/politie werden besproken aan de hand van paneldiscussies. Sprekers waren de heer P.A.M. Mevis (hoogleraar Strafrecht en Strafprocesrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam), Paul de Hert (hoofddocent Strafrecht aan de Universiteit Leiden en docent aan de Vrije Universiteit Brussel), Arthur Docters van Leeuwen (directeur Autoriteit Financiële Markten en lid van de commissie Liberaal Manifest), Tom Zwart (hoofddocent Staatsrecht aan de Universiteit Utrecht) en Maarten de Voogd (universitair

² Het is een aantal afdelingen en kamercentrales gelukt om op regelmatige wijze politieke podia zoals politiek cafés, te organiseren waarbij leden op structurele basis met elkaar kunnen debatteren en van gedachten met elkaar kunnen wisselen.

docent staats- en bestuursrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam). De bijeenkomst stond onder leiding van Eric Mackay (oud-voorzitter kamercentrale Leiden en lid van de auditcommissie). Aansluitend werd het rapport 'Effectief en op Maat' aangeboden aan Jozias van Aartsen, VVD-fractievoorzitter Tweede Kamer. De heer Van Aartsen sloot het congres af.

Defensie 29 oktober in Breda

De VVD was te gast in een wel heel bijzondere locatie, namelijk de Koninklijke Militaire Academie in Breda. Het centrale thema van dit flitscongres waren vredesmissies, crisisebeheersingsoperaties en het toekomstige optreden van de Nederlandse Krijgsmacht.

Aan de hand van de notitie 'Krijgsmacht in een nieuwe jas', die is voorbereid door de partijcommissie Defensie, werd de discussie gevoerd met specialisten als generaal b.d. Frank van Kappen (oud-adviseur van VN Secretaris-Generaal Kofi Annan) en René Grotenhuis (directeur Cordaid) en deelnemers. Verder gaven de woordvoerders van de Tweede-Kamerfractie Hans van Baalen (Buitenland en Uitzendingen) en Zsolt Szabó (Defensie), minister Kamp van Defensie en de aanwezigen hun visie op defensie. Ruurd Reitsma, voorzitter van de partijcommissie Defensie, leidde de bijeenkomst.

5.5 Partijraden

Kwaliteit Leefomgeving 22 januari in Bussum

Deze partijraad was oorspronkelijk de afsluitende bijeenkomst van het enerverende jaar 2004 en stond gepland op 11 december 2004. Echter, in verband met het overlijden van Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden en zijn bijzetting, is deze partijraad uitgesteld naar 22 januari 2005. De partijraad stond geheel in het teken van het milieu en werd mede voorbereid door de landelijke partijcommissie Milieu en Duurzaamheid. In deelsessies werden de onderwerpen klimaat, luchtkwaliteit en waterbeheer nader behandeld.

Plenaire inleiders waren René Leegte voorzitter partijcommissie Milieu en Duurzaamheid en tevens dagvoorzitter, Sybe Schaap voorzitter van de Unie van Waterschappen en Klaas van Egmond directeur van het Milieu- en Natuurplanbureau. Na de terugkoppeling uit de parallelsessies sloot Tweede-Kamerlid Paul de Krom met zijn reflectie op de bijeenkomst.

Wonen, zorg, welzijn 26 februari in Ermelo

Deze partijraad werd medevoorbereid door de partijcommissies Seniorenbeleid, Sociale Zaken en Volkhuysvesting & Ruimtelijke Ordening. De bijeenkomst stond onder leiding van Frank de Grave, voorzitter van de Tarieven Gezondheidszorg en Zorgautoriteit. Paul Snabel, directeur van het Sociaal Cultureel Planbureau, informeerde de partijraad over de vergrijzing en de veranderende woonbehoefte binnen de samenleving binnen een wetenschappelijke context. Mevrouw Anneke Speelman van AM Projectontwikkeling lichtte toe welke activiteiten de bouwsector onderneemt op het gebied van de toekomstige woonbehoefte en dat in relatie tot het veranderende demografische omstandigheden binnen onze samenleving. In deelsessies werd nader ingegaan op onderwerpen als: welzijn en WMO, wonen en woonvormen en financiering van de zorg. Met behulp van stellingen werd de discussie gevoerd. Middels een politiek café bestaande uit de Tweede-

Kamerleden Jelleke Veenendaal, Edith Schippers en Anouschka van Militenburg werd plenair verslaglegging gedaan over de uitkomsten.

Partijraad Onderwijs 18 juni in Den Haag

Deze partijraad werd mede voorbereid door de partijcommissie Onderwijs. De partijraad staat in het teken van onderwijs. De focus lag op de internationalisering in het beroeps- en hoger onderwijs met het oog op de internationale kenniseconomie en de 'Lissabon ambities'. Plenaire inleiders waren de heren A. Burgmans (voorzitter Raad van Bestuur Unilever), A. Kraaijeveld (oud-voorzitter FME-CWM) en professor J.A. Bruijn (voorzitter partijcommissie Onderwijs en tevens dagvoorzitter). In deelsessies werd ingegaan op de thema's: de internationalisering van het beroepsonderwijs, de internationalisering van het wetenschappelijk onderwijs en het bedrijfsleven en overheid in relatie tot internationalisering in het onderwijs. Eerste-Kamerlid Heleen Dupuis, Tweede-Kamerleden Eric Balemans en Arno Visser, staatssecretaris Mark Rutte, JOVD'er en student Ferdi de Lange en Tom Zwart voorzitter partijcommissie Binnenlandse Zaken, brachten verslag uit en gingen met de zaal in debat over mogelijk te nemen maatregelen door politiek, onderwijsinstellingen alsmede het bedrijfsleven zelf.

Partijraad Miljoenennota 8 oktober in Apeldoorn

Traditioneel is de partijraad in oktober gewijd aan de miljoenennota. De opzet van deze partijraad was wel anders. De bijeenkomst ving aan met speeches van vice-premier en minister van Financiën Gerrit Zalm en voorzitter van de Tweede-Kamerfractie Jozias van Aartsen. Vervolgens waren er vijf deelsessies; Binnenlandse Zaken, VROM, Gezondheidszorg, Onderwijs en Sociale Zaken. De ministers Johan Remkes, Sybilla Dekker, Hans Hoogervorst en de staatssecretarissen Mark Rutte en Henk van Hoof waren aanwezig om de sessies in te leiden en toelichting te geven op de eigen beleidsterreinen. Opdracht aan iedere deelsessie was om een vraag te formuleren welke aansluitend plenair zijn voorgelegd aan de heren Zalm en Van Aartsen. Voorzitter van de VVD-Bestuurdersvereniging Michiel van Haersma Buma trad op als moderator.

Partijraad Wijkontwikkeling 26 november in Amsterdam

Deze partijraad werd mede voorbereid door de werkgroep Het sociale gezicht van de VVD. Tijdens deze bijeenkomst stond het thema wonen in de wijk centraal. Peter Lamberts (voorzitter van de werkgroep Het sociale gezicht van de VVD), Sybilla Dekker, (minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) en Pieter Winsemius, (lid Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en adviserend lid van de partijraad) leidden de bijeenkomst in. In deelsessies werd nader ingegaan op vier onderwerpen namelijk: burgerparticipatie, jongeren en buurtveiligheid, kleine kernen en variatie in woningaanbod -met name in de grote steden.

Aansluitend werd het eerste exemplaar van het definitief vastgestelde Liberaal Manifest overhandigd door Commissievoorzitter Geert Dales aan partijvoorzitter Jan van Zanen en fractievoorzitter Jozias van Aartsen. De dag werd afgesloten met de viering van het VIe lustrum van de Haya van Somerenstichting.

6. INTERNATIONALE ZAKEN

6.1 MATRA

Sinds 1993 neemt de VVD deel aan het zogeheten MATRA-programma (Midden- en Oost-Europa-programma) voor Politieke Partijen (MATRA-PP). Dit programma maakt onderdeel uit van een breder maatschappelijk programma van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het beoogt de landen in Midden- en Oost-Europa klaar te stomen voor het lidmaatschap van de Europese Unie. Om te voorkomen dat landen aan de nieuwe EU-buitengrenzen in hun ontwikkeling te ver achterblijven bij de rest van Europa is het MATRA-PP-programma uitgebreid naar Wit-Rusland, Oekraïne, Turkije, Moldavië, Azerbeidzjan, Armenië, Georgië en de Balkan-regio en sinds vorig jaar ook tot Marokko en Jordanië. Met deze laatste twee landen bestaan (nog) geen concrete samenwerkingsverbanden. Inhoudelijk heeft de VVD haar contacten en projecten in Midden- en Oost-Europa waar mogelijk geconsolideerd en waar mogelijk uitgebreid. De nadruk lag op het vormgeven van meer structurele samenwerkingsprogramma's met onze zusterpartijen in de staten aangrenzend aan de uitgebreide EU. Een aantal van onze zusterpartijen heeft in 2005 te maken gehad met verkiezingen. De VVD heeft hieraan in de praktische en strategische voorbereiding haar expertise bijgedragen. Voor meer details over de activiteiten in Oost-Europa kan men de verslagen van de verschillende activiteiten raadplegen in het aparte jaarverslag van het Internationaal Secretariaat.

6.2 ELDR

De ELDR (*European Liberal Democrat and Reform Party*) heeft op 24 september tijdens het Congres in Bratislava, Slowakije, Annemie Neyts Uyttebroeck als nieuwe President gekozen en oud-VVD-voorzitter Bas Eenhoorn herkozen als penningmeester. Voorafgaand aan het congres is het vijftigjarig bestaan van de ELDR Council gevierd.

In juni komen de *ELDR Leaders and Ministers* bij elkaar aan de vooravond van de EU-top om de politieke situatie te bespreken na de referenda over de EU-Grondwet in Frankrijk en Nederland en om de financiën van de EU te bespreken. Aan de zijlijn van het LI-congres vond in mei in Sofia de ELDR Council plaats waar de nieuwe statuten van de ELDR zijn geadopteerd. Er is een aantal nieuwe partijen lid geworden, waaronder de Civic Alliance of Serbia. Voor meer informatie over de ELDR kan men terecht op de website www.eldr.org en op <http://eld.europarl.eu.int> voor details over de ALDE-fractie (*Alliance of Liberals and Democrats for Europe*) in het Europees Parlement.

6.3 Liberal International

In mei vond in Sofia, Bulgarije, het congres plaats van *Liberal International* (LI). De *Theme Resolution* handelde over vrijheid en veiligheid. Hans van Baalen is tijdens dit congres gekozen als Deputy President van LI, nadat hij in het verleden al tweemaal was herkozen als Bureau Member. De Executive Committee kwam in

november weer bij elkaar in Spanje, waar tevens de LI conferentie over het Barcelona Proces werd gehouden. Het Barcelona proces is een project van de Europese Unie dat een economische samenwerking met de niet-EU-landen rond de Middellandse Zee beoogt. Hiernaast zijn de liberale partijen van Cuba en Costa Rica als nieuwe leden verwelkomd. Voor meer informatie over de LI kunt u de website www.liberal-international.org raadplegen. Op deze site kunt u onder meer alle aangenomen resoluties vinden.

6.4 IMD

Het *Netherlands Institute for Multiparty Democracy* (IMD) is een door het ministerie van Buitenlandse Zaken gefinancierde organisatie die zich richt op het ondersteunen van democratiseringsprocessen in ontwikkelingslanden. Momenteel is de organisatie actief in 15 landen in Latijns-Amerika, Afrika en Azië. Het IMD wordt bestuurlijk aangestuurd door vertegenwoordigers van de Nederlandse politieke partijen en heeft een uitvoerend secretariaat van ongeveer 15 fte. Hiernaast wordt door elke deelnemende politieke partij een medewerker ter beschikking gesteld aan het IMD.

In 2005 is het IMD uitgebreid extern geëvalueerd. De resultaten waren redelijk positief. De werkzaamheden van IMD zijn nuttig en staan zeer hoog op de internationale politieke agenda. De effectiviteit en organisatie van het IMD dienen echter verbeterd te worden. Het advies luidt dan ook om de komende vier jaar te consolideren en niet in nieuwe landen te gaan werken. Binnen het IMD houdt de VVD zich met name bezig met de programma's in Kenia, Ghana, Tanzania en Malawi. Meer informatie over het IMD kunt u vinden op de volgende website: www.nimd.org.

7. VOORLICHTING EN COMMUNICATIE

7.1 Landelijke PR-commissie (LPC)

In 2005 kwam de LPC zes keer bij elkaar (29/1, 17/3, 2/4, 10/6, 17/9 en 10/12). Gedurende het jaar stond de gemeenteraadcampagne prominent op de agenda. Vanaf 10 juni 2005 werden de vergaderingen door de campagne gedomineerd. In die vergaderingen - bijgewoond door campagneleider Mark Rutte en campagnemanager Nanda Kelly - werd uitvoerig ingegaan op de campagnestructuur en de rol die de LPC daarin speelde. LPC-leden brachten op hun beurt hun *best practices* voor campagnevoeren in die andere leden konden meenemen naar hun achterban.

De input van de LPC in combinatie met het onderzoek vanuit de campagneorganisatie onder de afdelingen over wat er lokaal aan onderwerpen leefde, leidde in november tot de bijeenkomst *Local Heroes I* in Lunteren. Deze bijeenkomst stond in het teken van de lokale helden (lijsttrekkers, kandidaten, campagnevrijwilligers) van de VVD en was bedoeld om kennis te delen en ervaringen uit te wisselen in aanloop naar de verkiezingen op 7 maart 2006. In februari 2006 zou een vervolg op deze dag komen.

Andere onderwerpen die in de LPC aan bod kwamen: internet en de lokale websites, het nieuwe VVD-magazine en de aanpassing van de huisstijl.

De LPC bestond per 31 december 2005 uit de volgende personen:

N.E. Joosten (voorzitter), D. Gilissen (KC Den Bosch), W. Damme (KC Tilburg), F. Bevers (KC Gelderland), S. Stegweg (KC Rotterdam), R. Klimbie (KC Den Haag), mevrouw A. Kroeders (KC Zuid-Holland Noord), J. Bolsenbroek (KC Dordrecht), F.A.C.O. Vermast (KC Amsterdam), F. van den Berge (KC Den Helder), M. Bitter (KC Haarlem), A. Bosman (KC Zeeland), P. van den Boogaard (KC Utrecht), G. Jaarsma (KC Friesland), H. Veijer (KC Overijssel), mevrouw G. van der Groot (KC Groningen), mevrouw M.J. Lubbers (KC Drenthe), P. Kersten (KC Limburg), M. Lücht (KC Flevoland), J. Wolters (partijvoorlichter, secretaris LPC).

Adviseurs:

W. Schoevers (VVD-Bestuurdersvereniging), G. Rensink (voorlichter Tweede-Kamerfractie, tot 1 september), Manon Stevens (voorlichter Tweede-Kamerfractie, vanaf 1 september)

7.2 Internet

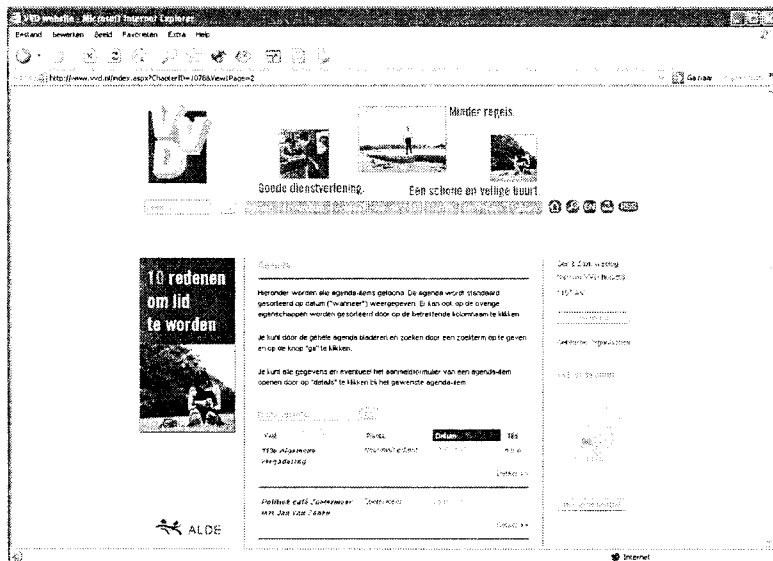
VVD-website

November 2005 is de nieuwe VVD-website (www.vvd.nl) 'live' gegaan. Hiertoe is overgegaan omdat de VVD-huisstijl werd gewijzigd en de oude website niet meer voldeed aan de doelstellingen. De website was te veel gebaseerd op de interne structuur in plaats van op de informatiebehoefte en actualiteit.

De doelstellingen van de nieuwe VVD-website zijn (in volgorde van prioriteit):

- VVD-stemmers werven: potentiële VVD-stemmers moeten worden overgehaald om daadwerkelijk op de VVD te gaan stemmen.

- Nieuwe leden werven: potentiële leden moeten worden gemotiveerd om lid te worden (en dat moet dan ook heel eenvoudig kunnen).
- Bestaande leden informeren: bestaande leden moet in de breedste zin des woords geïnformeerd worden over de VVD en gelieerde organisaties.
- Lokale VVD-afdelingen promoten: bezoekers moeten gewezen worden op het bestaan van lokale VVD afdelingen.

Lokale websites

Sinds oktober 2005 biedt de VVD afdelingen/kamercentrales/individuen (wethouders/raadsleden) de mogelijkheid een professionele doch eenvoudig te onderhouden lokale website in de VVD-huisstijl af te nemen. Reeds 85 afdelingen/kamercentrales/individuen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

De lokale website wordt op basis van sponsoring aangeboden; de VVD vraagt de gebruiker slechts om een jaarlijkse bijdrage. De hoogte hiervan is afhankelijk van het aantal VVD-leden van de kring waarbinnen de gebruiker actief is. Deze bijdragen vloeien terug in het project lokale websites, in de vorm van bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten, technische ondersteuning of uitbreiding.

Bij de afname van een lokale website t.b.v. VVD-doeleinden zijn inbegrepen:

- Gratis ontwikkeling van de software
- Gratis hosting
- Gratis beheer
- Gratis support voor vragen via een helpdesk
- Gratis handboek
- Domeinregistratie tegen kostprijs
- Gratis website-sjabloon met diverse opties naar keuze
- Gratis aanpassing van de lokale website in geval van een VVD-huisstijlwijziging

7.3 Politiek!

In 2005 verschenen er vier nummers van Politiek!, te weten in de maanden februari, april, september en november.

VVD-magazine nieuwe stijl

Tijdens de 116^e algemene vergadering in november 2004 hebben de leden de volgende besluiten genomen betreffende het magazine Politiek!:

1. Uiterlijk vanaf 1 januari 2006 beginnen met een vernieuwd magazine
2. Frequentie magazine minimaal zes keer per jaar
3. Meer inhoudelijk debat

Na dit besluit zijn in 2005 enkele bedrijven benaderd om een offerte uit te brengen voor de redactie, het drukken en de verspreiding van *Politiek!* nieuwe stijl vanaf februari 2006. De LPC is tijdens de ontwikkeling periodiek geïnformeerd en heeft het concept-blad gepresenteerd gekregen.

Het vernieuwde magazine – Liber - moet een levendig podium zijn voor partij, politiek, ideeën en debat en meerdere doelgroepen aanspreken. Dit betekent onder meer aantrekkelijk zijn voor een jongere doelgroep, zonder de oudere doelgroep van zich te vervreemden.

Belangrijk aandachtspunt is de VVD-boodschap beter in het magazine uit te dragen. Het magazine moet kracht en zelfbewustzijn uitstralen en moet boeien en binden. De lay-out is bepaald in samenspraak met het reclamebureau en de uitgeverij.

7.4 Digitale nieuwsbrieven

Thorbeckeweb

Thorbeckeweb is de wekelijkse digitale nieuwsbrief voor VVD-leden. De partij, Tweede Kamer, Eerste Kamer en Eurofractie zijn hierin bijna wekelijks met items vertegenwoordigd.

Thorbeckeweb wordt wekelijks op vrijdag verstuurd en is 41 keer verstuurd in 2005. Daarnaast zijn er twee extra edities verzonden. Het aantal lezers is in 2005 gegroeid van 8000 naar circa 9500.

Kiezersnieuwsbrief

In 2005 is de kiezersnieuwsbrief voor niet-leden vijf maal verzonden. Het betreft een nieuwsbrief naar het voorbeeld van Thorbeckeweb. Ook het aantal lezers van VVD-Nieuws is in 2005 gegroeid, van 8000 naar circa 9300.

7.5 Permanente profilering/campagnes

Liberaal Manifest

In februari 2005 bood de voorzitter van de commissie Liberaal Manifest Geert Dales het concept-Liberaal Manifest aan aan partijvoorzitter Jan van Zanen. Deze presentatie veel publiciteit op. Ter voorbereiding op de 117^e algemene vergadering waar het Liberaal Manifest centraal stond, vonden bijeenkomsten

plaats in Amsterdam, Eindhoven, Zwolle waar leden in debat konden gaan met de commissie Liberaal Manifest.

Tijdens de 117^e algemene vergadering op 27 en 28 mei werd het Liberaal Manifest behandeld, bediscussieerd en vastgesteld. Op basis van de uitkomsten uit de deelsessies en plenaire stemmingen heeft de commissie Liberaal Manifest de definitieve versie opgesteld. Het definitieve Liberaal Manifest werd op 26 november 2005 aangeboden aan het hoofdbestuur.

Campagne Europese Grondwet

Op 1 juni ging Nederland naar de stembus voor het referendum over het 'Verdrag tot Vaststelling van een Grondwet voor Europa'. De VVD was voor dit verdrag en voerde daarom een 'nuchtere campagne in het Nederlands belang'. Het campagneteam stond onder aanvoering van Mark Rutte en daarmee waren de eerste contouren zichtbaar van het campagneteam dat later ook de gemeenteraadsverkiezingen zou gaan

In de laatste twee weken van mei voerde de VVD een campagne die zich richtte op de VVD-achterban via het verspreiden van een speciale bijlage bij het partijblad *Politiek!*, en informatievoorziening via de VVD-website.

Samen met de VVD-Europarlementarier en VVD-Tweede-Kamerfractie werd op 26 mei een actie georganiseerd op Het Plein in Den Haag.

Het referendum kende een hoge opkomst; 62,8% van de Nederlanders ging naar de stembus, waarvan 61,6% zich uitsprak tegen de komst van een Europese Grondwet. Slechts 38,4% was voor.

Campagne gemeenteraadsverkiezingen 2006

De tweede helft van 2005 stond in het teken van de voorbereidingen rondom de campagne in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart 2006. Onder leiding van campagneleider Mark Rutte en campagnemanager Nanda Kelly werd een campagneorganisatie opgezet die de gehele campagne tot aan 7 maart vormgaf en uitvoerde.

Hoewel de tweede helft van 2005 ten aanzien van de campagne vooral in het teken stond van de inhoudelijke en logistieke voorbereiding heeft een grote campagneactiviteit al in 2005 plaatsgevonden: *Local Heroes I*. Deze campagne-bijeenkomst vond plaats op 5 november 2005 in Lunteren. Doel van deze bijeenkomst was het samenbrengen van alle lijsttrekkers en campagneleiders van de afdelingen voor een afwisselend programma. *Local Heroes* stond in het teken van de ondersteuning van de voorbereidingen voor de lokale campagnes. Er konden diverse workshops worden gevolgd: Omgaan met de media, *Best Practices*, VVD versus Lokaal/Leefbaar, Lokale Thema's, Campagnevoeren en *Fundraising*. Naast het uitwisselen van diverse inhoudelijke en praktische ideeën leidde dit ook tot de algehele thematiek van de campagne. In zijn speech sloot Jozias van Aartsen de dag af met een samenvatting van de thematiek: je huis, je buurt, je leven. Deze thematiek zou de inhoudelijke leidraad voor de campagne vormen.

Sprekerscoördinatie

In het kader van de campagne voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2007 werden veranderingen doorgevoerd op het gebied van de sprekerscoördinatie. Er werd een sprekerscoördinator aangesteld. Verder werd de sprekerscoördinatie gestructureerd door middel van een standaardaanvraagformulier. Ten aanzien van de activiteitenkalender rondom de campagne gold dat alle aanvragen voor

bewindslieden én kamerleden via de centrale sprekerscoördinatie liepen. Hiervoor gold de periode 18 februari tot en met 7 maart 2006. Alle aanvragen voor die periode konden worden ingediend tot 18 november 2005. Aanvragen die na 18 november binnenkwamen zijn zoveel mogelijk meegenomen tot het moment dat de agenda werd opgesteld. In die weken daarna is de campagne-agenda opgesteld en is deze agenda is begin december gecommuniceerd naar alle sprekers en aanvragers. Daarbij zijn in vrijwel alle gevallen de aanvragen toegewezen of is zorg gedragen voor een vervangende spreker.

7.6 Ledenwerving en -behoud

Ledenwerving en -behoud blijft voor de partij van groot belang. In 2005 hebben zich in totaal 3425 nieuwe leden aangemeld; 5129 leden hebben zich afgemeld.

Ten behoeve van ledenwerving en ledenbehoud werden onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- 'Wat wilt u?' enquête in november
- Financiële *incentive* voor afdelingen met als doel een hogere netto ledengroei
- Organisatie twee nieuwe-ledendagen
- Wijziging assortiment promotiemateriaal
- Vernieuwde webshop
- Aangepaste huisstijl
- Verbeterde welkomstmap voor nieuwe VVD-leden
- Radio- en televisieuitzendingen

Enquête 'Wat Wilt u?'

De afgelopen jaren ziet de VVD het ledenaantal sterk teruglopen. De VVD wil zich daarom heroriënteren op de wijze waarop de werving en het behoud van de leden gestalte dient te krijgen en hoe zij met haar leden dient om te gaan om hen zo goed mogelijk aan de VVD te binden.

Hiertoe is in Politiek! nummer 4 een brief opgenomen, waarin leden werden opgeroepen om de 'Wat wilt u?' enquête via internet in te vullen. Hierin werd gevraagd naar de eigen ideeën en verwachtingen ten aanzien van de VVD.

De vragen die de VVD wil beantwoorden met de enquête:

- Hoe percipiëren de huidige leden de VVD?
- In welke mate komt de VVD tegemoet aan de verwachtingen van haar leden?
- In welke segmenten (homogene groepen waarop marketingactiviteiten worden gericht) zijn leden voor werving en behoud in te delen?

De enquête 'Wat Wilt U?' is door 6423 leden ingevuld. Hiervan heeft 80,6% alle 12 pagina's ingevuld. Bij het uitvoeren van de activiteiten in 2006 zullen de uitkomsten worden meegenomen in de beleidsvorming en waar nodig gebruikt ten behoeve van verbeteringstrajecten.

Netto ledengroei levert extra geld op

Het hoofdbestuur heeft een regeling vastgesteld voor de afdeling met de bedoeling een duidelijke financiële *incentive* aan de afdelingen af te geven om te komen tot een hogere netto ledengroei.

De regeling die met ingang van 1 januari geldt:

- 1) Elke afdeling/stadskamercentrale die netto ledenwinst weet te behalen ontvangt een eenmalige bonus van € 100,- per lid dat er netto in dat jaar is bijgekomen.
- 2) Naast deze bonus per netto lid ontvangt de afdeling/stadskamercentrale met de hoogste **absolute** netto ledengroei van het desbetreffende jaar een bonus van € 3.000,-. De tweede plaats ontvangt € 2.000,-. De derde plaats ontvangt € 1.000,-.
- 3) Tot slot ontvangt de afdeling/stadskamercentrale naast deze bonus per netto lid met de hoogste **relatieve** netto ledengroei van het desbetreffende jaar een bonus van € 3.000,-. De tweede plaats ontvangt € 2.000,-. De derde plaats ontvangt € 1.000,-.

Van jaar tot jaar zal worden bekeken of de regeling wordt gecontinueerd. Vooralsnog geldt deze regeling in elk geval voor 2006 en 2007.

De afdelingen die de hoogste groei (zowel absoluut als relatief) hebben laten zien in 2005 zijn: Deurne, Uden en Hoogeveen.

Nieuwe-ledendagen

Dit jaar werd er onder grote belangstelling twee nieuwe-ledendagen georganiseerd in april en oktober. Aangezien er zeer veel animo voor een dergelijke dag is, streven de fractie en het Algemeen Secretariaat ernaar ook in 2006 twee nieuwe-ledendagen te organiseren.

Nieuw promotiemateriaal

Het assortiment VVD-promotieartikelen is grotendeels gewijzigd. Veel nieuwe artikelen zijn aangeschaft vanwege de vernieuwde huisstijl en de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2006. Op de VVD-website is een nieuwe verbeterde webshop toegevoegd.

8. JONGERENBELEID

8.1 CLJ

De Commissie Liberaal Jongerenbeleid (CLJ) valt sinds 1 januari 2000 onder voorzitterschap van het JOVD-hoofdbestuur. Voor een verslag van de samenstelling en werkwijze van de CLJ wordt verwezen naar het jaarverslag van de JOVD. De jongerenfunctionarissen in de kamercentralebesturen hebben een duidelijke schakelfunctie tussen de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD) en VVD en zijn het aanspreekpunt over het te voeren jongerenbeleid in de kamercentrale.

8.2 Activiteiten

CLJ-vergaderingen

Tijdens de vergaderingen van de CLJ in 2005 is het functioneren van de jongerenfunctionarissen van de kamercentrales besproken met ook enkele specifieke onderwerpen, waarbij de jongerenfunctionarissen ervaringen konden uitwisselen. Voorbeeld hiervan is de permanente jongerencampagne. Nieuw was dat dit jaar ook de jongerenfunctionarissen bijeenkwamen op congressen van zowel de VVD als de JOVD.

CLJ-weekend

Op 10 en 11 juni zou de CLJ in Vught bijeenkomen voor het gezamenlijke CLJ/LCO/LPC-weekend. Dit is echter uiteindelijk niet doorgegaan doordat er zowel bij CLJ, als LCO en LPC te weinig belangstelling was.

Liberale Jongerendag

Er stonden in 2005 meerdere Liberale Jongerendagen op het programma. Op 19 juni werd de Liberale Jongerendag in Zwolle gehouden en op 25 juni in 's-Hertogenbosch.

In Zwolle stonden de onderwerpen globalisering, woningbouw, onderwijs/bedrijfsleven en jeugdcriminaliteit/loverboys centraal. Daarbij waren onder meer Kees Vendrik, Sybilla Dekker, Fadime Örgü en Hans Nieuwerkerke te gast. Tijdens de bijeenkomst in 's-Hertogenbosch kwamen aan de orde: hoger onderwijs, kernenergie, economie en dieren. Hierbij waren onder andere Jozias van Aartsen, Mark Rutte en Pieter van Geel aanwezig. Beide dagen werden goed bezocht door JOVD- en/of VVD-leden en door ongebonden jongeren.

Op 19 en 20 november hield de JOVD in Eindhoven haar jaarlijkse congres. Rita Verdonk, Hans Hoogervorst, Toine Manders, Afshin Ellian, meerdere Tweede-Kamerleden en zo'n honderdzeventig jonge liberalen kwamen tezamen voor een weekend vol discussie. Tegelijkertijd werd er een nieuw hoofdbestuur gekozen. Hans de Backer nam na twee jaar hoofdbestuur, met het laatste jaar als landelijk voorzitter, afscheid van de vereniging. Klaas-Jeroen Terwal is gekozen als nieuwe landelijk voorzitter. Op het VVD congres 17 december sprak deze ook de leden van de VVD toe.

Permanente Jongerencampagne

De permanente jongerencampagne is een continu aandachtspunt in de vergaderingen van de Commissie Liberale Jongeren. Onder leiding van Tweede-Kamerlid Eske van Egenschot zijn door de CLJ meerdere methoden besproken om jongeren meer te betrekken bij het liberale gedachtegoed en hen meer aansprekende activiteiten aan te bieden. Dit leidde tot een vruchtbare en kritische uitwisseling van ideeën en praktische tips voor de gemeenteraadscampagne in 2006.

8.3 Geschillencommissie JOVD-VVD

De geschillencommissie JOVD-VVD is ingesteld per 1 juli 2000. De geschillencommissie JOVD-VVD is in 2005 niet bijeengekomen; er zijn geen besluiten genomen.

9. LIBERAAL VROUWENNETWERK

De netwerkfunctie van het Liberaal Vrouwen Netwerk (LVN) heeft in het jaar 2005 meer gestalte gekregen. De werkwijze van het LVN is zowel binnen als buiten de partij beter zichtbaar geworden en daardoor versterkt.

De stuurgroep LVN, bestaande uit vier leden, is onder voorzitterschap van Marijke Tsoutsanis-van der Koogh, een aantal malen bijeen geweest. De landelijke commissie LVN wordt gevormd door afgevaardigden (vrouwen en mannen) in de kamercentrales met LVN in hun portefeuille.

Missie, visie en doelstelling

Het Liberaal Vrouwen Netwerk zit met haar doelstelling en missie -om meer liberale invloed te genereren voor onderwerpen die vrouwen raken en aanspreken- op de goede lijn om binnen de partijvernieuwing zich verder te ontwikkelen, zowel ten aanzien van partijorganisatie als partijpolitiek. Het streven meer gekwalificeerde vrouwen op politieke en maatschappelijke posities te krijgen, met zowel in 2006 als 2007 verkiezingen in het vooruitzicht en de partij aantrekkelijker maken voor nieuwe (vrouwelijke) leden en kiezers, vraagt veel inzet en betrokkenheid.

Activiteiten

In het verslagjaar hebben veel vrouwen belangstelling getoond voor het Liberaal Vrouwen Netwerk. Dit heeft geresulteerd in een landelijke netwerkdag voor nieuwe/jonge belangstellende vrouwen. Deze dag vond plaats op 17 juni en was ondanks de landelijke treinstaking goed bezocht. Ontvangst vond plaats in het Tweede-Kamergebouw door Ineke Dezentjé-Hamming Bluemink. Senator Heleen Dupuis verzorgde de inleiding, met als thema 'Het leuke en nuttige van liberale vrouwen in de politiek'. Daarna was er ruim gelegenheid tot netwerken. Tijdens de algemene vergaderingen in 2005 zijn door het LVN geen parallelsessies georganiseerd. De vergadering in mei stond geheel in het teken van het Liberaal Manifest.

De stuurgroep stimuleert de landelijke commissie per kamercentrale of in regioverband activiteiten te organiseren. Zo hebben op 12 september de LVN-vertegenwoordigers uit de kamercentrales Zuid-Holland Noord, Noord-Holland Zuid en Haarlem een discussieavond over huiselijk geweld georganiseerd in het Tweede-Kamergebouw. Sprekers waren Heleen Dupuis, Anton van Schijndel, mevrouw H. Houwen (projectleider Huiselijk Geweld Politie Amsterdam-Amstelland) en mevrouw drs. M. Scali (directeur Vrouwenopvang Delft). Er waren 100 aanwezigen; zowel leden als niet-leden van de VVD.

Op 1 oktober vond een samenwerkingsverband plaats tussen vertegenwoordigers van de kamercentrales Dordrecht, Limburg en Noord-Holland Noord plaats. Na ontvangst in Rotterdam hield staatssecretaris Mark Rutte een inleiding. Behalve actuele politiek, kwam de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen op 7 maart 2006 aan de orde. Tijdens een vaartocht door de Rotterdamse havens hield de heer Ronald Waterman (lid van Provinciale Staten van Zuid-Holland) een boeiend betoog over verkeer en vervoer. Er namen ruim 50 personen deel aan deze dag.

Op 21 november is in de Oude Vergaderzaal van de Tweede Kamer een ondernemersborrel, voor het eerst een 'mixed double', georganiseerd door de Federatie Zakenvrouwen en Bibi de Vries, vice-fractievoorzitter van de Tweede-

Kamerfractie. Via het LVN zijn diverse liberale vrouwen met een onderneming uit het gehele land voor deze bijeenkomst uitgenodigd.

Het Liberaal Vrouwen netwerk van de kamercentrale Utrecht organiseerde twee bijeenkomsten; in mei over onderwijs en in december over de (nieuwe) basisverzekering. Sprekers waren Eric Balemans en Edith Schippers (beiden Tweede-Kamerlid) en mevrouw mr. M.J.R. Groenewoud (directeur Achmea Zorg). Het Liberaal Vrouwen Netwerk Veluwezoom organiseert regelmatig netwerk-bijeenkomsten en discussieavonden. Ook in de noordelijke provincies zijn vrouwen uit diverse kamercentrales actief in het organiseren van netwerkbijeenkomsten.

Politiek Vrouwen Overleg (PVO)

Het voorzitterschap van het PVO is in 2005 bekleed door D66. Aan het PVO nemen vrouwelijke bestuurders deel van PvdA, GroenLinks, D66, CDA en de VVD. Naast bezoeken aan een aantal bewindspersonen is een bijeenkomst belegd met hoogleraren op het terrein van arbeidsparticipatie en kinderopvang. Op 27 oktober is in het Tweede-Kamergebouw een avond georganiseerd voor afgevaardigden uit verschillende partijen (inclusief LVN) over arbeid en zorg. Er is overleg geweest met het Directoraat Coördinatie Emancipatie (DCE) van VWS, de visitatiecommissie emancipatie en de werkgeversorganisatie VNO-NCW. Met de voorzitter en een bestuurslid van de Nederlandse Vrouwenraad heeft een gesprek plaatsgevonden met als uitgangspunt 'hoe kunnen wij elkaar versterken?'. Onderwerpen die in de diverse gesprekken aan de orde kwamen: het tekort aan vrouwelijke hoogleraren, onderwijs, kinderopvang, mantelzorg, arbeidsparticipatie, herintreders, deeltijdarbeid. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 zijn vrouwen gestimuleerd zich te kandideren, zo mogelijk voor een verkiesbare plaats.

Tijdens de gesprekken met de bewindspersonen kwamen onderwerpen aan de orde die betrekking hebben op de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Gesproken is onder meer over de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de verandering van het kiesstelsel, de Wet Kinderopvang en de rol van de vrouw in de media.

Vertegenwoordigingen

Het Liberaal Vrouwen Netwerk is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de Nederlandse Vrouwenraad. Daarnaast is het LVN vertegenwoordigd in de Klankbordgroep Internationaal van de Nederlandse Vrouwenraad.

Het LVN onderhoudt contacten met E-Quality, bureau voor gender en etniciteit, en diverse organisaties waaraan meerdere netwerken of contactpersonen gekoppeld zijn.

Leden van de stuurgroep hebben zitting in de Landelijke Commissie Inhoudelijke Discussie, de Haya van Somerenstichting en de commissie Talentmanagement.

Er is regelmatig contact met de portefeuillehouders LVN in de kamercentrales, JOVD, VVD-Bestuurdersvereniging en partijcommissies.

In dit verslagjaar hebben de leden van de stuurgroep op uitnodiging diverse bijeenkomsten bijgewoond, zoals de 'Duurzame Dinsdag', de Voorjaarsborrel, de Prinsjesdagborrel van E-Quality, de Partijraad Onderwijs en de Miljoenennota.

International Network for Liberal Women (INLW)

Het Liberaal Vrouwen Netwerk is lid van het *International Network for Liberal Women* en wordt vertegenwoordigd door mevrouw M.E.R. de Vos van Steenwijk-Groeneveld.

Informatievoorziening

In 2005 is de nieuwe folder van het LVN in roulatie gekomen. Mede door de verspreiding hiervan is de belangstelling voor het LVN toegenomen. Het afgelopen jaar hebben veel vrouwen via andere kanalen kenbaar gemaakt in LVN-netwerken actief te participeren.

Inmiddels krijgt het LVN ook in de kamercentrales en afdelingen meer bekendheid, hetgeen de informatievoorziening ten goede komt. Het gebruik van de VVD-website en de informatie via het Thorbeckeweb wordt beter gelezen. Er wordt hard gewerkt aan de verbetering van een databestand.

10. COMMISSIE AD HOC

10.1 Commissie Liberaal Manifest

Het VVD-hoofdbestuur heeft in het voorjaar van 2004 besloten een commissie in te stellen met als opdracht een nieuw Liberaal Manifest te schrijven "dat verder kijkt dan een verkiezingsprogramma en vanuit de liberale idealen een visie op de toekomst geeft".

Het Liberaal Manifest geeft een visie op de samenleving voor de komende tien jaar. Op vrijdag 25 februari overhandigde commissievoorzitter Geert Dales de door de partij te amenderen conceptversie '*Om de vrijheid* een Liberaal Manifest' in Nieuwspoort in Den Haag. Hierna is de tekst verspreid onder de VVD-leden en is de commissie het land in gegaan om het stuk en gemaakte keuzes toe te lichten. Deze *roadshow* heeft 12 maart Amsterdam aangedaan, vervolgens op 19 maart Eindhoven en op 9 april Zwolle.

Op 28 mei heeft de 117^e algemene vergadering het Liberaal Manifest vastgesteld, waarna dit is verspreid onder de circa 42.000 VVD-leden. Ook nieuwe leden krijgen het Liberaal Manifest de komende jaren toegezonden via de nieuwe-ledenmap.

Het Liberaal Manifest wordt door de VVD gebruikt als basis voor de communicatieboodschap naar zowel de leden als naar kiezers buiten de partij. Verder zal het Liberaal Manifest de komende jaren als leidraad dienen voor onder meer de verkiezingen op gemeentelijk, provinciaal als nationaal niveau.

De commissie Liberaal Manifest is als volgt samengesteld:

- Geert Dales, burgemeester van Leeuwarden (voorzitter)
- Nurten Albayrak-Temur, algemeen directeur Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers
- Ineke Alsem, senior beleidsmedewerker welzijn van de Maatschappelijke Ondernemers Groep
- Frank Ankersmit, hoogleraar intellectuele en theoretische geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen
- Arthur Docters van Leeuwen, voorzitter Autoriteit Financiële Markten

Verder zijn toegevoegd aan de commissie Luuk van Middelaar, politiek secretaris van de VVD-Tweede-Kamerfractie (ambtelijk secretaris) en Alexander Oostermeijer, politiek assistent VVD-hoofdbestuur (secretariële ondersteuning).

10.2 Auditcommissie

De auditcommissie was ingesteld ten behoeve van het gehele (organisatorische) proces van vernieuwing en verandering binnen de VVD. De commissie heeft als opdracht om de partij om de twee jaar door te lichten op haar vernieuwende kwaliteit en prestaties op het vlak van ideeën- en debatpartij. De commissie ontwikkelt daartoe een eenvoudig meetinstrument en/of checklist en voortgangsrapportages. Alle (organisatie) onderdelen binnen de VVD worden bij de audit

betrokken. Een eerste rapportage heeft in de algemene vergadering van mei 2005 plaatsgevonden.

De auditcommissie bestaat uit:

- De heer mr. H.M. (Henry) Meijdam, voorzitter
- De heer mr. B. (Be) Buining
- Mevrouw mr. M.B.Ph. (Mieke) Geeraedts
- De heer drs. V.C. (Vincent) Jansen
- De heer prof. dr. A.F.A. (Arno) Korsten
- De heer E. (Eric) Mackay
- De heer M. (Maurice) Piette
- Mevrouw A.P.C.J. (Annemieke) Stallaert
- Mevrouw drs. A. (Anneke) de Widt-Nieuwenhuizen
- Secretaris is de heer drs. H.L. (Herbert) Zilverentant op het Algemeen Secretariaat van de VVD

11. VVD-EERSTE-KAMERFRACTIE

11.1 Samenstelling

- mevrouw mr. M.E. Bierman-Beukema toe Water
- mr. G.J.J. Biermans
- mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip
- mevrouw mr. A. Broekers-Knol
- drs. D.J.D. Dees
- mevrouw prof. dr. H.M. Dupuis
- mr. G.J. de Graaf
- J.J. van Heukelum
- drs. W.K. Hoekzema
- mevrouw drs. E.M. Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oije
- ir. N.G. Ketting
- drs. P.J.H.M. Luijten
- C.G.J. van den Oosten
- prof. dr. U. Rosenthal
- mr. P. Swenker

Samenstelling fractiebestuur bij aanvang van het verslagjaar

- mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, voorzitter
- prof. dr. U. Rosenthal, vice-voorzitter
- drs. P.J.H.M. Luijten, secretaris / penningmeester

Wijziging in samenstelling fractiebestuur per 1 mei 2005

- prof. dr. U. Rosenthal, voorzitter
- mr. G.J. de Graaf, vice-voorzitter
- mevrouw prof. dr. H.M. Dupuis, secretaris / penningmeester

11.2 Bijeenkomsten

Bijzondere bijeenkomsten

- Op zaterdag 30 april is de Eerste-Kamerfractie aanwezig bij de Bijzondere Verenigde Vergadering in de Ridderzaal ter gelegenheid van het zilveren jubileum van Koningin Beatrix.
- Op 16 en 17 september vond het weekend voor fractieleden en partners plaats. Apeldoorn was ditmaal de locatie van het fractieweekend.

Vergaderingen binnen de Eerste-Kamerfractie

De Eerste-Kamerfractie vergadert iedere dinsdagochtend plenair. De dinsdag is de vergaderdag van de Eerste Kamer. Op deze dag vinden de plenaire vergadering en vergaderingen van commissies en overige fracties plaats.

11.3 Commissies

Commissie voor Algemene Zaken en Huis der Koningin

- Nicoline van den Broek (coördinator)
- Uri Rosenthal (lid)
- Heleen Dupuis (plv.)
- Jan van Heukelum (plv.)

Commissie voor Binnenlandse Zaken en Hoge Colleges van Staat

- Jan van Heukelum (coördinator)
- Paul Luijten (lid)
- Willem Hoekzema (plv.)
- Nicoline van den Broek (plv.)

Commissie voor Buitenlandse Zaken

- Dick Dees (coördinator)
- Uri Rosenthal (lid)
- Willem Hoekzema (plv.)
- Fred de Graaf (plv.)

Commissie voor Cultuur

- Els Kalsbeek (coördinator)
- Nicoline van den Broek (lid)
- Paul Luijten (plv.)
- Ger Biermans (plv.)

Commissie voor Defensie

- Willem Hoekzema (coördinator)
- Fred de Graaf (lid)
- Uri Rosenthal (plv.)
- Dick Dees (plv.)

Commissie voor Economische Zaken

- Paul Luijten (coördinator)
- Niek Ketting (lid)
- Cees van den Oosten (plv.)
- Ger Biermans (plv.)

Commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties

- Willem Hoekzema (coördinator)
- Ankie Broekers (lid)
- Uri Rosenthal (plv.)
- Dick Dees (plv.)

Commissie voor Financiën

- Ger Biermans (coördinator)
- Niek Ketting (lid)
- Willem Hoekzema (plv.)
- Els Kalsbeek (plv.)

Commissie voor de JBZ-raad

- Ankie Broekers (coördinator)
- Dick Dees (lid)

Commissie voor Justitie

- Ankie Broekers (coördinator)
- Fred de Graaf (lid)
- Uri Rosenthal (plv.)
- Ger Biermans (plv.)

Commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

- Cees van den Oosten (coördinator)
- Jan van Heukelum (lid)
- Els Kalsbeek (plv.)
- Marbeth Bierman (plv.)

Commissie voor Milieu

- Niek Ketting (coördinator)
- Marbeth Bierman (lid)
- Paula Schwenker (plv.)

Commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

- Fred de Graaf (coördinator)
- Jan van Heukelum (lid)
- Heleen Dupuis (plv.)
- Ger Biermans (plv.)

Commissie voor Onderwijs

- Heleen Dupuis (coördinator)
- Els Kalsbeek (lid)
- Ankie Broekers (plv.)
- Paula Swenker (plv.)

Commissie voor Ontwikkelings-samenwerking

- Fred de Graaf (coördinator)
- Paul Luijten (lid)
- Paula Swenker (plv.)
- Heleen Dupuis (plv.)

Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

- Paula Swenker (coördinator)
- Els Kalsbeek (lid)
- Ger Biermans (plv.)
- Nicoline van den Broek (plv.)

Commissie voor Verkeer en Waterstaat

- Marbeth Bierman (coördinator)
- Cees van den Oosten (lid)
- Nicoline van den Broek (plv.)

Commissie voor Verzoekschriften

- Nicoline van den Broek (coördinator)
- Niek Ketting (plv.)

Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

- Heleen Dupuis (coördinator)
- Paula Swenker (lid)
- Els Kalsbeek (plv.)
- Nicoline van den Broek (plv.)

Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

- Niek Ketting (coördinator)
- Marbeth Bierman (lid)
- Paula Swenker (plv.)
- Cees van den Oosten (plv.)

Commissie voor Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs

- Heleen Dupuis (coördinator)
- Dick Dees (lid)
- Ankie Broekers (plv.)
- Niek Ketting (plv.)

12. VVD-TWEEDE-KAMERFRACTIE

12.1 Samenstelling

Samenstelling 18e fractie (27 leden) en fractie bij aanvang verslagjaar

- J.J. van Aartsen
- Ch.B. Aptroot
- drs. J.C. van Baalen
- E.R.M. Balemans
- W.I.I. van Beek
- drs. S.A. Blok
- C.G.A. Cornielje
- mw. mr. I. Dezentjé Hamming-Bluemink
- mw. mr. E. van Egenschot
- J.M. Geluk
- mw. mr. L.J. Griffith
- mw. drs. A. Hirsi Ali
- ir. P.H. Hofstra
- drs. P. de Krom
- mr. R. Luchtenveld
- mw. A. van Miltenburg
- G.J. Oplaat
- mw. F. Örgü
- J. Rijpstra
- mw. drs. E.I. Schippers
- mw. J.F. Snijder-Hazelhoff
- F.Z. Szabó
- mw. J. Veenendaal
- drs. A.P. Visser
- mw. mr. B.M. de Vries
- mr. drs. F.H.H. Weekers
- drs. F.W. Weisglas

Wijzigingen tijdens het verslagjaar

- Op 1 juni wordt mevrouw mr. L.J. Griffith benoemd tot wethouder in de gemeente Amsterdam. Zij verlaat de fractie op 2 juni.
- De vacature wordt op 7 juni vervuld door de beëdiging van mevrouw A.D.S.M. Nijs MBA.
- Op 22 april wordt de heer J. Rijpstra geïnstalleerd tot burgemeester van Tynaarlo. Hij verlaat de fractie op 1 augustus.
- De vacature wordt op 30 augustus vervuld door de beëdiging van de heer mr. A.H.J.W. van Schijndel.
- Op 1 juli wordt de heer J.M. Geluk benoemd tot Dijkgraaf van het Waterschap Hollandse Delta. Hij verlaat de fractie op 29 juni.
- De vacature wordt op 30 juni vervuld door de beëdiging van de heer E.A.W. van der Sande.
- Op 27 april wordt de heer C.G.A. Cornielje door Provinciale Staten Gelderland voorgedragen tot Commissaris van de Koningin in Gelderland. De benoeming is op 31 augustus. Hij verlaat de fractie op 30 augustus.
- De vacature wordt op 31 augustus vervuld door de beëdiging van de heer mr. J.M. Lenards.

Samenstelling fractiebestuur bij aanvang van het verslagjaar

- J.J. van Aartsen, voorzitter
- mw. mr. B.M. de Vries, vice-voorzitter
- J. Rijpstra, secretaris
- drs. S.A. Blok, penningmeester en secretaris-personeel
- mw. mr. L.J. Griffith, lid, belast met de contacten met partijgeledingen

Wijzigingen tijdens verslagjaar

- De heer J. Rijpstra geeft de wens te kennen terug te willen treden uit het fractiebestuur in verband met zijn toekomstige vertrek.

- Op dinsdag 12 april kiest de fractie unaniem de heer P.H. Hofstra tot secretaris.
- Vooruitlopend op haar benoeming tot wethouder van de gemeente Amsterdam, legt mevrouw L.J. Griffith op 17 mei haar werkzaamheden in het fractiebestuur neer. De vacature in het fractiebestuur wordt niet vervuld, mede omdat delen van de portefeuille al voor haar vertrek waren overgedragen aan fractieleden, te weten: scoutingscommissie (drs. P. de Krom) en de contactfunctie met de Haya van Somerenstichting (mw. mr. I. Dezentjé Hamming-Bluemink).

Bijzondere omstandigheden

Na 75 dagen gedwongen afwezigheid in verband met haar veiligheid, hervat mevrouw drs. A. Hirsi Ali op dinsdag 18 januari, ondanks de blijvende dreiging en de daarmee samenhangende intensieve persoonsbeveiliging, haar werkzaamheden in de fractie. In verband met dreigingen was in delen van dit verslagjaar ook persoonsbeveiliging nodig voor de fractievoorzitter en het lid Weisglas in zijn functie als Kamervoorzitter.

12.2 Bijeenkomsten

Bijzondere bijeenkomsten

- Op zaterdag 30 april, Koninginnedag, is de fractie aanwezig bij de Bijzondere Verenigde Vergadering in de Ridderzaal ter gelegenheid van het zilveren jubileum van Koningin Beatrix.
- De fractie nam met een grote receptie op 29 juni afscheid van de fractieleden Rijpstra, Geluk en Griffith en op 30 augustus van het fractielid Cornielje.

Overige bijeenkomsten en activiteiten

- Op vrijdag 11 maart komen de fractie en de bewindslieden bijeen voor een discussieavond op het ministerie van Financiën onder leiding van minister S.M. Dekker van VROM.
- De fractieleden zetten zich in om de campagne voor het referendum over het Europees Grondwettelijk Verdrag actief te ondersteunen.
- In april en in oktober worden nieuwe ledendagen gehouden. De fractie ontvangt in april 129 en in oktober 118 nieuwe leden.
- Op 2 en 3 september wordt het jaarlijkse fractieweekend gehouden tussen fractieleden, fractiemedewerkers en bewindslieden.
- In samenwerking met de Federatie Zakenvrouwen wordt op maandag 21 november een borrel gehouden voor vrouwelijke ondernemers.

Interne werkzaamheden

De maanden voorafgaand aan het zomerreces staan in het teken van een herschikking van woordvoerderschappen en de overdracht van werkzaamheden vanwege het vertrek van vier fractieleden in een kort tijdsbestek. De inwerkperiode en de begeleiding van de vier nieuwe fractieleden begint in juni en loopt het hele tweede deel van het verslagjaar door.

Campagne gemeenteraadsverkiezingen

In samenwerking met de partij besteedt de fractie regelmatig aandacht aan de voorbereiding en ondersteuning van campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2006. Een groot aantal fractie- en persoonlijk medewerkers is actief binnen deze campagneorganisatie.

Vergaderingen binnen de fractie

De fractie vergadert plenair, ter voorbereiding op de Kamerweek, iedere dinsdagochtend. Daarnaast komt de fractie op een aantal woensdagmiddagen bijeen ter bespreking van een thema voor de lange termijn. Het fractiebestuur vergadert in beginsel één keer per week. De fractiecommissies bepalen zelf de vergaderfrequentie. Sommige commissies vergaderen geclusterd.

Overig

- De fractie ontvangt in het verslagjaar 62 groepen. Hier is het aantal groepen dat wordt ontvangen door individuele fractieleden niet bij inbegrepen.
- De fractie ontvangt in dit verslagjaar 288 brieven en 106 via het partijbureau. De aan de leden verzonden brieven zijn hier niet bij inbegrepen.
- De fractievoorzitter ontvangt rechtstreeks 2233 brieven en e-mails.
- Zowel de fractie als de fractieleden ontvangen enorme aantallen e-mails.
- De diverse vergaderingen van partijcommissies, themabijeenkomsten en congressen van de partij worden door fractieleden bijgewoond.
- De gesprekken met belangenorganisaties en bedrijven worden gecontinueerd.
- De KC-voorzitters en een vertegenwoordiger uit het HB zijn roulerend in de gelegenheid om de reguliere dinsdagochtend fractievergadering bij te wonen.

13. VVD-EUROPEES-PARLEMENTFRACTIE

13.1 Samenstelling en portefeuillevverdeling

De Europese fractie VVD bestond in 2005 uit Jules Maaten, Jan Mulder, Toine Manders en Jeanine Hennis-Plasschaert. Hun mandaatperiode loopt tot en met 2009.

Portefeuillevverdeling

Jules Maaten (delegatieleider):

- Commissie Milieubeheer en Volksgezondheid
- Economische en Monetaire Commissie
- Commissie Constitutionele Zaken
- Coördinatiegroep Lissabon Strategie
- Delegatie ASEAN
- Delegatie EU-Rusland

Jeanine Hennis-Plasschaert:

- Commissie Vervoer en Toerisme
- Commissie Justitie, Binnenlandse Zaken en Burgerlijke Vrijheden
- Delegatie EU-Roemenië
- Delegatie EU-Turkije

Jan Mulder:

- Vice-voorzitter Begrotingscommissie
- Commissie Begrotingscontrole
- Commissie Landbouw
- Commissie Visserij
- Vice-voorzitter delegatie EU-Zuid-Azië

Toine Manders:

- Commissie Interne Markt en consumentenbescherming
- Commissie Industrie, onderzoek en energie
- Commissie Juridische Zaken
- Delegatie EU-China

13.2 ALDE-fractie

De VVD-leden in het Europees Parlement maken deel uit van de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE). De ALDE-fractie is de derde fractie in het Europees Parlement met 90 leden (dertien Italianen, twaalf Britten, elf Fransen, zeven Duitsers, zeven Litouwers, zes Belgen, vijf Nederlanders, waarvan vier van de VVD en één van D66, vijf Finnen, vier Denen, vier Polen, drie Zweden, twee Spanjaarden, twee Esten, twee Slovenen, twee Hongaren, een Let, een Cyprioot, een Ier, een Oostenrijker en een Luxemburgse). Tevens zijn er 16 waarnemers uit de kandidaat-lidstaten Roemenië en Bulgarije (negen Roemenen en zeven Bulgaren). De Engelsman Graham Watson fungeert als fractievoorzitter. De ALDE-fractie wordt gedragen door twee Europese politieke partijen, de ELDR (waar de VVD lid van is) en de Europese Democratische Partij.

13.3 Contact met de VVD-geledingen

De VVD-leden in het Europees Parlement rekenen het traditioneel tot hun taak intensieve betrekkingen te onderhouden met de VVD in al haar geledingen. Zo worden vele partijbijeenkomsten bezocht en woonden de Europarlementariërs per toerbeurt de vergaderingen van de Tweede-Kamerfractie, het hoofdbestuur en het HB-KC bij. Daarnaast hebben zij zitting in een aantal partijcommissies. In 2005 bracht een aantal kamercentrales en afdelingen op uitnodiging van de Eurofractie een bezoek aan het Europees Parlement in Brussel of Straatsburg. De Europese fractie houdt eveneens contact met de VVD-leden in Nederland. Ook levert de Europese fractie bijdrages aan het Thorbeckeweb. Men vindt meer informatie over de activiteiten van de VVD-Eurofractie op de website <http://www.vvd.nl> (Eurofractie) en op de individuele websites van de leden. Om de communicatie met de achterban te verbeteren heeft de Europese fractie een permanente campagne opgezet. Rechtstreeks contact met de kiezer is zeer belangrijk. Daarom bieden we de mogelijkheid tot discussie in Brussel en in Nederland door middel van persoonlijke ontmoetingen, voor burgers van binnen maar ook van buiten de VVD. De leden van de Eurofractie hebben een verdeling gemaakt van de VVD-kamercentrales; elk lid is contactpersoon voor een aantal kamercentrales. Jules Maaten is contactpersoon voor de KC's Den Haag, Dordrecht, Rotterdam en Zuid-Holland Noord; Jeanine Hennis-Plasschaert voor Amsterdam, Den Helder, Flevoland, Haarlem en Utrecht; Jan Mulder voor Drente, Friesland, Groningen, Overijssel en Zeeland, en Toine Manders voor Den Bosch, Gelderland, Limburg en Tilburg.

13.4 Referendum Grondwettelijk Verdrag voor Europa

Op 1 juni 2005 vond in Nederland het referendum over het Europees Grondwettelijk Verdrag plaats. De Europarlementariërs van de VVD hebben bij het referendum actief campagne gevoerd vóór het nieuwe EU Grondwetsverdrag. Hoewel het Verdrag zeker niet perfect was - het kon allemaal een stuk efficiënter en democratischer - was de tekst zeker een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Er werd gestemd over een tekst die weergaf wat we in een halve eeuw in Europa hebben bereikt: een Europa van vrij verkeer van personen, diensten, goederen en kapitaal, een Europa van politieke stabiliteit en vrede, een veilig, vrij en verdraagzaam Europa. Nederlanders kunnen in die grote Unie vele kansen en uitdagingen grijpen. Daarom was de VVD-Eurofractie voor het Verdrag. Het Europees Parlement had zich reeds op woensdag 12 januari 2005 voor het Grondwetsverdrag uitgesproken.

Nederland heeft op 1 juni tegen het Verdrag gestemd. Wellicht is het grondwetsverdrag deels verworpen vanwege de context in plaats van de tekst zelf, maar het is ook waar dat de tekst van het grondwetsverdrag te zwak is gebleken om de problemen met de context op te lossen. Een nieuw verdrag is nodig om Europa democratischer en efficiënter te maken, maar er is geen haast. Er bestaan op dit moment in Europa goede ideeën, onder meer om de reflectieperiode langer te laten duren en wel tot eind 2007, om meerdere opties open te houden en ook in het algemeen een benadering over hoe we het debat moeten voeren. Maar wat we niet nodig hebben is een document dat grondwet

heet. Dat heeft mensen afgeschrikt, in plaats van ze erbij te betrekken. Het krampachtig en halsstarrig vasthouden aan de naam en de tekst is voor de VVD-Eurofractie dan ook een onoverkomelijk probleem.

13.5 Afsluitend

Hoewel de Europese Commissie met een ongekend aantal liberalen, waaronder Neelie Kroes, van start is gegaan met een zeer liberaal programma, kan het allemaal wel wat ambitieuzer. De VVD-Eurofractie zou graag meer ambitie in het onderwijs, een flexibelere arbeidsmarkt en meer concurrentie zien. Op dit moment heeft Europa een imago probleem en dat probleem is niet alleen op te lossen door een wat betere presentatie, of door iets beter uit te leggen hoe goed Europa eigenlijk wel is. Europa spreekt bij velen nog wel tot het verstand maar niet meer tot het hart. Er is een nieuw debat nodig over wat Europa is, waar het naar toe gaat en waar de grenzen liggen, en dat debat mag zich niet alleen afspelen tussen regeringen. Dat moet een Europa-breed maatschappelijk debat zijn over de economische en sociale toekomst van ons continent. Europa moet weer inspireren, Europa moet staan voor kwaliteit, voor creativiteit en voor democratie, een veilig, vrij, tolerant en welvarend Europa. Europa heeft een probleem maar het heeft ook een kans, en we moeten over de eigen schaduw heen springen.

14. VVD-BESTUURDERSVERENIGING

14.1 Algemeen

De VVD-Bestuurdersvereniging heeft in 2005 een personele wijziging in de ambtelijke ondersteuning ondergaan. Naast de heer drs. H.L. Zilverentant, die de functie van bestuurssecretaris combineert met de functie van assistent bestuurszaken op het Algemeen Secretariaat van de VVD is ook mevrouw drs. E.Ph. Gobits gedeeltelijk werkzaam voor de VVD-Bestuurdersvereniging. Deze functie-combinatie vloeit voort uit de overeenkomst tussen de VVD-Bestuurdersvereniging en de VVD waarbij alle (huidige) diensten van de VVD-Bestuurdersvereniging, met uitzondering van Provincie en Gemeente, voor een vast bedrag per jaar worden ingekocht bij de VVD.

De heer ing. W. Schoevers uit Leidschendam is als redacteur aan Provincie en Gemeente verbonden. Het tijdschrift is negen maal verschenen met dit jaar wederom een extra congreseditie. Tevens werd door veel leden van de vereniging van de advies- en klankbordfunctie van het bureau gebruikgemaakt.

14.2 Ledental

Het ledental van de VVD-Bestuurdersvereniging heeft een lichte daling te zien gegeven. Dit komt vooral door een aantal opzeggende buitengewone leden. Conform de reglementen van de VVD-Bestuurdersvereniging zijn de vertrekkende raads- en statenleden in ieder geval nog het lopende jaar lid van de vereniging en kunnen daarna opteren voor het buitengewoon lidmaatschap. Het blijkt dat het buitengewoon lidmaatschap zeker de eerste jaren nadat een raads- of statenlidmaatschap afgelopen is nog voortgezet wordt. Daarnaast wordt geconstateerd dat er in dit jaar een aantal raadsleden zich van de VVD hebben afgescheiden. De ledenadministratie wordt in het kader van het afgesloten contract nu volledig door de VVD verzorgd.

14.3 Bestuur

Begin 2005 bestond het bestuur uit de navolgende personen:

Dagelijks bestuur: de heer mr. M.A.P. van Haersma Buma (voorzitter), mevrouw mr. M.N. Kallen-Morren (ondervoorzitter en secretaris), mevrouw M.H. Kroes (lid), de heer Joh. Dijks (penningmeester) en drs. M.F.A. van Diessen (lid).

Provinciale vertegenwoordigers: de heren Sj. Kremer (Drenthe), J. Lodders (Flevoland), L. Roolvink (Friesland), J.W. Lagerweij (Gelderland), mevrouw A.A. Waal-van Seijen (Groningen), de heren B.A.H. Aldewereld (Limburg), O. Hoes (Noord-Brabant), mr. H.M. Meijdam (Noord-Holland), mevrouw F.J.M. van der Aa-Hahn (Overijssel), mevrouw M. Verburg-van der Vegte (Utrecht), de heer mr. S.J. Heijning (Zeeland), de heer mr. J.C. de Looff (Zuid-Holland).

Kwaliteitszetel: de heer ing. F.B. van Kammen (waterschapsbestuurders).

Mevrouw mr. M.E. Tsoutsanis-van der Koogh is als lid van advies namens het hoofdbestuur van de VVD toegevoegd. De voorzitter van de redactieraad de heer H. Zomerdijk is eveneens adviseur van het Algemeen Bestuur.

Op 2 april 2005 traden de heren Kremer, Lagerweij, Aldewereld, Meijdam en Dijks af. Zij zijn opgevolgd door mevrouw drs. T. Klip-Martin en de heren H. Wichers en H. Dijkma. Tijdens de ledenvergadering van 5 november zijn de heren mr. J.M.L.Niederer en M. Schoemaker voor de provincies Limburg en Noord-Holland benoemd.

14.3 Bijzondere projecten

Door het bestuur van de VVD-Bestuurdersvereniging zijn in de loop van 2004 een vijftal bijzondere projecten opgezet. Deze projecten hebben in het verslagjaar 2005 tot resultaat geleid.

Onder leiding van de het oud-Tweede-Kamerlid Jan te Veldhuis is een commissie begonnen aan het beschrijven van de gevolgen van de invoering van het stelsel van de gekozen burgemeester voor de VVD. Daarnaast is begonnen met het langdurige project groot onderhoud van het Huis van Thorbecke en is onder leiding van de vice-voorzitter mevrouw Kallen een commissie gestart met het schrijven van een leidraad voor het gemeentelijke verkiezingsprogramma. Een kleine werkgroep vanuit het Algemeen Bestuur is gestart met een evaluatie van het dualisme en een werkgroep onder leiding van de gedeputeerde Joh. Dijks is gestart met het onderzoek naar alternatieven voor de OZB.

Bijeenkomsten:

Zoals gebruikelijk organiseerde de VVD-Bestuurdersvereniging naast regionale bijeenkomsten een aantal landelijke activiteiten.

Op 14 januari is een extra algemene ledenvergadering bijeengekomen om te praten over de invoering van de gekozen burgemeester.

Op 2 april was de jaarvergadering die in het teken stond van de vereniging in debat. Met A. Docters van Leeuwen, lid van de commissie Liberaal Manifest werd gediscussieerd over het ontwerp Liberaal Manifest. Daarnaast werd de Leidraad voor het gemeentelijke verkiezingsprogramma vastgesteld.

Op 22 april hield het wethoudersplatform in Amsterdam haar tweede landelijke bijeenkomst.

Op 3 juni was de jaarlijkse ontmoeting van alle VVD-statenleden. Ditmaal werd deze Statendag door de statenfractie in de provincie Zeeland georganiseerd.

Op 4 en 5 november vond het jaarcongres in Lunteren plaats, met voorafgaand een aantal middagbijeenkomsten van de Ir. Lelykring, het P.J. Oud Gezelschap en het Wethoudersplatform.

Op de vrijdagavond sprak de vereniging over het groot onderhoud van het huis van Thorbecke op basis van een rapport van de heer R. Lauweriers. Medewerking aan dit avondprogramma gaven de fractievoorzitter in de Tweede Kamer J.J. van Aartsen, de minister van Binnenlandse Zaken J. Remkes, de staatssecretaris van OCW M. Rutte en de publicist G. van Westerloo. De zaterdag stond in het teken van de campagne voor de Gemeenteraadsverkiezingen, onder de naam *Local Heroes*.

15. LIBERALE INTERNATIONALE GROEP NEDERLAND (LIGN)

De Groep Nederland van de Liberale Internationale is een bijzondere groep binnen de VVD. Centraal staan discussie over Europese en internationale aangelegenheden, ontwikkelingssamenwerking, mensenrechten, buitenlandse handel, defensie en andere actuele buitenlandse onderwerpen, zoals de strijd tegen het internationale terrorisme. De LIGN is, naast de VVD, zelfstandig lid van de Liberale Internationale (LI). In de praktijk worden echter gecombineerde VVD-/LIGN-delegaties onder eenhoofdige leiding naar LI-evenementen afgevaardigd. Diverse malen per jaar organiseert de LIGN bijeenkomsten in Nederland met topsprekers uit binnen- en buitenland, die op grote belangstelling van pers en publiek kunnen rekenen.

In 2005 heeft de LIGN zelfstandig, dan wel in samenwerking met de Liberale Internationale de volgende activiteiten georganiseerd. Op 21 april was de Roemeense ambassadeur Julian Buga gastheer voor de LIGN-jaarvergadering. Na de toetreding van tien nieuwe leden uit Midden- en Zuid-Europa op 1 mei 2004, is nu de toetreding van Roemenië en Bulgarije in 2007/2008 aan de orde. Ambassadeur Buga zette in heldere bewoordingen uiteen waarom de toetreding van Roemenië een meerwaarde voor de EU zou betekenen.

Van 12 tot en met 14 mei vond in Sofia, Bulgarije, het 53^e congres van de Liberale Internationale plaats. Het hoofdthema van dit congres was *Freedom and Security*. In breed verband werd gediscussieerd over vrijheid van het individu, het waarborgen van vrijheden en de spanning die kan ontstaan tussen vrijheid en veiligheid. Gastheer was Simeon Saxe Coburg Gotha, voormalig koning van Bulgarije en op dat moment premier van het land. De Belgische Annemie Neyts trad af als President of LI en zij werd opgevolgd door de Britse Lord John Alderdice. Hans van Baalen volgde Alderdice op als Deputy President of LI. De Deputy President is tevens aankomend President van de LI. Op 4 oktober werd Hans van Baalen door de Bulgaarse minister van Buitenlandse Zaken met de Gouden Lauwerkrans van de Republiek Bulgarije onderscheiden voor zijn inzet voor de democratisering in dat land en de versterking van de betrekkingen van Bulgarije met de NAVO en de EU.

Van 4 tot en met 6 november vond de Executive Committee van de LI plaats op Mallorca. Hierbij werd aandacht besteed aan de voortgang van het Barcelona-Proces en de economische en democratische ontwikkelingen in het Midden-Oosten. De LIGN/VVD was met een delegatie bestaande uit Hans van Baalen, Wim van Eekelen, Tom Kuperus (delegatieleider) en Eric Trinthamer vertegenwoordigd.

Op 8 november was de minister van Economische Zaken Laurens Jan Brinkhorst gastspreker bij de LIGN in Sociëteit De Witte te Den Haag. De minister, tevens vice-premier en D66-prominent, hield een inleiding over de (economische) positie van Nederland in de EU en de internationale concurrentiekracht van de EU, mede op basis van de Lissabon-Agenda. Tevens betoogde hij dat kernenergie een realistische optie is voor Nederland als alternatief voor de steeds schaarser wordende fossiele brandstoffen.

Het LIGN-bestuur bestond in 2005 uit Hans van Baalen (voorzitter, tevens Deputy President van de Liberale Internationale), Petra Hoving (ondervoorzitter), Eric Trinthamer (secretaris, tevens lid Executive Committee of LI), Raymond van der Meer (penningmeester), Marc Kombrink (bestuurslid belast met communicatie), Monique Baardman (bestuurslid) en Tom Kuperus (bestuurslid q.q. namens de VVD). In 2005 telde de LIGN 212 leden.

16. JAARVERSLAGEN PARTIJCOMMISSIES

De VVD heeft 19 partijcommissies. Ruim 600 enthousiaste VVD-leden vormen hierbinnen een levendig netwerk. Partijcommissies zijn georganiseerd rondom een bepaald beleidsterrein, zoals justitie, volksgezondheid of economische zaken. Ook worden integrale werkgroepen opgericht over actuele thema's zoals integratie.

De doelstellingen van 'partijcommissies van advies' zoals die zijn geformuleerd in Netwerk in uitvoering³ zijn:

- Adviesfunctie
- (Inhoudelijke) ondersteuning externe bijeenkomsten
- Signaleringsfunctie
- Netwerkfunctie
- Verspreiding liberaal gedachtegoed
- Binding leden

De partijcommissies adviseren het hoofdbestuur, de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement gevraagd en ongevraagd. Partijcommissieleden zijn lid van de VVD. Het hoofdbestuur benoemt de leden van de partijcommissies. Deelname aan een landelijke partijcommissie betekent een actieve participatie waarbij de adviestaak voorop staat. De debatfunctie is een secundaire taak van de partijcommissie.

16.1 Partijcommissie Binnenlandse Zaken

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer dr T Zwart (voorzitter), mevrouw drs O F Scheidel (secretaris), de heer J J van Aartsen, de heer E R M Balemans, de heer W I I van Beek, de heer J D Berghuijs, de heer K W Th Berghuijs, de heer mr D Bijl, mevrouw M H E v.d. Broek-Broekx, de heer J Broersma, de heer C J M de Bruin, de heer drs A.J. Ditewig, de heer drs E J H S Flipse, de heer drs J F M Gaillard, de heer mr C M de Graaf, mevrouw mr drs D de Groot, de heer mr M A P van Haersma Buma, mevrouw J.A. Hennis-Plasschaert, de heer J J van Heukelum, de heer mr drs A H Hoefakker, de heer drs W K Hoekzema, de heer mr P Koorn, mevrouw mr C L Liebregts, de heer mr R Luchtenveld, de heer drs P J H M Luijten, de heer H M Meijdam, mevrouw drs M B A Molenaar, de heer dr R Nehmelman, mevrouw A D S M Nijs MBA, de heer drs J G A Paans, mevrouw drs M Propstra, de heer A M H Roolvink, de heer drs J M Staatsen, de heer drs F Z Szabo, de heer mr ing C van Tilborg, de heer A A de Veth en de heer drs H J Th Wilmer.

De partijcommissie bestond op 31 december uit 31 personen waarvan één fractiemedewerker en drie toehoorders. Er zijn 14 adviserende Eerste- en Tweede-Kamerleden. In het afgelopen jaar hebben twee leden de commissie verlaten in verband met drukke werkzaamheden: mevrouw P van Wingerden en

³ Netwerk in uitvoering. Evaluatie en aanpassingsvoorstellen VVD partijcommissies van advies 2002. Deze is vastgesteld door het hoofdbestuur in december 2001.

de heer K Heralal. De commissie werd uitgebreid met de heren J H Broersma, A J Diteweg, en de heer K J R Klompenhouwer.

De Eerste- en Tweede-Kamerfractie zijn bijna altijd vertegenwoordigd. In 2005 wilde de commissie graag meer Kamerleden begroeten die doorgaans niet de commissievergadering bezoeken. Dit is deels gelukt. Naast de vaste aanwezige Kamerleden, de heren Van Beek, Hoekzema en Luchtenveld, hebben ook de heren Cornielje, Van Heukelum en Van Schijndel de vergadering bijgewoond.

Een bijzondere gast was aanwezig op 27 september. De minister van BZK, de heer J W Remkes, sprak uitgebreid met de commissie over het politiebestedel, de totstandkoming van een ministerie van Veiligheid, de criminaliteitsbestrijding, het middenbestuur, de afschaffing van de OZB en de bestuurlijke vernieuwing.

Algemeen

De partijcommissie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties levert op diverse manieren een bijdrage aan de gedachtevorming en discussie binnen de VVD. De commissie heeft zichzelf de opdracht gegeven om te functioneren als een flexibele eenheid die (1) zelfstandig of in samenwerking met andere commissies concept-adviezen opstelt, (2) optreedt als klankbord voor onze volksvertegenwoordigers en (3) fungeert als discussieplatform waarin de ontwikkelingen op haar terrein worden gevolgd en onder de loep worden genomen. De partijcommissie is vernieuwend bezig en schuwt het niet om taboes te doorbreken met haar standpunten.

Structuur van de partijcommissie

De commissie kent vanaf mei 2004 drie overlegvormen: de plenaire commissie, de ad-hocwerkgroepen en een agendacommissie. De voorbereiding van de commissievergadering is eerste instantie in handen van de voorzitter en de secretaris. Zij zouden (vanaf juni 2004) moeten worden bijgestaan door een agendacommissie die naast hen bestaat uit de plaatsvervangend voorzitter, de plaatsvervangend secretaris, een persoon die nauwe betrekkingen heeft met gemeenten en een persoon die nauwe betrekkingen heeft met de Tweede-Kamerfractie. In 2005 heeft deze agendacommissie niet gefunctioneerd, onder meer doordat doorgaans de agendapunten voor de volgende vergadering meestal al worden aangewezen in de plenaire vergadering. Hierdoor had de agendacommissie geen meerwaarde.

De plenaire commissie is verantwoordelijk voor de inhoudelijke gedachtevorming en kwam in 2005 in het Tweede-Kamergebouw op 2 februari, 13 maart, 19 april, 14 juni, 27 september en 13 december bijeen. Eén geplande vergadering (oktober) kwam te vervallen, doordat deze te snel op de vergadering van 27 september volgde.

In 2005 kende de commissie twee ad-hocwerkgroepen die een onderwerp nader bekijken en een voorzet maken voor de commissie. Ten eerste de werkgroep Liberale Visie Overheid (LVO). De werkzaamheden van deze werkgroep, onder leiding van de heer E J H S Flipse, zijn afgerond nadat de werkgroep in juni een notitie over de liberale visie op de organisatie van de overheid had opgesteld. De tweede ad-hocwerkgroep handelt over de gekozen minister-president. Deze werkgroep is opgericht naar aanleiding de wijziging in het Liberaal Manifest over de positie van de MP (mei 2005). De werkgroep heeft de opdracht om scenario's

voor de gekozen MP uit te werken zowel binnen de huidige representatieve democratie als binnen een ander kiesstelsel. De ad-hocwerkgroep staat onder leiding van mevrouw O F Scheidel, secretaris is de heer J H Broersma. De werkgroep is voor de eerste maal op 22 december bijeengekomen.

Werkzaamheden en publicaties

In het jaar 2005 heeft de commissie veel verschillende onderwerpen behandeld, die hieronder aangegeven zijn. De meeste onderwerpen hebben geleid tot een substantiële discussie in de commissie, soms op basis van een notitie soms op basis van stellingen. Alle discussies hebben geleid tot advisering aan de fracties.

- Constitutionele zaken en Koninkrijksaangelegenheden
 - Gekozen minister-president
- Bestuurlijke inrichting/indeling lokaal en regionaal bestuur
 - Middenbestuur
 - Onderhoud Huis van Thorbecke
 - Aanstellingswijze burgemeester
 - OZB/verkenning decentraal belastinggebied (Rapport Eenhoorn)
 - Bestuurlijke vernieuwing t.b.v. Liberaal Manifest
- Veiligheid (inclusief rampenbestrijding)
 - Ministerie van veiligheid (commissie Brinkman)
 - Evaluatie politiebesteding (commissie Leenhuis)
 - Terrorisme en rechtstaat
 - Verhouding veiligheid – vrijheidsrechten (in kader van terrorismebestrijding)
- Organisatie Rijksdienst
 - Liberale visie overheid

Naast deze onderwerpen is ook aandacht besteed aan de politieke actualiteit (bijv. begroting, Paasakkoord, evaluaties dualisering gemeenten en provincies, etc.).

Enkele onderwerpen hebben tevens geleid tot discussie in de partij. Zo had de commissie 18 amendementen ingediend als bijdrage aan de discussie over het Liberaal Manifest. Deze betroffen de nationale en lokale democratie, de veiligheids- en strafrechtketen, als ook het integratiebeleid. Veel publiciteit hebben de amendementen over de gekozen burgemeester, over de gekozen minister-president en het ministerie van Veiligheid opgeleverd.

Daarnaast heeft de commissie een notitie opgesteld over de liberale visie op de overheid. Deze notitie is in juni aangeboden aan de liberale bewindspersonen in het kabinet ter voorbereiding op een discussie in het kabinet over de andere overheid. De fractievoorzitter in de Tweede Kamer heeft tevens een afschrift ontvangen. Ook heeft de commissie een bijdrage geleverd aan het flitscongres op 16 april 2005 over criminaliteitsbestrijding. Het rapport dat leden van de commissies BZK, Politie en Justitie gezamenlijk hierover hebben geschreven, stond centraal tijdens dit flitscongres.

Tevens heeft de partijcommissie een bijdrage geleverd aan de pressurecooker integratiebeleid ten behoeve van het gemeenteraadverkiezingsprogramma als ook het flitscongres over integratiebeleid op 21 januari 2006. Tenslotte namen enkele leden deel aan de klankbordgroep van de VVD-Bestuurdersvereniging over de verbouwing van het Huis van Thorbecke.

16.2 Partijcommissie Justitie

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer mr M P Ph van Sint Truiden (voorzitter), de heer E Geldorp (secretaris), de heer M J van Basten Batenburg, mevrouw mr A Broekers-Knol, de heer S Dekker, de heer P J M van Domburg, mevrouw mr J C Fasseur-van Santen, de heer mr G J de Graaf, mevrouw J A Hennis-Plasschaert, mevrouw M van Heteren-van Namen, mevrouw A Hirsi Ali, de heer M Korteweg, de heer mr R Luchtenveld, de heer P Mikkelsen, de heer mr J M L Niederer, mevrouw F Örgü, mevrouw S van Os, mevrouw mr M van Paridon, mevrouw D Regts, de heer prof dr U Rosenthal, de heer mr J H F Schultz van Haegen, de heer mr F Teeven, de heer drs A P Visser, de heer mr O P G Vos, de heer mr drs F H H Weekers, de heer W Wiegersma en de heer R Zonneville.

Structuur

De partijcommissie heeft een plenaire vergadering en is voorts onderverdeeld in drie subgroepen, te weten: een cluster administratief recht (inclusief vreemdelingenrecht) (AR), een cluster civielrecht (CR) en een cluster strafrecht (SR).

De partijcommissie heeft een voorzitter en een secretaris. De voorzitter zit de plenaire vergadering voor. De drie subgroepen hebben een voortrekker, die als aanspreekpunt fungeert voor de voorzitter en secretaris, de leden van het desbetreffende cluster en de overige (adviserend) leden. De drie clusters bestaan (momenteel) uit de volgende leden:

AR: Van Basten Batenburg (voorzitter), Crince le Roy, Van Heteren en Van Paridon.

CR: Van Sint Truiden (voorzitter) Fasseur, Schultz van Haegen en Zonneville.

SR: Korteweg (voorzitter), Dekker, Van Domburg, Teeven, Vos, Wiegersma en De Wit.

Werkzaamheden

De partijcommissie is gewoon om acht maal per jaar in een plenaire vergadering bijeen te komen. De vergaderingen hebben plaatsgevonden op 1 februari, 8 maart, 19 april, 7 juni, 4 oktober, 1 november, 15 november en 13 december. De vergaderingen worden op de dinsdagavonden gehouden, zodat ook de Eerste-Kamerleden (die hun vaste vergaderdag op dinsdag hebben) de vergaderingen makkelijker kunnen bijwonen. De vergaderingen vinden plaats in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Gemiddeld zijn er vijftien (15) (adviserend) leden bij een vergadering aanwezig. De plenaire vergadering heeft een duur van circa twee uren.

De voorzitter en de secretaris komen voorafgaand aan de plenaire vergaderingen -en indien nodig of gewenst tevens op andere tijdstippen- bijeen om de agenda en de algehele planning te bespreken.

Omwille van de tijd worden per vergadering maximaal twee inhoudelijke agendapunten bediscussieerd. Dat kunnen onderwerpen zijn die door de politieke actualiteit op de agenda zijn gezet, maar ook onderwerpen die door een cluster

zijn voorbereid en, in voorkomende gevallen aan de hand van een discussie-notitie, aan de plenaire vergadering worden voorgelegd.

Een aantal adviserende leden uit Tweede en Eerste Kamer neemt geregeld deel aan de partijcommissievergaderingen. Dit heeft een voor allen stimulerend en de discussies bevruchtend effect. Van een aantal adviserende leden wordt nooit of zelden iets vernomen.

De commissie heeft als meest belangrijke taak het -gevraagd doch ook ongevraagd- adviseren van Kamerleden. Naast de discussies in de plenaire vergaderingen vindt advisering en informering vooral plaats via e-mailcontact. Kamerleden kunnen, desgewenst, hun (aan)vragen via de e-mail uitzetten in de partijcommissie of een specifiek cluster. Deze vorm van adviseren gaat op informele wijze, maar betreft wel een belangrijk deel van de werkzaamheden van de partijcommissie en haar clusters.

Tijdens het vergaderjaar zijn een of meerdere keren de volgende -veelal op basis van de actuele agenda van de Tweede of Eerste Kamer gekozen- onderwerpen aan de orde geweest:

- Administratief recht (inclusief vreemdelingenrecht)
 - toekomst nationale rechtsstaat;
 - integratie;
 - illegaliteit;
 - algemene wet bestuursrecht;
 - begroting Justitie 2006;
 - botsende grondrechten.
- Civielrecht
 - financieel toezicht (w.o. -Wfd en -Wft);
 - w.o.-beschermingsmaatregelen;
 - w.o.-openbaar bod op aandelen;
 - jeugdbeleid;
 - civielrechtelijke aspecten van een verhoging van de wettelijke leeftijdsgrens voor de civielrechtelijke aansprakelijkheid van ouders voor kinderen;
 - non-concurrentiebeding;
 - scheiding- en omgangsrecht;
 - begroting Justitie 2006;
 - mediation.
- Strafrecht
 - TBS;
 - gevangeniswezen;
 - illegaliteit;
 - softdrugbeleid;
 - jeugdcriminaliteit;
 - sanctiebeleid;
 - begroting Justitie 2006.

Publicaties

Er is een notitie over jeugdbeleid in de maak.

De partijcommissie heeft een aantal van bovengenoemde onderwerpen aan de hand van een discussienotitie voorbereid. Een belangrijke daarvan is die terzake van de civielrechtelijke aspecten van een verhoging van de wettelijke leeftijdsgrens voor de civielrechtelijke aansprakelijkheid van ouders voor

kinderen. In een van haar bijeenkomsten heeft de commissie een afvaardiging van het Verbond van Verzekeraars in Nederland uitgenodigd. Deze heeft een verhelderende analyse op de kwestie gegeven.

Naast deze werkzaamheden zijn meerdere (kleinere) publicaties direct via e-mailverkeer verlopen.

16.3 Partijcommissie Politie

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer prof mr C D Schaap (voorzitter), de heer drs G J Buth (secretaris), de heer drs J M Alma, de heer mr P de Baat, de heer K Brul, de heer D G J Fabius, de heer M L Hagen, mevrouw A Hirsi Ali, de heer H A Jansen, mevrouw mr K Lodder, de heer mr R Luchtenveld, de heer drs J J Manusama, de heer P P J M Martens, de heer mr R D Nieuweboer, mevrouw F Örgü, de heer J M L Pattijn, de heer prof dr U Rosenthal, opgevolgd per november door de heer mr A J J W van Schijndel, de heer J Th Smit, de heer drs J Th J Tonino, de heer drs X E N Visscher, de heer drs A P Visser, de heer mr drs S Wadman en mevrouw mr G van Zeben-de Vries.

In verband met zijn Tweede-Kamerlidmaatschap heeft de heer Lenards afscheid genomen van de partijcommissie.

Door drukte van de heer Schaap heeft hij zijn werkzaamheden als voorzitter neergelegd. Hij blijft nog wel gewoon lid. Totdat er een definitieve oplossing is, nemen mevrouw Van Zeben, de heer Hagen en de heer Buth het bestuur van de partijcommissie op zich. Zij zullen nog met een voorstel komen over de definitieve regeling.

Vertegenwoordiger vanuit de Eerste en Tweede Kamer:

- de heer W Hoekzema
- de heer A van Schijndel
- mevrouw F Örgü
- de heer mr R Luchtenveld

De heren Rosenthal (EK) en Cornielje (TK) hebben in verband met andere werkzaamheden afscheid genomen van de Partijcommissie.

Structuur

De partijcommissie heeft geen commissie-indeling. Indien gewenst wordt voor een onderwerp tijdelijk een commissie van een aantal partijcommissieleden opgezet. Voorts wordt vaak op individuele leden een beroep gedaan voor het uitwerken van onderwerpen en indien gewenst nemen leden contact op met Kamerleden voor nader overleg.

Algemeen

De partijcommissie houdt zich bezig met het gevraagd en ongevraagd adviseren van Eerste- en Tweede-Kamerleden op het gebied van politie- en veiligheidsbeleid. Zij doet dit door in te gaan op de actualiteit, door Kamer- en andere relevante stukken te beoordelen, door op eigen initiatief naar relevante onderwerpen te kijken en door dit te doen op verzoek van de Kamerleden. Zij

tracht tevens door discussie het inzicht in voor de partijcommissie relevante onderwerpen te vergroten.

Werkzaamheden en publicaties

De notitie 'Effectief en op Maat', een product van de partijcommissies BZK, Justitie en Politie is in begin 2005 uitgebreid besproken tijdens de algemene vergadering. Belangrijkste punt dat besproken werd was het voorstel van lekenrechtspraak.

Verder is gedurende het jaar het politiebestedel uitgebreid besproken. Het ging daarbij om meerdere zaken. In de eerste plaats kwam het wetsvoorstel Versterking Rijksbevoegdheden aan de orde en in de tweede plaats het rapport van de Commissie Leemhuis, waarin de toekomst van het politiebestedel werd besproken. De partijcommissie heeft de diverse Kamerleden uitgebreid advies en voer voor discussie gegeven op dit onderwerp.

Andere onderwerpen die gedurende het jaar aan de orde kwamen: parkmoord Schiedam, kwaliteitsslag politie, internationale opsporing en intelligence, terreurbestrijding en de motie gedragswijziging van Anton van Schijndel. .

16.4 Partijcommissie Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer J Manheim (voorzitter), mevrouw mr L Chr van der Perk (secretaris), de heer J Arensman, de heer mr drs J C van Baalen, de heer M J Braeken, de heer mr H de Ceuninck van Capelle, mevrouw L L D van Deelen, de heer drs D J D Dees, de heer J P Dirkse, de heer A T S Dorhout, de heer dr W F van Eekelen, de heer drs A Geensen, de heer mr G J de Graaf, de heer drs J P Heck, de heer ir E L P Hessing, de heer drs W K Hoekzema, de heer P P A I van der Kaaij, mevrouw S de Kroon, de heer drs H H J Labohm, de heer drs P J H M Luijten, de heer J Maaten, de heer ir A D Maier, de heer K M Manusama, de heer mr R H van der Meer, de heer drs F M H Moquette, de heer E Offerhaus, de heer K Petersen, de heer J G Pliester, de heer prof dr U Rosenthal, de heer mr drs M J M Ruhl, de heer mr A H J W van Schijndel, de heer drs F J Sneep, mevrouw mr P Swenker, de heer drs F Z Szabo, mevrouw drs O C Tellegen, de heer M M B Toen, de heer drs E Turabas, de heer C G de Vor en de heer P van Weerelt.

16.5 Partijcommissie Defensie

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer R Reitsma (voorzitter), de heer ing J.A. Hoek (secretaris), de heer A L E Arbouw, de heer mr drs J C van Baalen, de heer W I I van Beek, de heer J G Blom, de heer P H Boegborn RI, de heer M P Dekker, de heer M van Drunen, de heer dr W F van Eekelen, de heer B Fritzsche, de heer A C Grinwis, de heer ing J A Hoek, de heer drs W K Hoekzema, de heer L C van der Hulst, mevrouw drs L H E Kleinreesink, de heer J G van der Meulen, de heer prof dr ir D R Muntslag (vice-voorzitter), de heer mr R C Nulkes, de heer L van Pelt, de heer dr R L Prevo, de heer R van Ravenzwaaij, de heer prof dr U Rosenthal, de heer drs F Z

Szabó, de heer M D Valentijn, mevrouw J Veenendaal, de heer mr P I Vermeulen, de heer R A G Vos en mevrouw M A D Waalkens.

Gedurende het jaar zijn heeft een aantal leden de commissie om persoonlijke redenen verlaten. Er trad ook een aantal nieuw leden toe waardoor de omvang van de commissie per saldo rond de dertig leden schommelde. Tevens is er actie ondernomen om leden die wel op de lijst staan, maar nooit aanwezig zijn op vergaderingen en nooit reageren op mails en verzoeken te verwijderen. Dit is gebeurd door middel van diverse aanschrijvingen om de leden in de gelegenheid te stellen hierop te reageren en uitleg te geven. Alle leden die dit hebben verzuimd zijn reeds van de lijst verwijderd.

Structuur

De structuur van 2004 is in 2005 gehandhaafd. De commissie werkt nog steeds met een vaste kerncommissie die uit ongeveer zeven leden bestaat. Activiteiten van de commissie worden gezien als projecten die door een ad hoc samengesteld groepje mensen wordt uitgevoerd. Leden zijn vrij om afhankelijk van hun interesse en capaciteiten zich aan te sluiten bij een dergelijke projectgroep. Deze manier van werken wordt binnen de partijcommissie als zeer prettig en effectief ervaren.

Werkzaamheden en publicaties

Elke maand, met uitzondering van het zomerreces, was er een commissievergadering die door gemiddeld vijftien mensen werd bezocht. Op deze vergaderingen werd de voortgang van de projecten besproken en kwam de actualiteit indien nodig uitgebreid aan bod. Er wordt voornamelijk op het Algemeen Secretariaat vergaderd. In juni heeft de commissie een werkbezoek gebracht aan de vliegbasis Volkel, om inzicht te krijgen in de problematiek rondom de veroudering van de F16, en de gevolgen van een eventuele invoering van de JSF.

De Eerste- en Tweede-Kamerleden bezochten af en toe onze vergadering, al was dat soms lastig vanwege hun overvolle agenda of omdat meerdere partijcommissies op dezelfde dag vergaderen.

In 2005 werden de contacten tussen deze partijcommissie en de overige partijcommissies versterkt. Met name met de commissie Europese Zaken en BuZa/OS is een goede samenwerking ontstaan, hetgeen resulteerde in een gezamenlijk georganiseerde parallelsessie tijdens de ALV. Tevens is er bij diverse onderwerpen waarbij overlappings van vakgebieden van toepassing was goed samengewerkt.

Verder stond 2005 vooral in het teken van het Liberaal Manifest en het flictscongres in Breda. Door zorgvuldig overleg en gebruikmakend van alle kennis en enthousiasme van de leden is het de partijcommissie gelukt om Defensie in het Liberaal Manifest steviger neer te zetten. De partijcommissie is van mening dat deze versie de kiezers beter aan zal spreken en duidelijker de standpunten van de partij weergeeft. Dit heeft geresulteerd in een volledige overname van het door de partijcommissie ingediende amendement, waardoor de gehele oude tekst is aangepast. Deze visie heeft als basis gediend voor het in oktober 2005 georganiseerde flictscongres op de KMA in Breda. Op verzoek van de minister en Kamerleden heeft de partijcommissie hiervoor een basisnotitie geschreven die als

uitgangspunt voor het congres heeft gediend. Op het congres heeft de commissie actief deelgenomen bij de organisatie en de ondersteuning.

16.6 Partijcommissie Europese Zaken

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer drs M A J Knip (voorzitter), de heer R J J Martens (secretaris), de heer K A Anev bsc, de heer mr drs J C van Baalen, de heer drs C C A Beels, de heer S E Bontenbal, de heer M P Boots, mevrouw mr A Broekers-Knol, mevrouw K T Buchsbaum, de heer drs D J D Dees, de heer dr W F van Eekelen, de heer W A Eschauzier, de heer E Esmeyer, de heer drs M A Esseboom, de heer drs E R van de Haar, de heer R J van Haaren, mevrouw J A Hennis-Plasschaert, de heer J J van Heukelum, de heer drs W K Hoekzema, de heer mr J C Jonker, de heer ir T Kaastra, de heer J J Kamp, de heer M P E V Konings, de heer M Dijk, de heer J Maaten, de heer mr A M Manders, de heer H W Mojet, de heer ir J Mulder, de heer J Oldenbroek, de heer R van Onkelen, de heer drs M V Pistecky, mevrouw drs H Poppens, de heer drs W T Russchen, de heer mr A H J W van Schijndel, mevrouw drs M N Schiphorst, de heer drs P J J Sprenger, de heer drs P H van de Stadt, de heer drs F M Sterk, de heer drs H Tent, de heer prof mr P J Teunissen, de heer mr H J Touw, de heer H J E Trinthamer, de heer H Veijer, de heer J P Vos, mevrouw S Weber-Oerlemans, de heer mr J G C Wiebenga, de heer drs F A Wijzenbeek en mevrouw A Wissink.

In de afgelopen jaren hebben de clusters als zodanig in mindere mate gefunctioneerd, afgezien van het cluster financieel-economische zaken. Voor diverse werkzaamheden werden ad-hocwerkgroepen geformeerd; deze hebben zeer goed en prettig samengewerkt.

Werkzaamheden

De partijcommissie is in 2005 regelmatig bijeengekomen, in totaal tien keer. De bijeenkomsten vonden merendeels plaats op het Algemeen Secretariaat. De opkomst was redelijk, gemiddeld 10 à 14 personen. Dat betekent gezien het totaal aantal leden een opkomst van circa 35 à 40%. Daarmee was de opkomst iets lager dan in 2004.

Onder de leden die minder vaak aanwezig zijn, vallen ook enige recent toegetrede leden. Er is geen navraag gedaan naar de reden van hun afwezigheid. Het geldt als een gegeven dat leden die niet direct uit de naaste Randstad komen, moeite hebben om aanwezig te zijn; kennelijk vanwege de reistijd. Gesteld kan worden dat met name de twee Eerste-Kamerleden vrijwel altijd aanwezig waren; leden van de Eurofractie waren afwisselend vertegenwoordigd en zeer zelden waren Tweede-Kamerleden aanwezig.

Inhoudelijke activiteiten

Het afgelopen jaar zal niet licht vergeten worden tegen de achtergrond van het grote "Nee" dat Nederland uitsprak tegen de Europese Grondwet. Dit terwijl de VVD-leiding de eigen gelederen opriep om vóór te stemmen. Ook de partijcommissie heeft zich met de campagne voor het "Ja" beziggehouden; met campagnestrategen is overleg gevoerd.

Een bijeenkomst met de staatssecretaris Europese Zaken, die gezamenlijk met de Partijcommissie BuZa & OS werd georganiseerd, was zeer nuttig om tot een inhoudelijke afstemming te komen. Het is geen doel van de partijcommissie om tot consensus te komen, maar het is evident dat ten tijde van campagne het wenselijk is dat partijcommissieleden een eenduidig geluid richting anderen kunnen laten klinken.

Een bijeenkomst met Cornelis van Rij, medewerker van Solana, werd eveneens samen met de partijcommissie BuZa georganiseerd.

Ten behoeve van het Liberaal Manifest zijn diverse amendementen door de partijcommissie ingediend, waarvan een aantal is overgenomen.

Met de partijcommissie Defensie is samengewerkt aan een discussiestuk ten behoeve van het Flitscongres in oktober 2005.

De partijcommissie heeft diverse inhoudelijke stukken naar het hoofdbestuur gestuurd, waaronder de Lissabonagenda. Na het grote "Nee" is een brief aan het hoofdbestuur gestuurd om te adviseren over "hoe nu verder".

De samenwerking met andere partijcommissies verloopt goed, waarbij deze zich tot nu toe vooral richt op de hierboven al genoemde twee partijcommissies Defensie en Buitenlandse Zaken & Ontwikkelingssamenwerking.

De partijcommissie heeft onder meer het hoofdbestuur opgeroepen steun te geven aan het idee van meer inhoudelijke samenwerking tussen de ELDR-partijen, zo mogelijk via de aan de ELDR verbonden denktanks. Hierover is met de Teldersstichting constructief overleg gevoerd, en ook met het ELDR-bureau. Als uitvloeisel hiervan is de secretaris van de Commissie uitgenodigd voor de coördinatie van activiteiten voor dit doel in Brussel, waarbij de Friedrich Naumannstiftung als gastheer optrad.

16.7 Partijcommissie Financieel Economische Zaken & MKB

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer drs C Oudshoorn (voorzitter), de heer R Smit (secretaris), de heer drs J C van Antwerpen, de heer Ch B Aptroot, de heer mr H A Arnoldy, mevrouw M C W Barnhoorn, de heer dr C P van Beers, de heer mr A J M van Bellen, de heer mr G J J Biermans, de heer ir C L A Bijl, de heer C den Blanken, de heer drs S A Blok, mevrouw drs B den Boer, mevrouw dr B I van der Burg, de heer A P den Butter, de heer mr drs P C J Collignon, mevrouw mr M P M Cooijmans, de heer F J Dekker, mevrouw I Dezentjé Hamming-Bluemink, de heer drs H E G D Dunsbergen, mevrouw E. van Egerschot, de heer H Faas, de heer H M A Fermont, de heer D J Fikkers, de heer drs B C J van Gils, de heer E Hoek, de heer ir P H Hofstra, de heer A M C A Hooijmaijers, de heer mr H R C Huygens, de heer J Th de Jongh, de heer P P A I van der Kaaij, de heer D A N Koerhuis, de heer J C Kragt, de heer P de Krom, de heer J A Kuijper, mevrouw dr S G van der Lecq, de heer drs M E Leeuwen, de heer drs P J H M Luijten, de heer J Maaten,

de heer G H Meesman, de heer E Meyer, de heer E Michgelsen, de heer ir J Moerkerken, de heer mr drs B C Mouton, de heer ir J Mulder, de heer mr Th A van Nierop, de heer drs W H E van Ommeren, de heer C G J van den Oosten, de heer ir W K A Pels, de heer E E W L Philips, de heer J J M Rats, de heer R M Ridder van Rappard, de heer jhr mr A A Roell, de heer E A W van der Sande, de heer drs D Schiphorst, de heer ir J C J Schlosser, de heer W M Simon, de heer dr O C H M Sleijpen, de heer G A de Smidt, de heer M A J Smitsloo, de heer C Verheij, de heer R E Vermeulen, de heer J J Visser, de heer drs J B A M van Xanten, de heer W Ytsma, de heer G Zandsteeg, de heer ing B J van der Zijl en de heer A L Zijlstra.

Werkzaamheden en publicaties

De partijcommissie Financieel Economische Zaken & MKB (FEZ) heeft gedurende 2005 vooral bijgedragen aan het opstellen van de visiedocumenten die als aanvulling dienen op het Liberaal Manifest. Deze visiedocumenten zijn op de landelijke algemene vergadering van december 2005 vastgesteld, na discussie (met actieve inbreng van leden van de partijcommissie) in parallelsessies en de plenaire vergadering.

Intern zijn nota's opgesteld en besproken over het ontslagstelsel en de arbeidsmarktpositie van 'moeilijke groepen', over de vlaktaks, 'ander liberaal economisch beleid' en de verdeling van belastinglasten over de verschillende inkomensgroepen ná aftrek van hypotheekrente-aftrek. Verder is gediscussieerd over de besteding van de aardgasgelden en de koppeling van de gasprijs aan de olieprijs.

Met de partijcommissie Landbouw is van gedachten gewisseld over de toekomst van het Europees landbouwbeleid.

16.8 Partijcommissie Belastingen

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer prof mr Chr J Langereis (voorzitter), de heer mr drs P H Schonewille (secretaris tot 1 oktober) de heer R Plugge (secretaris per 1 oktober), de heer Ch B Aptroot, de heer E R M Balemans, de heer P J Beerepoot, de heer E Bergamin, de heer M Clercx, mevrouw I Dezentjé Hamming-Bluemink, de heer H J C van Erdelen, de heer M Feteris, de heer mr Y E Gassler, de heer J Gielink, de heer M J A J van Gijlswijk, de heer mr drs R M J M de Greef, de heer J H M Heezen, de heer ir P H Hofstra, de heer H Hop, de heer J N M Jansen, de heer mr M P H Jonker, de heer drs Th J Keijzer, de heer ir N G Ketting, de heer M C N van der Kolk, de heer E A Koning, de heer mr H E Koning, de heer prof dr P M C de Lange, de heer mr A M Manders, mevrouw I E J Muys, de heer mr W A P Nieuwenhuizen, de heer mr C D E J Nijman, de heer drs G M P Recter, mevrouw mr E A S Rommel, de heer mr A Th A Roodnat, de heer R Rozekrans, de heer mr E T H Scheer, de heer mr J W J M Schurink, de heer mr M P M van de Ven, de heer mr P H F G Verhaegh, de heer P Vossenbergh en de heer mr B Westendorp.

Eind 2005 telde de Belastingcommissie 37 gewone leden, per saldo twee meer dan eind 2004. De actieve adviserende leden zijn Ineke Dezentjé Hamming, Charlie Aptroot en zeer recent Eske van Egenschot (Tweede Kamer) en Ger

Biermans (Eerste Kamer). De vergaderingen werden bijgewoond door gemiddeld 15 personen.

Structuur

Eind 2005 kende de Belastingcommissie zes werkgroepen: natuurlijke personen, MKB, multinationals, vestigingsklimaat, indirecte belastingen, successierechten en belastingverdragen.

Algemeen

De terugkeer naar bijeenkomsten voor alle leden blijft goed werken. Slechts incidenteel zijn bijeenkomsten georganiseerd buiten de algemene bijeenkomsten om.

De kwaliteit van de leden van de partijcommissie is bijzonder hoog, naast een aantal hoogleraren telt de commissie ook toppartners van belastingadvieskantoren, hoofden van fiscale afdelingen van multinationals en ambtenaren. Dit betekent dat er voor vrijwel elke vraag van onze adviserende leden wel iemand is die een antwoord heeft. Het recente vertrek van Peter Schonewille maakt wel duidelijk dat iemand die net als hij dichtbij het Europese (uitvoerings)beleid zit mogelijk een behoefte kan vervullen.

De breedte en kwantiteit van Kamervragen en adviezen geven aan dat de partijcommissie goed heeft gefunctioneerd in 2005.

Werkzaamheden

Continue punten van aandacht waren in 2005 naast de internationale concurrentiepositie van Nederland ook de administratieve lastenverlichting en rechtsbescherming van belastingplichtigen. Ondanks wetsvoorstellen zoals de introductie van een luxe variant Fiscale Beleggingsinstelling, de afschaffing van artikel 12 VPB en de Nota Werken aan winst, verliest Nederland nog steeds ten opzichte van haar concurrenten, misschien ook omdat veel maatregelen toch relatief laat komen. De concurrentiepositie van Nederland zal ook in 2006 veel aandacht vergen van de partijcommissie, net als de lastenverlichting.

De contacten met overige partijcommissies zijn schaars geweest in 2005.

De samenwerking met onze adviserende leden verloopt bijzonder goed; zij zijn zeer actief in hun contacten met de partijcommissie, zowel in plenair verband als ook direct met individuele leden buiten de bijeenkomsten om.

Publicaties

De partijcommissie heeft Kamervragen aangeleverd over de Fiscale Beleggingsinstelling, problemen rond en ontheffing van de elektronische aangifte, (afschaffing) dividendbelasting, behoud van de mogelijkheid om bezwaarschriften per fax te sturen, de werknemersverklaring 'geen bijtelling' in de loonbelasting, de BRK, het wetsvoorstel versterking rechtshandhaving, partieel consolideren en vereenvoudiging van loon in natura.

Er is in schriftelijke vorm onder meer advies gegeven over de Nota werken aan winst, hoofdkantoorkosten, verschillende stukken inzake successierecht, de eerstedagsmelding voor premies werknemersverzekeringen, het internationale verdragsbeleid en de BPM.

Er is mondeling advies gegeven over artikel 12 VPB, de vlaktaks, accijnzen op LCD-schermen, het handhavingsconvenant, de octroibox, het beleidsbesluit VPL, de BTW naar aanleiding van Charles & Charles-Tijmens, de effecten van wijziging van de BTW Zesde Richtlijn en natuurlijk de Nota Werken aan winst.

16.9 Partijcommissie Sociale zaken en Werkgelegenheid

Samenstelling (leden en adviserende leden)

Mevrouw A Tijdhof-Hofsteden (voorzitter), de heer H G M Focke (secretaris), mevrouw C M Angevaren, de heer R W Bernsen, de heer mr H L de Boer, de heer mr R G Brood, de heer drs W A H de Bruin, mevrouw E van Egerschot, de heer mr P T A M Hanraets, de heer M S Heekelaar, de heer P J C A van den Heuvel, mevrouw A Hirsi Ali, de heer M C Hoekstra, mevrouw drs Y Hoekstra, de heer R IJzelendoorn, de heer K Jalving, mevrouw E Kalsbeek-Schimmelpenninck, de heer P Kooij jr, de heer G A M van Meerveld, de heer ing R A Mees, mevrouw L Middelhof, de heer drs J Minderhoud, mevrouw F Örgü, de heer F J Perquin, de heer R Potsdammer, de heer mr G J J Rensink, mevrouw drs N Rezwani, mevrouw ir dr C E Roeters, de heer E A W van der Sande, de heer mr J M Sluys, mevrouw mr P Swenker, de heer drs J A Vaas, mevrouw R van der Velden, de heer H S Veldman, mevrouw T Venrooy-van Ark, de heer A Verkaik, de heer drs H J P Vogels, mevrouw mr B M de Vries en de heer mr drs F H H Weekers.

Structuur

In 2005 heeft de partijcommissie onveranderd bestaan uit drie vast ingestelde werkgroepen en een stuurgroep. Daarnaast zijn enkele partijleden actief op gebied van communicatie en is de werkgroep '2020' actief. Deze richt zich op liberale zeer lange termijnvisies op sociale zekerheid.

De stuurgroep bestond onveranderd uit Anja Tijdhof (voorzitter), Henk Focke (secretaris), Paul Hanraets, Tamara Venrooij, Ruud Mees, Martin Heekelaar en Kaj Jalving. De laatste drie leden zijn tevens voorzitter van een vaste werkgroep. De secretaris participeert veelal in de werkgroepbijeenkomsten.

De stuurgroep is negen keer bijeengewees, hoofdzakelijk in het Thorbeckehuis. De werkgroepen kwamen weer voornamelijk bij de leden thuis of op hun werkadres bijeen.

Werkzaamheden

- Er is input geleverd voor het Liberaal Manifest, c.q. zijn daar amendementen op ingediend.
- Er zijn vijf thema-avonden georganiseerd, resp. over levensloop, de positie van oudere werknemers, communicatie, de WSW en over inburgering.
- Er is een bijdrage geleverd aan de partijraad over de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.
- Er is medewerking verleend aan de totstandkoming van de visiedocumenten, deels met de cie FEZ en VWS. Totaal betreft dit zes documenten.
- Er is over de visiedocumenten een toelichting gegeven aan de kamercentrale Zuid-Holland Noord.
- De visiedocumenten zijn verdedigd op de algemene vergadering in december.
- De contacten in persoon zijn onderhouden met de staatssecretaris en enkele Kamerleden.
- De bijeenkomst voor de voorzitters en secretarissen van de partijcommissies is bezocht.
- De werkgroep 2020 is frequent bijeengewees en heeft gesprekken gevoerd met de heren Rosenthal en Docters van Leeuwen.

- Naast frequente bijeenkomsten van de werkgroepen hebben deze ook diverse malen sprekers uitgenodigd om thematisch onderwerpen op liberale grondslag uit te diepen, soms als input voor een thema-avond.

In het afgelopen verslagjaar vonden we de vergaderfaciliteiten bedroevend. Het lijkt er soms op dat de partij eerder geen partijcommissies wenst dan wel. Praktisch gesproken kan er niet meer in het Tweede-Kamergebouw worden vergaderd en de faciliteiten bij het Thorbeckehuis zijn afgenomen: wie er wil vergaderen moet zorgen dat er iemand om 18.00 uur is die portier speelt. Gelukkig hebben we twee keer een thema-avond kunnen houden in het ministerie van Financiën, waarvoor veel dank aan Gerrit Zalm. We zijn hem eveneens zeer erkentelijk voor zijn deelname aan de thema-avond die over de levensloop ging en voor zijn gastheerschap daarbij. De medewerking van Frans Weekers aan de thema-avond over de positie van oudere werknemers was uitstekend. De deelname van Henk van Hoof aan de thema-avond over de WSW leverde een goede discussie op tussen de inleiders onderling en met de zaal. En we zijn natuurlijk Rita Verdonk veel dank verschuldigd voor haar inbreng in de thema-avond over integratie.

16.10 Partijcommissie Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer ir H Pluckel (voorzitter), de heer mr L A Wieringa, de heer F T J M Backhuijs, de heer ing L M de Beer, mevrouw M Bierman-Beukema toe Water, de heer ing M de Boer, de heer drs H P G de Boer, mevrouw ir E A de Boer, de heer mr P Boerenfijn, de heer drs A Boone, mevrouw S Boorsma-Terpstra, de heer dr ir W W Buunk, mevrouw W Derks-van Ketel, de heer drs P H Dordregter, de heer G G P Droge, de heer ir A L M van Eekelen, de heer ir M E Enderman, mevrouw ir E J Groosman-v/d Brandhof, de heer I A M ten Hagen, de heer ing L Hardenberg, de heer L Heijnders, de heer ir P H Hofstra, de heer R W P E Housmans, mevrouw mr A C J Humalda-Blok, de heer J L van Kerkvoort, de heer M W Kerremans, de heer ir N G Ketting, mevrouw A M R Klijn, de heer ing R G Koning, de heer mr J M Lenards, de heer drs R de Maaijer, de heer J M Meulenkamp, de heer M Noorman, de heer drs L W Nooteboom, de heer C G J van den Oosten, de heer ir K N Ottervanger, mevrouw mr M E C Pernot, de heer ir B P van der Schans, de heer drs M Schoenmaker, de heer drs T J Smit, mevrouw drs S J Somberg, mevrouw R Spermon-Marijnen, de heer dr mr T G Tan, mevrouw J Veenendaal, de heer J. Veerenhuis, de heer J A J Verheijen, de heer G H J Waanders, de heer H C Weidema, de heer drs J D Westendorp en mevrouw drs A A Zwierstra.

Vergaderingen

Er zijn er zes plenaire vergaderingen gehouden en in totaal tien voorbereidende vergaderingen van de werkgroepen Ruimtelijke Ontwikkeling resp. Wonen. De deelname was steeds zeer goed, evenals de discussie met veel inbreng vanuit de praktijk.

De werkgroep Instrumentarium is opgeheven. De taken zijn overgenomen door beide bestaande werkgroepen.

Aan vier plenaire vergaderingen is deelgenomen door de woordvoerders van de VVD-fractie uit de Tweede en Eerste Kamer.
Het kernteam, bestaande uit voorzitters en secretarissen, is één keer bijeengekomen.

Werkzaamheden en publicaties

- Het project Liberale grondslagen RO, samen met Teldersstichting wordt getrokken door Willem Buunk samen met de Teldersstichting en een beperkte klankbordgroep. Bespreking van de voorstellen eind 2005 bleek nog niet mogelijk en zal voorjaar 2006 plaatsvinden.
- Er zijn amendementen op het Liberaal Manifest ingediend, die helaas niet overgenomen zijn. Hierdoor komt Ruimtelijke Ontwikkeling maar met één zin voor in het Liberaal Manifest. De Woningmarkt ontbreekt vrijwel geheel. Wel is er een toezegging dat er uit de werkgroep nog een nader voorstel komt, dat in elk geval in het verkiezingsprogramma zal komen. De partijcommissie blijft bereid voorstellen te leveren zoals eerder is gedaan met de Woningmarktvisie.
- Behandelde thema's:
 - Uitvoeringsagenda RO en Nota Mobiliteit
 - Grondbeleid en wet op de grondexploitatie
 - Discussienota Woningmarktvisie vervolg met onder andere huur- en koopbeleid
 - M.b.t. de hypotheekrente aftrek is met het hoofdbestuur en de partijcommissie FEZ afgesproken om dit onderwerp als extern thema te laten rusten
 - Eén VROM-vergunning
 - Kwaliteitsversterking RO en mogelijkheden individuele woonwensen te realiseren
 - *Unseen Europe*
- In het voorjaar heeft er samen met de partijcommissie Milieu een overleg met minister Dekker van VROM plaatsgevonden over het Kabinet halverwege de rit. Geconstateerd werd dat er met de Nota RO goede vorderingen zijn gemaakt, dat het wettelijk instrumentarium volgt, maar dat dit wel nog voor het einde van de kabinetsperiode door de Kamers besloten moet worden teneinde resultaten te gaan boeken. Voorts was men het eens dat de woningproductie eindelijk weer behoorlijk stijgt en dat het huurbeleid gaat over een fundamentele verandering naar meer marktwerking, maar met een stapsgewijze aanpak.
- De jaarexcursie ging naar Zwolle, Oldenzaal/Twente en vervolgens naar Bad Bentheim en Gronau net over de grens in Duitsland. Overal is gesproken met bestuurders en in Duitsland ook met bewoners uit Nederland. Indrukwekkend was het betere prijs-/kwaliteitsniveau in Duitsland (met name door veel lagere grondprijzen). Niettemin bleken er ook nadelen aan het wonen net over de grens te kleven, voornamelijk voor gezinnen met kinderen. Nu er in Nederland eindelijk weer wat meer gebouwd mag worden, zoals we onder andere in Oldenzaal zagen, lijkt het verschijnsel wonen aan de Duitse kant enigszins over zijn hoogtepunt heen.

16.11 Partijcommissie Milieuhygiëne

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer R W Leegte (waarnemend voorzitter), de heer M Schraever (secretaris), de heer mr ing K van den Berg, mevrouw M Bierman-Beukema toe Water, de heer ir J Boeve, de heer R P G Bosma, de heer ir ing K Brandse MBA, de heer D van den Burg, de heer drs G H van Egerschot, de heer ir N G Ketting, de heer ir P Klop MSC, de heer mr W Koegler, de heer P de Krom, de heer J Maaten, de heer dr M Mulder, de heer J P G A Plantinga, mevrouw E M van Rijssen, de heer G J A Sigmond, de heer W P van Stockum, de heer drs G A de Vrey, de heer ir J G ten Wolde en de heer ir L J Zwierstra.

Werkzaamheden en publicaties

- De commissie heeft in 2005 zeven keer vergaderd.
- Discussie rond advisering ten behoeve van politieke vertegenwoordigers, het risicobeleid, de toekomst van het (internationale) klimaat, de handhaafbaarheid van de milieuwetgeving, de duurzaamheid in het milieubeleid. Daarnaast heeft de commissie een aantal thema's gedefinieerd die continu gevolgd worden: Energie, Risico, Duurzaam milieubeleid, Water, Emissiehandel, Luchtkwaliteit, Afval en Handhaving.
- Een gezamenlijke vergadering met de adviescommissie voor ruimtelijke ordening is in mei georganiseerd.
- Overleg heeft plaatsgevonden met de CDA-commissie Milieu over het uitwisselen van standpunten en/of het organiseren van (één of meerdere) bijeenkomsten/vergaderingen.
- De partijcommissie heeft in de reguliere vergaderingen van gedachten gewisseld met de Kamerleden Ketting en De Krom over actuele politieke zaken.
- Tijdens deze reguliere vergaderingen is frequent gesproken met vertegenwoordigers van (overheids)organisaties over het brede scala aan milieuaspecten.
- Een inhoudelijke bijdrage is geleverd ten behoeve van de milieuparagraaf in het Liberaal Manifest
- Een deel van de partijcommissie heeft geparticipeerd in het (succesvolle) werkbezoek aan het Europees Parlement (december).

16.12 Partijcommissie Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer ir J C Boxem (voorzitter), de heer D A M Risseeuw (secretaris), de heer F Ampt, mevrouw P J Bouvy-Koene, de heer drs H van Ginkel, mevrouw T T M de Groot, de heer M H Haasken, de heer J J van Heukelum, de heer ir M J B Jansen (vice-secretaris), de heer dr ir W L Jansen, mevrouw drs A G Joosten, mevrouw E Kalsbeek-Schimmelpenninck, de heer G C van 't Klooster, de heer J H Kremers, de heer ir E J Luitjens, de heer R Muilenburg, de heer ir J Mulder, de heer E W van der Oest, de heer drs ir J J M van Oorschot, de heer C G J van den Oosten, de heer G J Oplaat, de heer drs J J Ramekers, de heer C D Roele, mevrouw J F

Snijder-Hazelhoff, de heer A W Stapel, mevrouw ir M A J Timmermans, de heer M J Varekamp en de heer J A Verhoeven.

Gedurende 2005 zijn de volgende leden toegetreden tot de partijcommissie: mevrouw Joosten, de heren Kremers en Van den Beucken en de heer Kaastra als adviseur.

Werkzaamheden

De partijcommissie LNV heeft door middel van de volgende activiteiten inhoudelijk bijgedragen aan het beleid van de VVD door:

- Het inhoudelijk en strategisch adviseren van de leden van de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement op thema's voor de korte en lange termijn.
- Het organiseren van vele werkbezoeken aan de provincies om met leden en kiezers te discussiëren over thema's die hen direct raken.
- Door middel van korte rapportages van thema-werkgroepen een verdieping geven aan strategische onderwerpen.
- Het organiseren van een parallelsessie tijdens de AV in december.

De volgende onderwerpen zijn in het verslagjaar door de partijcommissie het meest indringend besproken:

- De toekomst van de PBO. Na een enigzins ongenueanceerde start van de discussie over de PBO in de Tweede Kamer, is uiteindelijk een goede analyse gemaakt van de voordelen en bezwaren aan de werking van de PBO op dit moment. De conclusie van de partijcommissie luidt dat de PBO een waardevolle rol voor de sector kan betekenen, mits deze voldoet aan randvoorwaarden van efficiëntie, kostenbewustzijn en legitimiteit. Hiervoor zijn concrete aanbevelingen gedaan richting het hoofdbestuur en de Tweede Kamerfractie.
- De partijcommissie heeft zich enkele malen gebogen over de hervorming van de suikermarktordenig in de Europese Unie. Uiteindelijk is het door de Raad vastgestelde compromis met name voor Nederland een teleurstelling omdat alle suikerproducerende landen behalve Nederland wel op enige wijze een voordeeltje uit de onderhandelingen hebben gesleept.

16.13 Partijcommissie Verkeer en Waterstaat

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer J N M van Eekeren (voorzitter), mevrouw I de Bondt (secretaris), mevrouw M Bierman-Beukema toe Water, mevrouw drs J de Blecourt-Maas, de heer drs J H L Borghuis, de heer mr G J Bos, mevrouw mr drs M M A di Bucchianico Bakker, de heer W Damme, de heer U G Dees, mevrouw I Dezentjé Hamming-Bluemink, mevrouw D Eikelenboom, de heer mr G J de Graaf, de heer mr G G van Hasselt, mevrouw J A Hennis-Plasschaert, de heer drs W K Hoekzema, de heer ir P H Hofstra, de heer mr A Holtland, de heer ing A W M van de Hulsbeek, de heer ir J H Jansen, de heer drs R M van Kooy, de heer P de Krom, mevrouw M Kuyer, de heer ir F J M Lambregts, de heer mr J M Lenards, de heer mr R Luchtenveld, de heer ir M W Ludema, de heer G Meijer, de heer T K van der Meulen, de heer C G J van den Oosten, de heer drs L H M Osterholt, de heer drs ing H J L Ridderbos, de heer R J Roos, de heer W de Rooter, mevrouw J

F Snijder-Hazelhoff, de heer ir A J M Valk , de heer R E Waterman, de heer mr F J D Wiegerink, de heer J W van Wijck en de heer mr G H N L van Woerkom.

In het afgelopen jaar heeft de heer Nouwen zijn functie als voorzitter neergelegd. De heer Nouwen is opgevolgd door de heer Van Eekeren, die als ad-interimvoorzitter zijn taken sinds 1 november 2004 waarnam. Ook de secretaris van de partijcommissie heeft na jaar zijn functie neergelegd. De heer Osterholt is opgevolgd door mevrouw De Bondt.

Vergaderfrequentie

De partijcommissie vergaderde in het afgelopen jaar in de voltallige samenstelling op 25 januari, 8 maart, 19 april, 7 juni, 13 september, 13 oktober, 15 november en 13 december. De vergaderingen vonden met uitzondering van één plaats in één van de zalen van het gebouw voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De vergadering op 13 oktober heeft plaatsgevonden in het Thorbeckehuis. De onderwerpen die het afgelopen jaar door de commissie in vergaderingen werden besproken zijn:

- Klimaatbeleid
- Luchtkwaliteit en de gevolgen voor realisatie infrastructuur en verkeer
- Rijksbegroting 2006 (hoofdstuk XII) en het Infrastructuurfonds
- Privatisering van Schiphol
- Liberaal Manifest
- Anders betalen voor mobiliteit / kilometerheffing
- Nota Mobiliteit
- Rol Europa voor Verkeer en Waterstaat
- Realisatie van wegen
- Havendienstenrichtlijn
- Integrale Waterwet
- Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport

Structuur

De partijcommissie heeft besloten de structuur te herzien. Gebleken is dat vergaderingen met de voltallige partijcommissie niet voor alle onderwerpen even zinvol zijn. De expertise van de verschillende leden loopt te ver uiteen. Er is besloten om per 1 januari 2006 een aantal subgroepen in te stellen, die gelijk vallen met de portefeuilles van met name de Tweede-Kamerleden. Alle leden hebben zich op kunnen geven voor één of meerdere subgroepen. Per subgroep zal adequater ingesprongen kunnen worden op de actuele politieke onderwerpen. Ook is het de bedoeling dat de afstand tussen de partijcommissie en onze volksvertegenwoordigers verkleind wordt, doordat het eenvoudiger wordt om snel een paar mensen bij elkaar te roepen. De nieuwe structuur zal er aan bijdragen dat vragen van volksvertegenwoordigers eenvoudiger en sneller 'landen' bij de juiste leden van de partijcommissie en dat partijcommissie dieper op onderwerpen in zal kunnen gaan dan dat in plenair verband mogelijk is.

Adviezen aan het hoofdbestuur en aan de leden van de partij hebben over het algemeen een langere tijdshorizon. Om deze adviesrol van de partijcommissie adequaat in te vullen, is besloten dat er een visiegroep wordt ingesteld, die de advisering voorbereidt. In plenaire sessies (minimaal vier maal per jaar) zal de partijcommissie visies vaststellen. Zo is besloten dat de visiegroep de algemene vergadering voor het najaar van 2006 voorbereidt waarin gesproken wordt over Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening.

Minimaal één keer per jaar zal er een werkbezoek worden georganiseerd voor de voltallige partijcommissie.

Werkzaamheden

In 2005 kwam de partijcommissie ongeveer één maal per maand in een plenaire sessie bijeen om van gedachten te wisselen over bovengenoemde onderwerpen. Een subgroep heeft een reactie opgesteld over het rapport van Commissie Nouwen 'Anders betalen voor Mobiliteit' en is hiervoor een aantal maal bij elkaar gekomen. De overige leden van de partijcommissie hebben per e-mail en telefoon gereageerd en konden zo bijdragen aan de totstandkoming van de visie van de Commissie op beprijzing van mobiliteit. De visie is tijdens de plenaire vergadering van 13 september uitvoering besproken met de voltallige partijcommissie en de aanwezige Kamerleden.

De partijcommissie heeft op 22 juni 2005 een bezoek gebracht van een hele dag aan het Europese Parlement. De leden zijn hier ontvangen door Janine Hennis-Plasschaert, hebben een rondleiding gekregen en hebben over uiteenlopende onderwerpen van gedachten gewisseld met Europarlementariërs (rij- en rusttijden, eurovignet, havendienstrichtlijn, accijns op kerosine, level playing field: Europees beleid ten aanzien van risico's en geluid rondom luchthavens, regionale vliegvelden).

Er is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een eigen internetsite te ontwikkelen. Geconstateerd is dat een interactieve internetsite, met forum-discussie en smoelenboek kan bijdragen aan de efficiency van de partijcommissie. Besloten is om besluitvorming van het hoofdbestuur over internettoepassingen af te wachten en t.z.t. hierbij aan te sluiten.

Er is smoelenboek met foto's en een beschrijving van ieders achtergrond samengesteld.

Aanwezigheid bij commissievergaderingen

In het begin van het jaar is geconstateerd dat de aanwezigheid van de toegevoegde leden niet altijd even groot is. Dit heeft bijgedragen aan de discussie over de vraag hoe de advisering van de partijcommissie beter kan en de daaruit voortvloeiende herstructurering.

Tevens is besloten dat leden die drie keer zonder opgave niet aanwezig zijn geweest bij een partijcommissievergadering gevraagd wordt hoe actief zij nog betrokken willen zijn bij de partijcommissie. Dit heeft erin geresulteerd dat het ledenbestand van de partijcommissie in december 2005 is opgeschoond.

Deelname hoofdbestuursactiviteiten

Er is actief deelgenomen aan discussie in partijraden en algemene vergaderingen, wanneer daar thematische onderwerpen in bespreking waren. Zo heeft de partijcommissie meerdere amendementen ingediend voor het Liberaal Manifest.

Goede samenwerking

De samenwerking met het Algemeen Secretariaat van de VVD was goed, maar soms wat rommeling. Dit is vooral te wijten geweest aan de gebrekkige overdracht van werkzaamheden bij wijziging van secretaris.

16.14 Partijcommissie Onderwijs

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer prof dr J A Bruijn (voorzitter), mevrouw drs E M Verboon (secretaris tot 1 december 2005 waarna blijvend lid), de heer J van Goudoever (secretaris per 1 december), mevrouw drs F Aydogan, de heer E R M Balemans, de heer J P L M van den Beemt, mevrouw E van der Bent-Molendijk, de heer drs P H Bergen, mevrouw S P Bleeker, de heer H Boers, de heer R V J Bolsenbroek, mevrouw G E A Bräuner, mevrouw mr A Broekers-Knol, de heer P J van den Burg, mevrouw W J L Buijs-Glaudemans, de heer M E P Ceulen, de heer C Cuypers, de heer drs A Deeleman, de heer dr H Dennert, de heer prof dr S Dijkstra, de heer drs A J Ditewig, de heer J Divis, de heer P B Dorsemager, de heer P L van Dort, de heer drs P Dovermann, mevrouw prof dr H M Dupuis, de heer drs P P van Gent, de heer D N E A Gilissen, mevrouw L M Chr Ginjaar-Haack, de heer drs P R Groenestein, mevrouw A Hartgers-Hogendijk, mevrouw J L J de Heer-Dehue, de heer R van den Hoed, mevrouw J J P M v/d Honert-v/d Horst, mevrouw drs P M van Hoogenhuizen, de heer W R J Idema, mevrouw drs J E M B Janssen, mevrouw H H de Jong-Kwant, mevrouw C J Jonker-Beijersbergen, mevrouw drs E Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oye, de heer ir N G Ketting, mevrouw P F A M Kolman-Backbier, de heer F J M de Lange, mevrouw dr R Limbach, de heer N Meerburg, mevrouw J Middelbeek-Rozenboom, de heer P C Moerland, de heer T M Mooijman, mevrouw drs H C Nefs, mevrouw drs A M Oudemans, mevrouw M Overakker-Schapers, de heer drs O N Penne, mevrouw mr M Recter-van den Heuvel, de heer dr W E Renkema, mevrouw A M J Roberts-Souren, de heer drs B J A Roks, de heer P D Rombouts, mevrouw drs E M J Schell, de heer dr N Smeets, de heer drs R P van Splunteren, de heer dr W van der Veer, mevrouw drs A M de Visser, de heer drs A P Visser, mevrouw C van Vliet, mevrouw drs A Vriesendorp-Dutilh, de heer G J M op de Weegh, mevrouw R I Zwetsloot en de heer drs J Zwynenburg.

Algemeen

De partijcommissie Onderwijs brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan VVD-bewindspersonen en leden van Eerste Kamer, Tweede Kamer en Europees Parlement. De partijcommissie bestaat uit vier werkgroepen met experts op de verschillende deelvelden van het onderwijs (Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Beroepsonderwijs & Volwasseneneducatie, Hoger Onderwijs). De werkgroepen hebben ieder een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris. De partijcommissie wordt aangestuurd door een stuurgroep, bestaande uit de algemeen voorzitter, secretaris en de voorzitters van de verschillende werkgroepen (in totaal zes mensen).

De stuurgroep bestond op 31 december uit de volgende personen:

- De heer prof dr J A Bruijn, voorzitter partijcommissie
- De heer J van Goudoever, secretaris partijcommissie
- De heer M E P Ceulen, voorzitter werkgroep Primair Onderwijs
- De heer drs P Dovermann, voorzitter werkgroep Voortgezet Onderwijs
- Mevrouw E van der Bent-Molendijk, voorzitter werkgroep Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie

- De heer D N E A Gilissen, voorzitter werkgroep Hoger Onderwijs

Werkzaamheden

- De uit te brengen adviezen werden voorbereid in plenaire vergaderingen van de partijcommissie. De partijcommissie vergaderde tenminste één maal per zes weken in een themabijeenkomst; de stuurgroep vergaderde in dezelfde frequentie. Werkgroepen hadden daarnaast een eigen vergaderagenda om de themabijeenkomsten voor te bereiden, te overleggen met de politici, eigen adviezen te formuleren, bij te dragen aan algemene vergaderingen en partijraadsbijeenkomsten, schriftelijke bijdragen en publicaties voor te bereiden, etc. Thema's worden bepaald aan de hand van zowel structurele als meer incidentele en actuele ontwikkelingen, zulks in samenspraak met de fracties en bewindspersonen. De onderstaande thema's zijn dit jaar plenair aan de orde geweest (zie lijst van bijeenkomsten). Voor enkele bijeenkomsten werden gastsprekers uitgenodigd. De plenaire vergaderingen vonden plaats in het Thorbeckehuis, nevenactiviteiten vonden plaats op locatie. Verslaglegging vond waar mogelijk schriftelijk plaats, onder andere middels schrijven aan fractieleden en bewindspersonen. Ook in het afgelopen jaar was de gastvrijheid in het Thorbeckehuis groot en de samenwerking met de medewerkers van het Algemeen Secretariaat zeer prettig.
- Naast de plenaire themabijeenkomsten en separate werkgroepbijeenkomsten zijn op individueel verzoek van het Tweede-Kamer-fractiebestuur en individuele Kamerleden en bewindspersonen experts uit de partijcommissie groepsgewijs en individueel geraadpleegd aangaande actuele politieke vraagstukken. Ook functioneerden individuele leden als deelnemer en voorzitter aan discussiebijeenkomsten en onderwijsdebatten in het land, waren er contacten met de voorzitter van de vaste kamercommissie Onderwijs en waren partijcommissieleden instrumenteel bij het organiseren van (kader)cursussen, masterclasses en werkbezoeken van landelijke VVD-politici en activiteiten in kamercentrale- en afdelingsverband en in de VVD-Partijraad. Voor het organiseren van bijeenkomsten in de regio werd contact gelegd met de besturen van de kamercentrales en met de JOVD.
- De partijcommissie stelde in februari een werkgroep verkiezingsprogramma in; in 2006 zal deze commissie een aantal bijeenkomsten in het land organiseren ten behoeve van meningsvorming over het landelijk verkiezingsprogramma 2007 (Dovermann/Gilissen).
- De partijcommissie bracht tijdens de algemene vergadering op 27 en 28 mei (Groningen) tien amendementen in op het Liberaal Manifest waarvan er negen door de vergadering werden overgenomen.
- De partijcommissie werkt samen met de VVD-werkgroep Integratie (L Callender; bijeenkomsten onder andere 13, 16 april en 4 november 2005) ten behoeve van het flitscongres *Beyond Integration* op 21 januari 2006.
- De partijcommissie zet in samenwerking met de partijcommissie Milieu een project op waarin gekeken wordt in welke mate milieu in de onderwijs-curricula voorkomt, of dat kwalitatief en kwantitatief voldoende is en zo nee, wat er zou moeten veranderen. Dit mede met het oog op het Liberaal Manifest en het verkiezingsprogramma (P van Gent).
- De partijcommissie organiseerde een Partijraad op 18 juni 2005 in samenwerking met de partijcommissie Binnenlandse Zaken (dr T Zwart) met als focus Internationalisering in het Beroeps- en Hoger Onderwijs.

- De Partijcommissie organiseerde in samenwerking met staatssecretaris van Onderwijs Mark Rutte een parallelsessie over Hoger Onderwijs tijdens de Partijraad Miljoenennota op 8 oktober in Apeldoorn.
- Aandacht werd besteed aan werving van nieuwe leden en functioneren van zittende leden.
- De partijcommissie stelde een procedure Kwaliteitsbewaking en HRM in (Gilissen).
- De partijcommissie organiseert in overleg met de kamercentrale Amsterdam een avond over het verkiezingsprogramma te houden in 2006 (P Dovermann).
- De partijcommissie levert een bijdrage aan de Partijraad Europa, voorjaar 2006 (Dovermann).
- Bijeenkomsten in 2005:
 - 12 januari: overleg HB-partijcommissies (Gilissen)
 - 14 januari: overleg werkgroep HO met Mark Rutte
 - 25 januari: stuurgroep en plenair: aansluiting MBO-bedrijfsleven
 - 11 februari: werkgroep VO voorbereiding overleg VMBO
 - 22 februari: overleg werkgroep VO – Eric Balemans: VMBO
 - 8 maart: stuurgroep en plenair: VMBO, hoe verder? met Eric Balemans
 - 15 maart: werkgroep PO: Lumpsum, Liberaal Manifest
 - 18 maart: overleg werkgroep HO met Mark Rutte
 - 29 maart: thema-avond samen met KC Zuid-Holland Noord: de Staat van ons Onderwijs, Leiden
 - 13 april: overleg met VVD-werkgroep Integratie
 - 13 april: Lagerhuisdebat Provinciehuis Zuid-Holland, voorzitterschap vanuit de partijcommissie
 - 15 april: deelname panelgesprek Twynstra Gudde over Internationalisering in het Onderwijs, Den Haag
 - 16 april: deelname themabijeenkomst werkgroep Integratie, Den Haag
 - 16 april: werkgroep HO: het Hoger Onderwijs in het Liberaal Manifest
 - 19 april: stuurgroep en plenair: 'Begeistering in het HO' met Mark Rutte en bespreking amendementen Liberaal Manifest
 - 25 april: overleg vice-fractievoorzitter Tweede Kamer Staat van het Onderwijs
 - 25 april: werkgroep HO: stand van zaken in het Hoger Onderwijs, met Uri Rosenthal
 - 26 april afvaardiging P. van Gent vergadering Partijcommissie Milieu: Onderwijs en Milieu
 - 28 april: deelname paneldebat 'De staat van het hoger onderwijs', Onderwijsinspectie, Utrecht
 - 19 mei: werkgroep HO: gewenste toekomstige gang van zaken in het HO met Arno Visser.
 - 27 en 28 mei: bijwonen 117^e AV Groningen, inbrengen amendementen Liberaal Manifest
 - 6 juni: werkgroep PO: werkoverleg
 - 7 juni: werkgroep BVE: werkoverleg
 - 14 juni: stuurgroep en plenair: segregatie in het primair onderwijs; inleider mevrouw Rahma el Mouden, directeur MAS Dienstverleners

- 18 juni: organisatie Partijraad Onderwijs in Den Haag in samenwerking met partijcommissie BiZa en JOVD
- 22 juni: werkgroep HO: Implementatie van gewenste veranderingen in het HO met Loek Hermans
- 28 juni: deelname onderwijsdebat Europees Platform, Utrecht
- 8 juli: overleg werkgroep HO met Mark Rutte
- 29 augustus: werkgroep HO: overleg met D-G HO, ministerie OCW Den Haag
- 30 augustus: afscheid Clemens Cornielje, Den Haag
- 3 september: bijdrage tv-programma 'Buitenhof': kwaliteit HBO (Bergen, Oudemans)
- 6 september: overleg met vaste Kamercommissie Onderwijs Eerste Kamer, Den Haag
- 20 september: werkgroep PO: bespreking Onderwijsbegroting
- 27 september: stuurgroep en plenair: de Rijksbegroting Onderwijs
- 4 oktober plenair: aansluiting MBO-HBO
- 6 oktober: deelname conferentie 'Innovatie inspireert Onderwijs', Platform Beta Techniek, ministerie OCW, Den Haag
- 7 oktober: overleg werkgroep HO met Mark Rutte
- 8 oktober: organisatie en voorzitten parallelsessie Onderwijs tijdens Partijraad Miljoenennota, Apeldoorn
- 24 oktober: thema-avond met kamercentrale Zuid-Holland Noord: aansluiting Beroepsonderwijs-MKB
- 1 november: stuurgroep en plenair: balans tussen toezicht en verantwoording. Inleider: de heer prof dr A van Wieringen, voorzitter Onderwijsraad
- 15 november: overleg werkgroep VO over haar werkwijze
- 21 november: overleg werkgroep HO met Arno Visser
- 22 november: overleg met Partijcommissie Milieu en Duurzaamheid (P van Gent)
- 25 november: retraite stuurgroep: het functioneren van de Partijcommissie
- 26 november: bijwonen partijraad Wijkontwikkeling
- 6 december: vooroverleg werkgroep PO voor plenaire vergadering januari
- 13 december: stuurgroep en plenair: het niveau van het Nederlandse HO
- 17 december: bijwonen 118^e algemene vergadering in Rotterdam, voorzitten parallelsessie Sociaal beleid

Publicaties, voordrachten en nota's

- Zwart T en Bruijn J A, Alternatief voor afschaffen vrijheid van onderwijs. Haagsche Courant, 11 januari
- Partijcommissie Onderwijs, Stellingen kadercursus Haya van Someren, januari
- Bruijn J A, voordracht 'De staat van ons Onderwijs', thema-avond Onderwijs, Leiden, 29 maart
- Bruijn J A, Europese economie drijft op onderwijs. NRC, Opiniepagina, 3 februari, p.6
- Bent E v/d et al., Advies 'aansluiting MBO-bedrijfsleven', maart
- Partijcommissie Onderwijs, amendementen Liberaal Manifest, april
- Bruijn J A, Onderwijs en integratie. Voordracht VVD-werkgroep Integratie, Den Haag, 13 april 2005

- Ceulen M et al., Advies 'Lumpsumfinanciering in het PO', juni
- Bruijn J A, Voordracht Internationalisering in het beroeps- en hoger onderwijs. Partijraad, Den Haag, 18 juni 2005
- Zwart T en Bruijn J A, Onderwijs en integratie. VVD-KC-Info ZH-Noord 30 (129): 12-13, 2005
- Gilissen D N E A et al., Advies 'Begeistering in het HO', juni
- Bruijn J A, Zwart T Zijn maatregelen voor integratie via onderwijs in strijd met artikel 23 van de grondwet? Liberaal Reveil; 46 (3): 87-88, 2005
- Bruijn J A, Voordracht De Internationaliseringsagenda voor het Onderwijs. Vaste Kamercommissie Onderwijs, Eerste Kamer, Den Haag, 6 september 2005
- Dovermann M E P et al., Advies 'Witte scholen, zwarte scholen', oktober
- Bruijn J A, de Partijraad Onderwijs. VVD KC-Info Zuid-Holland Noord 30 (131): 6
- Partijcommissie Onderwijs, Advies 'Kanttekeningen bij de Rijksbegroting', september
- Bruijn J A, Keurmerk, loket en koers in het onderwijs! VVD KC-info Zuid-Holland Noord 30 (132): 15-16, 2005
- Bent E v/d et al., Advies 'Aansluiting MBO-HBO', oktober
- Bruijn J A, presentatie 'Internationalisering in het Onderwijs', Conferentie Tweede Fase, Christelijk Pedagogisch Studiecentrum, Amersfoort, 22 november 2005

16.15 Partijcommissie Wetenschap en Technologie

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer prof dr ir T de Vries (voorzitter), de heer drs R T A Janssen (secretaris tot november), de heer ir J H van der Veen (secretaris per november), de heer Th van den Abeele, de heer P A Berlie, de heer H B Brinkman, mevrouw mr A Broekers-Knol, de heer drs D J D Dees, mevrouw E van Egerschot, de heer ir J M Faber, de heer mr dr C A de Feyter, de heer dr ir C D de Gooijer, de heer dr ir A C J ter Haar, de heer E Hoeksema, mevrouw J van der Kamp RA MBA, de heer drs A Kuiper, mevrouw drs J M Lamers, de heer mr A J M Manders, de heer drs R P H M Matthijsse, mevrouw drs H C Nefs (fractie), de heer ir C A J Oosters, mevrouw F Örgü, de heer drs R J de Ruijter, de heer F B B Scheurleer, de heer prof dr D M Swagerman, de heer dr C Terleth, de heer drs A P Visser en de heer ing J J Wentink.

Structuur

Nadat eerder een grondige en integrale analyse van het Nederlandse innovatiesysteem was afgerond, heeft de partijcommissie zich in 2005 steeds meer gericht op het adviseren van politieke vertegenwoordigers over actuele innovatiedossiers. De partijcommissie heeft geregeld zowel gevraagd als ongevraagd geadviseerd. Te denken valt hierbij aan dossiers als de rol van de wetenschappelijke wereld in het innovatieproces, herijking van het financieel instrumentarium van het ministerie van Economische Zaken en de evaluatie van de Wet op de Dierproeven.

In de loop van het jaar is Theo de Vries benoemd als voorzitter, Rob Janssen als vice-voorzitter en Hans van der Veen als secretaris.

Werkzaamheden en publicaties

Behalve gedurende de zomermaanden heeft de partijcommissie in 2005 bijna elke maand vergaderd. Veel activiteiten en adviezen werden is subgroepen of via e-mailcorrespondentie tot stand gebracht.

Behandelde onderwerpen zijn:

- Innovatie en kenniseconomie, waaronder de rol van de wetenschappelijke wereld in dit proces.
- Innovatie in de medische wereld, inclusief Wet Op de Dierproeven en genetische modificatie van proefdieren.
- Stimulering van innovatie en technologische ontwikkelingen (beleid ministerie van Economische Zaken).

Publicaties:

- Een serie notities en (spreek) teksten over verschillende actuele dossiers.

16.16 Partijcommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer drs R N van der Plank (voorzitter), mevrouw drs K J Kuperus (secretaris), de heer H Aeijelts Averink, de heer T H H van Alphen, de heer H J B Bakker, de heer mr E A Banki, de heer dr P L Batenburg, de heer J F G M de Beer, de heer dr P P G van Benthem, de heer drs J Boehmer, de heer drs M A J M Bos, de heer M Boumans, de heer K P Bouter, de heer dr L M de Brauw, mevrouw M A Brink-Zimmerman, de heer drs L W L Bruijn, de heer prof dr A P Buunk, de heer drs B E van den Dungen, de heer dr P H J M Dunselman, mevrouw prof dr H M Dupuis, de heer drs A G M van Elzaker, de heer R S Gebel, de heer C A Geldof, de heer drs J de Graaff, de heer mr R P de Graaff, de heer S Hesselink, mevrouw S L Hosman-Benjaminse, de heer dr A M A Houtman, de heer drs H F A M Huijsmans, de heer E Huisman MBA MBI, de heer drs H R Hurts, de heer drs J J Jansen, mevrouw dr M J Kaljouw, de heer J van der Kamp, de heer prof dr J E E Keunen, de heer M A Kiel, de heer dr J L Klompenhouwer MBA-H, de heer J Klompstra, de heer M H C M Lambers, de heer B C de Liefde, de heer A J H van Linder, de heer J Maaten, mevrouw A van Miltenburg, mevrouw M Nielsen, de heer drs A M Nieveen, de heer mr M E M Nuyten, de heer dr R W van Olden, de heer drs R K A P O Olie, de heer A P Oranje, mevrouw F Örgü, mevrouw drs C C Overkamp, de heer F J Perquin, mevrouw A C Pleyte, de heer drs G A van Pruissen, de heer drs H J Raemakers, mevrouw J van Reeuwijk-Werkhorst, mevrouw E M van Rijssen (toehoorder Europees Parlement), de heer M J van der Schaaf, mevrouw G Schalekamp, mevrouw A Schipaanboord, mevrouw drs E I Schippers, de heer drs Th Schouten, de heer H M Schreurs, de heer prof dr W J Schudel, mevrouw E J Siderius, de heer dr M H G van Soest, de heer L G W Sterkman, de heer drs B Stolk, de heer O Suttorp, mevrouw L Swart-van Rooij, mevrouw mr P Swenker, de heer Y K Onno Teng, mevrouw J Z C M Tielen, de heer R Treffers, mevrouw M A W Umans-Eckenhuis, mevrouw J Veenendaal, de heer R H Verheesen, de heer prof dr P A Voute, de heer mr drs F H H Weekers, de heer L R van der Wieken en de heer drs A F Zanen.

Algemeen

De stuurgroep bestaat uit acht personen: voorzitter, secretaris en zes leden. Om de stuurgroep heen is de partijcommissie gevormd. Door een groeiende belangstelling bestaat de partijcommissie inmiddels uit ongeveer 70 personen. De bedoeling is dat de partijcommissie pro-actief is en met een hoge mate van zelfwerkzaamheid functioneert. De leden van de partijcommissie signaleren onderwerpen die aandacht behoeven en doen naar aanleiding daarvan voorstellen voor nadere uitwerking van een dergelijk onderwerp. Op die manier zijn inmiddels verschillende werkgroepen geformeerd.

De stuurgroep kent een aantal adviserende leden, zijnde leden van de Eerste en Tweede Kamer.

In 2005 heeft de stuurgroep van de partijcommissie een evaluatie gehouden over haar functioneren. Aanleiding hiervoor was een signaal vanuit de Tweede Kamer dat een aangepaste aanpak nodig was. Op basis van de evaluatie is afgesproken dat de partijcommissie voortaan de volgende aanpak zal hanteren:

1. Voornaamste focus op advisering van Kamerleden over actuele politieke ontwikkelingen. De partijcommissie functioneert hierbij als een partijnetwerk, dat beschikt over kennis en expertise op deelterreinen van VWS.
2. Daarnaast aandacht voor onderwerpen die op de korte termijn op de agenda staan van Eerste en Tweede Kamer. Hiervoor wordt input geleverd door de werkgroepen van de partijcommissie.
3. Tenslotte wordt vanuit de partijcommissie meegedacht met Kamerleden over onderwerpen voor de middellange termijn.

In het vervolg op deze keuzes is een aantal langer lopende werkgroepen opgeheven en is de stuurgroep gestart met het in kaart brengen van de expertises van alle (ongeveer 70) leden van de partijcommissie.

In 2005 hebben de volgende werkgroepen gefunctioneerd: Doelmatigheid, Taakverschuiving, Preventie, Medische ethiek, Kiezen voor Keuze (inzake zorgstelsel en no claim) en Jeugdzorg.

Werkzaamheden en publicaties

De stuurgroep is maandelijks bijeengekomen op de eerste dinsdag van de maand om de voortgang binnen de partijcommissie en de verschillende werkgroepen te bespreken. De bijeenkomsten van de stuurgroep en de partijcommissie zijn meestal bezocht door Eerste- en Tweede-Kamerleden.

De partijcommissie heeft verschillende notities uitgebracht. De werkgroep Preventie heeft een eerste opzet gemaakt voor een notitie over het onderwerp preventie. Daarnaast is een stuk geschreven door de werkgroep 'Kiezen voor Keuze' over de verdere uitwerking van no-claim in de zorg. De partijcommissie zal overigens steeds minder vaak een notitie uitbrengen en zich meer richten op ad-hocadvisering aan Kamerleden.

De partijcommissie is vier keer in zijn geheel bijeengekomen (januari, februari, mei en oktober). In januari is een nieuwjaarsbijeenkomst gehouden met de heer H Kingma (Inspecteur Gezondheidszorg) als spreker. In februari is de jaarlijkse bijeenkomst met minister Hoogervorst van VWS gehouden. Tijdens deze bijeenkomst is de minister ingegaan op de actuele politieke ontwikkelingen. Tijdens de bijeenkomst in mei hebben de Tweede-Kamerleden een presentatie

gehouden naar aanleiding van de Miljoenennota. In oktober is gediscussieerd in de partijcommissie over het Visiedocument Samenleving.

- De partijcommissie heeft verschillende gesprekken gevoerd met de partijcommissie Wetenschap & Technologie. Afgesproken is om een aantal zaken inzake innovatie en ICT in de zorg gezamenlijk op te gaan pakken.
- Eind 2005 is gestart met de voorbereidingen van een *invitational conference* over het onderwerp preventie. Tijdens deze bijeenkomst (januari 2006) discussiëren enkele experts uit de partijcommissie op het gebied van preventie met elkaar over een liberaal preventiebeleid.
- Enkele leden van de partijcommissie hebben een bijdrage geleverd aan het Visiedocument Samenleving.

16.17 Partijcommissie Tolerantie

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer J R A Nawijn (voorzitter), de heer F A C O Vermast (secretaris), mevrouw R P Duurinck, de heer W R J Kamp, de heer mr R Luchtenveld, mevrouw F Örgü, mevrouw T van Rijthoven, de heer N E Soomer, mevrouw mr P Swenker en mevrouw J Veenendaal.

Op 29 juni heetten we één van de oprichters wederom welkom, Walter Kamp. Op 13 december zijn tijdens een diner de heren Van der Biezen en Leferink op Reinink terug verwelkomd.

Structuur

De partijcommissie bestaat uit een voorzitter, een secretaris, leden en adviserende leden. De commissie komt in principe alleen plenair in zijn geheel bijeen. Tijdens deze plenaire bijeenkomsten wordt een onderwerp behandeld op de wijze waarop dat door een of meer leden is voorbereid. Behandeling kan bijvoorbeeld worden ingeleid door een gastspreker.

Werkzaamheden

De partijcommissie kwam in 2005 bij elkaar op 1 februari, 29 juni, 13 september, 11 oktober, 8 november en 13 december.

Tijdens het verslagjaar zijn geen bijzondere activiteiten door de commissie georganiseerd dan wel rapporten of notities uitgebracht.

Op ad-hocbasis is intensief contact geweest tussen de partijcommissie en het adviserend lid Luchtenveld inzake uitbreiding artikel 1 van de Grondwet. In september en oktober zijn alle begrotingen van de diverse departementen doorgenomen of daar gekort werd op onderdelen die de tolerantie in gevaar konden brengen. Hier is in samenwerking met de landelijke werkgroep Politiek van het COC ervoor gezorgd dat er (alsnog) geld is vrijgemaakt binnen de begroting van OCW en VWS voor Tolerantie-projecten.

In het najaar zijn voorbereidingen getroffen om een partijraad over tolerantie, in de breedste zin des woords, te organiseren na de gemeenteraadsverkiezingen in 2006.

16.18 Partijcommissie Cultuur en Media

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer R Th M Nederveen (voorzitter), de heer E W W Evenhuis (secretaris), mevrouw N H v/d Broek Laman-Trip, de heer drs A A M Brok, de heer S J W de Bruijn, de heer R F Buurma, de heer M A Doorn, de heer F H van den Engel, mevrouw drs E T Feikema, de heer drs E J A Goossens, de heer S G Th Hulst, mevrouw C J Jonker-Beijersbergen, mevrouw E Kalsbeek-Schimmelpenninck, de heer drs A H L Kocken, de heer drs A F Kranenburg, de heer drs P J H M Luijten, de heer T J Mader, mevrouw A D S M Nijs MBA, mevrouw J A E van Olm-Koenen, mevrouw F Örgü, de heer drs A M Overste, de heer R T Potjer, de heer W J Rutten, de heer drs H P R J Schoonenberg en mevrouw H E van Valkenburg-Lely.

Structuur

De partijcommissie heeft zich verdeeld in twee subgroepen, te weten een werkgroep Cultuur en een werkgroep Media onder leiding van respectievelijk Arthur Kocken en Stefan de Bruijn. Deze subgroepen zijn verantwoordelijk voor de agendering en inhoudelijke uitwerking van in het jaarplan en door de partijcommissie vastgestelde thema's. De coördinatoren van de werkgroepen vormen tezamen met de voorzitter en secretaris van de partijcommissie een stuurgroep. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de coördinatie en voortgang van de twee werkgroepen.

De partijcommissie vergadert twee à drie keer per jaar. De werkgroepen binnen de partijcommissie vergaderen zoveel als nodig is, hetgeen in de praktijk neerkomt op gemiddeld een maandelijks vergadering van elke werkgroep.

Werkzaamheden

Naast de reguliere advieswerkzaamheden in 2005 voor onder meer de begrotingsbehandeling van OC&W ten behoeve van de Cultuur- en Media-onderdelen, is ook in 2005 vooral aandacht besteed aan de publieke en partijdiscussie rond publieke omroep. De door de partijcommissie in 2005 vastgestelde nota 'Publieke Omroepfunctie in 2005 & 2010', is in december tijdens de algemene vergadering in een parallelsessie bediscussieerd en vastgesteld. Daarnaast heeft advisering plaatsgevonden over de 'lokale en regionale omroepen' en heeft een discussie plaatsgevonden over de 'publieke functies in de media'. Tevens zijn amendementen ingediend op het Liberaal Manifest in kader van Cultuur- en Mediabeleid.

Groslijst werkzaamheden in 2006

De werkgroepen hebben een groslijst vastgesteld met mogelijke onderwerpen waarover de partijcommissie advisering gewenst vindt. Uit deze groslijst wordt door de werkgroepen geput voor advisering dit jaar en activiteiten richting verkiezingsprogramma's en thema's voor verkiezingen.

De werkgroep Cultuur zal zich in 2006/2007 primair richten op (het vervolg op) vastgestelde onderwerpen als:

1. Hoofdlijnen voor verkiezingsprogramma 2007;
2. E-culture;
3. Amateurskunst;

4. Cultuurnotasystematiek;
5. Culturele diversiteit;
6. Bibliotheekbeleid;
7. Erfgoedbeleid;
8. Een themadag cultuur & economie;
9. Afronding notitie diversiteit/ publieksbereik.

De werkgroep Media zal zich afhankelijk van actualiteit in 2006/2007 richten op thema's als:

1. Uitwerking VVD-nota Publiek Omroepfunctie 2005 & 2010: 'publieke functies';
2. Convergentie & digitalisering;
3. Consument, keuze en Media;
4. (Auteurs)rechten;
5. Eigendom Media;
6. Breedband;
7. Toezicht in de media – Commissariaat voor de Media;
8. Toegang tot de kabel;
9. Economische analyse cultuurbeleid & media;
10. TV-richtlijn Europa;
11. Archivering media – digitale ontsluiting;
12. Must carry publieke omroepen.

De partijcommissie stelt zich daarbij ten doel ook in 2006 dit in nauwe samenwerking te doen met andere beschikbare expertise en organisaties binnen de VVD en ook expertise aan te wenden van organisaties buiten de VVD. In 2005 is het aantal leden substantieel toegenomen met de inbreng van divers nieuwe expertise en belangstellenden op het terrein van cultuur en media.

16.19 Partijcommissie Seniorenbeleid

Samenstelling (leden en adviserende leden)

De heer M R van der Heijden (voorzitter), de heer J Goedhart (secretaris), de heer dr H J P Beerstecher, mevrouw C A Buursema-Kassel, de heer J P Deighton, mevrouw C A Huigen-van Boven, mevrouw A van Miltenburg, de heer A Otten, de heer B A Otten, de heer mr J E Peper, de heer J L Roos, mevrouw drs E I Schippers, de heer G A C Schoehuizen, de heer L G de Steur, mevrouw mr M A V Strijk, mevrouw mr P Swenker, mevrouw H Tichler-Schlemper en mevrouw M C Vos-Maan.

De partijcommissie Seniorenbeleid bestaat ultimo 31-12-2005 uit 15 leden. Vijf leden hebben de partijcommissie lopende het jaar verlaten; drie nieuwe leden zijn toegetreden. Daarnaast kent de partijcommissie Seniorenbeleid vijf adviserende (Kamer)leden. Op haar verzoek is één Kamerlid teruggetreden als adviserend lid. Een ander adviserend lid is toegetreden als permanent lid van de partijcommissie. Ultimo 31-12-2005 heeft de commissie twee Tweede-Kameleden als adviserend lid en één Eerste-Kamerlid. De aanwezigheid van de Kamerleden bij de vergaderingen van de partijcommissie worden in onderling overleg geregeld. Tot september 2004 was de voorzitter mevrouw S Korthuis.

Het voorzitterschap is vanaf 8 maart 2005 overgenomen door de heer M R van der Heijden. In de tussenliggende periode is het voorzitterschap waargenomen door de secretaris, de heer J Goedhart.

Werkzaamheden

De partijcommissie vergadert buiten het reces van de Tweede Kamer om in principe ongeveer één maal per maand in plenaire samenstelling. In 2005 was dat acht maal. Er zijn geen formele subcommissies. Wel zijn er in 2005 op twee thema's werkgroepen geweest. Eén voor de voorbereiding van de 50+ beurs en één voor de afronding en de presentatie van de nota 'Aandacht voor ouderen'. Per plenaire vergadering van de partijcommissie waren tussen de 10 en 13 leden aanwezig.

Met als uitgangspunt dat de VVD het Seniorenbeleid in den brede goed in het vizier moet hebben, intern maar ook op landelijk , provinciaal en lokaal niveau, is ook in 2005 de hoofdactiviteit van de partijcommissie geweest het afronden en aanbieden van de discussienota 'Aandacht voor Senioren'. Deze nota moet dienen als discussiestuk met de afdelingen en kamercentrales. De nota wil dat wordt erkend dat senioren volwaardig lid zijn van de maatschappij met aandacht voor hun leeftijdsspecifieke (ethische) problematiek, zoals werkgelegenheid, erfrecht, leeftijdsdiscriminatie en ethische aspecten van het leven. Ook het gevoel van onveiligheid dat zoveel ouderen hebben valt hieronder. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het inkomen dat in ieder geval een bestaan moet waarborgen van zelfredzaamheid, waaronder inbegrepen de mogelijkheden voor recreatie en sport alsmede mobiliteit. Verder schenkt de nota aandacht aan adequate huisvesting voor senioren, inclusief een veilige leefomgeving, goede gezondheidszorg en deelname aan educatie. De nota besteedt ook aandacht aan meer eigen verantwoordelijkheid van [aankomende] senioren en aan de inhoud en uitvoering van diverse op stapel staande wetten, zoals de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Op 29 augustus is de nota aangeboden aan het hoofdbestuur van de partij.

Tweede grote activiteit van de partijcommissie Seniorenbeleid was het organiseren van de VVD-stand op de 50+ beurs 2005. Zeven leden van de partijcommissie en een enthousiaste buitenstaander hebben gedurende de vijf dagen van de 50+ beurs, samen met vele Kamerleden en bewindspersonen van VVD-huize de VVD-stand gerund. Op de zogenaamde VVD-dag op de beurs is er een presentatie georganiseerd over de nota van de commissie 'Aandacht voor ouderen' alsmede een discussiebijeenkomst.

Derde activiteit van de partijcommissie is de verdere versterking van de netwerkfunctie senioren met de staten- en raadsleden. De netwerkfunctie is nieuw leven in geblazen. Op 3 maart 2006 is er een eerste landelijke bijeenkomst.

16.20 Werkgroep Integratie

Na een voorbereidingsperiode in het najaar van 2004 is de werkgroep Integratie in januari 2005 van start gegaan. De werkgroep valt onder de landelijke partijcommissies Binnenlandse Zaken en Justitie.

Loubna Berrada: initiatiefneemster, Lilian Callender: voorzitter, Marijke Tsoutsanis: portefeuillehouder vanuit het hoofdbestuur.

Bij de adviezen aan bestuurders (ministers en wethouders) wil de werkgroep vooral ingaan op de vragen die niet ambtelijk beantwoord kunnen worden.

In 2005 heeft de werkgroep zich gericht op de volgende activiteiten.

1. De gemeenteraadsverkiezingen. In dat kader organiseerde de werkgroep op 6 april een expert meeting met ongeveer zestig personen. De bedoeling van deze meeting was te komen tot integratiebouwstenen ten behoeve van de lokale verkiezingsprogramma's.
2. Een advies voor de minister van Integratie (maart 2005) naar aanleiding van drie vragen die door deze minister en de minister van Financiën zijn gesteld.
3. Het organiseren van een aantal rondetafelgesprekken met allochtone jongeren over hun rol en bijdrage in de samenleving.
4. In samenwerking met VVD-afdeling Mierlo en regio Zuid-Oost Brabant en de afdeling Deventer zijn themabijeenkomsten over integratie georganiseerd in aanloop naar het landelijk integratiecongres in januari 2006 in Rotterdam.
5. Een advies over het opzetten van kiezersnetwerken en een voorzichtige start met het opzetten van deze netwerken.
6. Opzetten van een platform van etnische ondernemers die lid zijn van de VVD

De werkgroep telde een kern van ongeveer 12 actieve leden. Daarnaast bestaat er een bredere kring van vijftig personen die op afroep beschikbaar zijn.

BIJLAGE: LEDENADMINISTRATIE

Afdelingen en kamercentrales

In onderstaand overzicht treft u de samenvoegingen, splitsingen en naamsveranderingen van afdelingen en centrales aan die in 2005 hebben plaatsgevonden.

De volgende ondercentrales zijn opgeheven per 1 januari 2005:

- Arnhem (021C)
- Noord Veluwe (023C)
- Apeldoorn (024C)
- Zutphen (025C)
- Achterhoek en Liemers (027C)
- de Waalsprong (033D)
- Rotterdam (041E)
- Den Haag (051F)
- Rijnstreek (062G)
- Delft (071H)
- Westland (072H)
- Waterweg Noord (073H)
- Rijswijk (075H)
- Dordrecht (076H)
- Alblasserwaard/Vijfheerenlanden (077H)
- IJsselmonde (079H)
- Goeree/Overflakkee (081H)
- Amsterdam (091I)
- Noord-Kennemerland (102J)
- Amstelveen (112K)
- Walcheren (121L)
- Tholen (123L)
- West Zeeuws-Vlaanderen (125L)
- Oost-Zeeuws Vlaanderen (126L)
- Utrecht (131M)
- Heuvelrug-Zuid (133M)
- Weidegebied (134M)
- Heuvelrug-Noord (136M)
- Leeuwarden (141N)
- Franeker (145N)
- Twente Zuid West Salland (190O)
- Westerkwartier (162P)
- Elsdorf (168P)

Wijzigingen:

- De afdeling Zijpe-Callantsoog is per 14 april verder gegaan onder de naam Zijpe (J430).
- De afdeling Made e.o. is per 14 juni verder gegaan onder de naam Drimmelen (B570).
- De afdeling Maasstreek (R582) is per 23 juni verder gegaan onder de naam Maasbracht, Heel en Thorn (R582), vanwege een grenscorrectie.
- De afdeling New York (B500), Amerika is op 1 augustus opgericht onder de kamercentrale Tilburg.
- Het hoofdbestuur heeft op verzoek van de heren Koning en Postma besloten tot het oprichten per 29 augustus van de afdeling Genève, Zwitserland onder de kamercentrale Zuid Holland Noord.
- De afdelingen Wester-Koggenland (J547) en Obdam (J579) zijn per 5 september samen verder gegaan onder de naam Koggenland (J547).
- De afdelingen Sassenheim (G316), Voorhout (G374) en Warmond (G512) zijn per 13 september verder gegaan onder de naam Teylingen (G374).
- De afdelingen Maarn (M217), Amerongen (M014), Leersum (M200), Doorn (M090), Driebergen-Rijsenburg (M093) zijn per 13 september verder gegaan onder de naam Utrechtse Heuvelrug (M093).
- De afdelingen Ter Aar (G463) en Nieuwkoop-Liemeer (G250) zijn per 1 oktober verder gegaan onder de naam Nieuwkoop-Liemeer (G250).
- De afdelingen Bleiswijk (G053), Bergschenhoek (G440) en Berkel en Rodenrijs (G045) zijn per 1 oktober verder gegaan onder de naam 3B-Hoek (G045).
- De VVD-Regio Kop van Noord Holland (101J) is opgeheven per 10 november.

- De VVD-Regio Oldambt (166P) en de VVD-Regio Veenkoloniën/West Wolde (167P) zijn per 31 december verder gegaan onder de naam Oost Groningen (166P).
- De kamercentrales 's-Hertogenbosch (A) en Tilburg (B) zijn per 31 december samen verder gegaan onder de naam Brabant (A).

Ontwikkeling ledenbestand 1986-2005

Jaar	Aantal leden per 31/12	Bruto aanmelding	Bruto afname	Netto mutatie	Mutatie in %
1986	84.617				
1987	76.282	2.508	10.843	-8.335	-10%
1988	68.735	2.102	9.649	-7.547	-10%
1989	64.554	5.026	9.207	-4.181	-6%
1990	59.047	2.906	8.413	-5.507	-9%
1991	55.654	1.940	5.333	-3.339	-6%
1992	53.754	3.905	5.805	-1.900	-3%
1993	53.390	5.097	5.462	-365	-1%
1994	53.465	5.195	5.120	-75	0%
1995	53.465	5.066	5.066	0	0%
1996	52.355	4.040	5.150	-1.110	-2%
1997	52.197	4.683	4.841	-158	-0%
1998	51.585	4.208	4.820	-612	-1%
1999	48.991	3.182	5.776	-2.594	-5%
2000	48.092	4.105	5.005	-900	-2%
2001	47.441	4.130	4.781	-651	-1%
2002	45.998	5.445	6.888	-1.443	-3%
2003	44.099	3.289	5.188	-1.899	-4%
2004	41.861	2.798	5.036	-2.238	-5%
2005	40.157	3.425	5.129	-1.704	-4%

Het ledenbestand is in 2005 afgenomen met iets meer dan 4%.

Ontwikkeling ledenbestand per kamercentrale 1999-2005

Kamercentrale	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Mutat ie 2005	Mutat ie 2005 in %
Brabant	5.279	5.117	5.056	4.860	4.716	4.474	4.331	- 143	- 3%
Gld - Arnhem	4.548	4.438	4.406	4.275	4.022	3.796	3.514	- 282	- 7%
Gld - Nijmegen	1.359	1.297	1.290	1.240	1.204	1.163	1.114	- 49	- 4%
Rotterdam	1.177	1.165	1.146	1.166	1.177	1.147	1.122	- 25	- 2%
Den Haag	1.763	1.723	1.680	1.736	1.711	1.622	1.515	- 107	- 7%
Zuid-Holland Nrd	5.117	4.957	4.875	4.652	4.507	4.267	4.100	- 167	- 4%
Dordrecht	3.920	3.818	3.761	3.524	3.369	3.118	2.955	- 163	- 5%
Amsterdam	1.476	1.531	1.557	1.617	1.644	1.642	1.529	- 113	7%
Noord-Holland Nrd	2.825	2.759	2.790	2.665	2.486	2.389	2.273	- 116	- 5%
Haarlem	3.540	3.462	3.477	3.311	3.183	3.092	2.949	- 143	- 5%
Zeeland	1.606	1.593	1.578	1.493	1.375	1.271	1.219	- 52	- 4%
Utrecht	4.362	4.169	3.982	3.949	3.830	3.633	3.432	-201	- 6%
Friesland	2.180	2.155	2.097	1.999	1.860	1.778	1.702	- 76	- 4%
Overijssel	2.765	2.707	2.610	2.514	2.330	2.158	2.100	- 58	- 3%
Groningen	2.035	1.968	1.948	1.944	1.867	1.787	1.745	- 42	- 2%
Drenthe	2.262	2.218	2.150	2.125	2.073	1.972	2.018	46	2%
Limburg	2.082	2.038	2.096	2.017	1.843	1.654	1.655	1	0%
Flevoland	786	787	759	721	710	687	671	- 16	- 2%
Algemeen	- 91	190	183	190	192	211	213	2	1%

Opbouw van het ledenbestand

De verhouding tussen mannen en vrouwen en de verschillende leeftijdsgroepen was in 2005 als volgt:

	Onbekend	<18	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
Mannen	2129	7	1.618	3.428	4.342	4.864	5.926	3.629	2.668
Vrouwen	1555	1	395	1.003	1.253	1.744	2.321	1.548	1.726

Circa 24% van de leden is 70 jaar of ouder.